

VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Ana Bilim Dalı
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bilim Dalı

ÜNİVERSİTELERDE GÖREV YAPAN ÖĞRETİM
ELEMANLARININ ACİL UZAKTAN EĞİTİM
DÖNEMİNDEKİ DİJİTALLEŞME DURUMLARININ
İNCELENMESİ

Abdullah AĞIRTAŞ

Yüksek Lisans Tezi

Van, 2022

ÜNİVERSİTELERDE GÖREV YAPAN ÖĞRETİM ELEMANLARININ ACİL UZAKTAN
EĞİTİM DÖNEMİNDEKİ DİJİTALLEŞME DURUMLARININ İNCELENMESİ

Abdullah AĞIRTAŞ

2022

VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Ana Bilim Dalı
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bilim Dalı

ÜNİVERSİTELERDE GÖREV YAPAN ÖĞRETİM ELEMANLARININ ACİL
UZAKTAN EĞİTİM DÖNEMİNDEKİ DİJİTALLEŞME DURUMLARININ
İNCELENMESİ

EXAMINING THE DIGITIZATION STATUS OF FACULTY MEMBERS IN
UNIVERSITIES IN EMERGENCY REMOTE EDUCATION

Abdullah AĞIRTAŞ

Doç. Dr. Hayati ÇAVUŞ

Yüksek Lisans Tezi

Van, 2022

ONAY SAYFASI

Abdullah AĞIRTAŞ tarafından, Doç. Dr. Hayati ÇAVUŞ danışmanlığında hazırlanan “Üniversitelerde Görev Yapan Öğretim Elemanlarının Acil Uzaktan Eğitim Dönemindeki Dijitalleşme Durumlarının İncelenmesi” başlıklı bu çalışma, 21/03/2022 tarihinde Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulunun 14/03/2022 tarihli ve 2022/11-1 sayılı kararı ile Doç. Dr. Mustafa Serkan GÜNBATAR Başkanlığında, Doç. Dr. Hayati Çavuş ve Dr. Öğr. Üyesi Mehmet RAMAZANOĞLU Jüri Üyeliğinde oluşturulan Tez Savunma Jürisi huzurunda savunularak Jüri tarafından Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin ilgili hükümleri kapsamında **Yüksek Lisans** tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Fuat TANHAN
Enstitü Müdürü

Öz

Covid-19 salgınının Çin’de ortaya çıkmasından sonra bütün dünyaya yayılarak bir pandemiye dönüşmesinin ardından birçok ülkede acil uzaktan eğitim süreci başlamıştır. Birçok eğitim kademesinde olduğu gibi üniversiteler de acil uzaktan eğitimle eğitimlerine devam etmeye çalışmıştır. Bu çalışmada öğretim elemanlarının Covid-19 dönemindeki dijitalleşme durumları incelenmiştir. Çalışmada, analiz tekniği olarak nicel ve nitel boyutların birlikte bulunduğu karma yöntem kullanılmıştır. Tasarım olarak ise Cresswell’in eşzamanlı dönüşümsel tasarımı kullanılmıştır. Nitel çalışmadan elde edilen sonuçlar nicel çalışmadan elde edilen verilerle birlikte değerlendirilmiştir. Çalışmanın nicel boyutunda Doğu Anadolu’da bir devlet üniversitesinde 2020-2021 yılları arasında görev yapan 201 öğretim elemanın dijitalleşme durumları, Covid-19 pandemi döneminde yapılan acil uzaktan eğitim bağlamında incelenmiştir. Çalışmanın nitel boyutunda araştırmacılar tarafından hazırlanmış olan yarı yapılandırılmış Acil Uzaktan Eğitim Formu ile aynı üniversitede ve aynı yıllar arasında 10 öğretim elemanının, acil uzaktan eğitim sürecinde yaşadıkları deneyim ve teknoloji kullanımı ile ilgili bilgiler elde edilmiştir. Toplanan veriler çalışmanın nitel boyutunda, olgubilim yöntemi ile analiz edilmiş, bu kapsamda öğretim elemanlarının, pandemi öncesi ve süreci için kullandıkları materyal, teknoloji bilgileri ve dijitalleşme durumları ile sürecin bu durumlara etkisine yönelik görüşleri raporlanmıştır. Alınan bilgiler öğretim elemanlarının bazı demografik özelliklerine göre incelenmiştir. Ayrıca yapılan çalışma sonucunda öğretim elemanlarının genel dijitalleşme düzeylerinin ortalamanın üstünde olduğu tespit edilmiştir. Öğretim elemanlarının yaşa, görev yapılan birime, unvana, mezuniyet derecesine göre dijitalleşme düzeyinde farklılık elde edilmiştir. Acil uzaktan eğitim süreciyle ilgili sorulan soruların cevaplarına göre öğretim elemanlarının dijitalleşme düzeylerinde farklılaşmalar olduğu görülmüş ve raporlanmıştır.

Anahtar sözcükler: uzaktan eğitim, acil uzaktan eğitim, akademisyen, akademisyen dijitalleşme.

Abstract

After the Covid-19 epidemic emerged in China and spread to the whole world and turned into a pandemic, an emergency remote education process has started in many countries. As in many educational levels, universities have tried to continue their education with emergency remote education. In this study, the digitalization status of the lecturers in the Covid-19 period was examined. In the study, the mixed method, which includes both quantitative and qualitative dimensions, was used as an analysis technique. Cresswell's simultaneous transformative design was used as the design. The results obtained from the qualitative study were evaluated together with the data obtained from the quantitative study. In the quantitative aspect of the study, the digitalization status of 201 lecturers working at a state university in Eastern Anatolia between 2020-2021 were examined in the context of emergency remote education during the Covid-19 pandemic period. In the qualitative aspect of the study, with the semi-structured Emergency Remote Education Form prepared by the researchers, information about the experience and technology use of 10 lecturers in the same university and between the same years was obtained. The collected data were analyzed with the phenomenological method in the qualitative aspect of the study, and in this context, the material, technology information and digitalization situations of the instructors before and during the pandemic, and their views on the effect of the process on these situations were reported. The information received was analyzed according to some demographic characteristics of the instructors. In addition, as a result of the study, it was determined that the general digitalization levels of the lecturers were above the average. There was a difference in the level of digitalization of the instructors according to age, unit of work, title, graduation degree. According to the answers to the questions asked about the emergency remote education process, it has been observed and reported that there are differences in the digitalization levels of the instructors.

Keywords: distance education, emergency remote education, academician, academician digitalization.

Teşekkür

Tez çalışmamda bana bilgi ve deneyimlerini aktaran değerli danışman hocam Doç. Dr. Hayati ÇAVUŞ'a ve bu süreçte bana desteğini esirgemeyen aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

İçindekiler

Öz.....	i
Abstract.....	ii
Teşekkür.....	iii
Tablolar Dizini.....	vi
Simgeler ve Kısaltmalar Dizini.....	ix
Bölüm 1 Giriş.....	1
Problem Durumu.....	3
Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	5
Araştırma Problemi.....	6
Bölüm 2 Araştırmanın Kuramsal Temeli ve İlgili Araştırmalar.....	8
Uzaktan Eğitim.....	8
Uzaktan Eğitimin Yararları.....	9
Uzaktan Eğitimin Sınırlılıkları.....	10
Uzaktan Eğitimin Avantajları ve Sınırlılıkları.....	11
Acil Uzaktan Eğitim.....	11
Uzaktan Eğitim ve İlgili Araştırmalar.....	13
COVID-19 Döneminde Türkiye’de Uzaktan Eğitim ve İlgili Araştırmalar.....	15
Dijitalleşme.....	24
Dijitalleşme Durumu ile İlgili Yapılan Çalışmalar.....	25
Bölüm 3 Yöntem.....	29
Çalışma Grubu.....	30
Veri Toplama Süreci.....	32
Veri Toplama Araçları.....	33
Görüşme Yöntemi ve Uygulaması.....	34
Verilerin Analizi.....	36
Bölüm 4 Bulgular ve Yorum.....	37

Bölüm 5 Sonuç, Tartışma ve Öneriler	85
Öneriler	94
Kaynaklar	97
EK-A: Etik Komisyonu Onay Bildirimi	110
EK-B: Etik Beyanı	111
EK-C: Yüksek Lisans Tez Çalışması Orijinallik Raporu	112
EK-D Akademisyen Dijitalleşme Ölçeği	113
EK-E Acil Uzaktan Eğitim Döneminde Ders Veren Öğretim Elemanları Görüşme Formu	115

Tablolar Dizini

Tablo 1	<i>Öğretim Elemanlarının Cinsiyetleri</i>	30
Tablo 2	<i>Nitel Çalışmaya Katılan Öğretim Elemanlarının Mezuniyet Dereceleri</i> ..	30
Tablo 3	<i>Nitel Çalışmaya Katılan Öğretim Elemanlarının Unvanları</i>	31
Tablo 4	<i>Nitel Çalışmaya Katılan Öğretim Elemanlarının Görev Yaptıkları Birimler</i>	31
Tablo 5	<i>Nitel Çalışmaya Katılan Öğretim Elemanlarının Fakülte ve Unvan Dağılımları</i>	32
Tablo 6	<i>Öğretim Elemanlarının Pandemiden Önce Uzaktan Eğitim Deneyim Durumları</i>	37
Tablo 7	<i>Öğretim Elemanlarının Covid-19 Döneminde Yapılan Uzaktan Eğitimi Verimli Bulma Durumları</i>	38
Tablo 8	<i>Öğretim Elemanları Covid-19 Döneminde Türkiye’de Atılan Uzaktan Eğitim Adımlarını Yeterli Buluyor Mu?</i>	38
Tablo 9	<i>Öğretim Elemanları Covid-19 Döneminde Kendi Yaptıkları Uzaktan Eğitimi Verimli Buluyor Mu?</i>	38
Tablo 10	<i>Öğretim Elemanları Görev Yaptıkları Üniversitede Covid-19 Sürecinde Yapılan Uzaktan Eğitim Çalışmalarını Yeterli Buluyor Mu?</i>	39
Tablo 11	<i>Öğretim Elemanları Covid-19 Döneminde Yapılan Uzaktan Eğitim Sonucunda Dijital Kullanım Becerilerinin Arttığını Düşünüyor Mu?</i>	40
Tablo 12	<i>Öğretim Elemanları Covid-19 Dönemi Bittikten Sonra Uzaktan Eğitim Sistemlerinin Devam Etmesini İstiyor Mu?</i>	40
Tablo 13	<i>Öğretim Elemanları Acil Uzaktan Eğitim Dönemindeki Akademik Çalışmalarının İyi Yönde Etkilediğini Düşünüyor Mu?</i>	41
Tablo 14	<i>Öğretim Elemanları Covid-19 Döneminden Önce ve Sonra Hangi Eğitim Şekli/Şekillerini Tercih Eder?</i>	41
Tablo 15	<i>Yaklaşık Bir Yıldır Acil Uzaktan Eğitimi Deneyimleyen Öğretim Elemanlarının Dijitalleşmeleri Ne Düzeydedir?</i>	42
Tablo 16	<i>Öğretim Elemanlarının Dijitalleşme Düzeyleri Fakültelerine Göre Değişmekte Midir?</i>	43

Tablo 17 Öğretim Elemanlarının Dijitalleşme Düzeyleri Yaşlarına Göre Değişmekte Midir?	46
Tablo 18 Öğretim Elemanlarının Dijitalleşme Düzeyleri Unvana Göre Değişmekte Midir?	48
Tablo 19 Öğretim Elemanlarının Dijitalleşme Düzeyleri Mezuniyet Derecesine Göre Değişmekte Midir?.....	51
Tablo 20 Öğretim Elemanlarının Dijitalleşme Düzeyleri, Covid-19 Döneminde Yapılan Uzaktan Eğitim Verimli Midir? Sorusuna Verdikleri Cevaba Göre Değişmekte Midir?.....	52
Tablo 21 Öğretim Elemanlarının Dijitalleşme Düzeyleri Covid-19 Döneminde Türkiye’de Atılan Uzaktan Eğitim Adımları Yeterli Midir?	53
Tablo 22 Öğretim Elemanlarının Dijitalleşme Düzeyleri, Covid-19 Döneminde Kendi Yaptığınız Uzaktan Eğitimi Verimli Buluyor Musunuz? Sorusuna Verilen Cevaba Göre Değişmekte Midir?	55
Tablo 23 Öğretim Elemanlarının Dijitalleşme Düzeyleri, Covid-19 Döneminde Kullandığınız Uzaktan Eğitim Sonucunda Dijital Kullanım Becerileriniz Arttı Mı? Sorusuna Verilen Cevaba Göre Değişmekte Midir?	56
Tablo 24 Öğretim Elemanlarının Dijitalleşme Düzeyleri Covid-19 Dönemi Bittikten Sonra Uzaktan Eğitim Sistemlerinin Devam Etmesini İstiyor Musunuz? Sorusuna Verilen Cevaba Göre Değişmekte Midir?	57
Tablo 25 Öğretim Elemanlarının Dijitalleşme Düzeyleri Uzaktan Eğitim Dönemi Akademik Çalışmaları İyi Yönde Etkiledi Mi? Sorusuna Verilen Cevaba Göre Değişmekte Midir?.....	58
Tablo 26 Öğretim Elemanlarının, Pandemi Sürecinde Yapılan Uzaktan Eğitim Sizin İçin Yeterli Miydi? Sorusuna Verdikleri Cevaplar.....	60
Tablo 27 Öğretim Elemanlarının, Pandemi Sürecinde Yapılan Uzaktan Eğitim Sizin İçin Yeterli Miydi? Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Odak Noktalar	61
Tablo 28 Öğretim Elemanlarının, Pandemi Sürecinde Yapılan Uzaktan Eğitimde Öğrencileriniz İle Etkili Bir İletişim İçerisinde Olduğunuzu Söyleyebilir Misiniz? Sorusuna Verdikleri Cevaplar.....	63
Tablo 29 Öğretim Elemanlarının, Pandemi Sürecinde Yapılan Uzaktan Eğitimde Öğrencileriniz İle Etkili Bir İletişim İçerisinde Olduğunuzu Söyleyebilir Misiniz? Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Odak Noktalar	64

Tablo 30	Öğretim Elemanlarının, Pandemi Süreci Uzaktan Eğitim Uygulamaları Genel Olarak (Günlük Yaşamda) ve Bir Hoca Olarak (Öğretim Süreçlerinde) Dijital Teknoloji Kullanımını Ne Yönde Etkiledi? Sorusuna Verdikleri Cevaplar	67
Tablo 31	Öğretim Elemanlarının, Pandemi Süreci Uzaktan Eğitim Uygulamaları Genel Olarak (Günlük Yaşamda) ve Bir Hoca Olarak (Öğretim Süreçlerinde) Dijital Teknoloji Kullanımını Ne Yönde Etkiledi? Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Odak Noktalar	68
Tablo 32	Öğretim Elemanlarının, Pandemi Sürecinden Sonra Bu Süreçteki Tecrübelerinizin Akademik Manada Size Katkı Sağlayacağını Düşünüyor Musunuz? Sorusuna Verdikleri Cevaplar	72
Tablo 33	Öğretim Elemanlarının, Pandemi Sürecinden Sonra Bu Süreçteki Tecrübelerinizin Akademik Manada Size Katkı Sağlayacağını Düşünüyor Musunuz? Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Odak Noktalar	73
Tablo 34	Öğretim Elemanlarının, Pandemi Sürecinde Yapılan Uzaktan Eğitimde Kullandığınız Çevrimiçi Ve Çevrimdışı Uygulamaları Bundan Sonra Da Kullanılmalı Mı? Sorusuna Verdikleri Cevaplar	76
Tablo 35	Öğretim Elemanlarının, Pandemi Sürecinde Yapılan Uzaktan Eğitimde Kullandığınız Çevrimiçi Ve Çevrimdışı Uygulamaları Bundan Sonra Da Kullanılmalı Mı? Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Odak Noktalar	77
Tablo 36	Öğretim Elemanlarının, Pandemi Sürecinde Yapılan Uzaktan Eğitim İnsanlara Nasıl Bir Mesaj Verdi? Sorusuna Verdikleri Cevaplar	80
Tablo 37	Öğretim Elemanlarının, Pandemi Sürecinde Yapılan Uzaktan Eğitim İnsanlara Nasıl Bir Mesaj Verdi? Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Odak Noktalar	81

Simgeler ve Kısaltmalar Dizini

COVID-19: Corona Virüs Disease-19 (Korona Virüsü)

WHO: World Health Organization (Dünya Sağlık Örgütü)

YAYKUR: Yaygın Yükseköğretim Kurumu

EBA: Eğitim Bilişim Ağı

PDÖ: Probleme Dayalı Öğreneme

BÖTE: Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi

ÖYSİM: Öğrenci Yönetim Sistemleri İçi Mesajlaşma

Bölüm 1

Giriş

Eğitim kavramı insanlık tarihinin başlangıcından bugüne kadar her zaman ön planda olan alanlardan birisidir. Bu sebeple eğitimin daha etkili ve verimli yapılmasının yolları sürekli olarak aranmış ve aranmaya da devam edilecektir. Uzaktan eğitim de bu yollardan birisidir. Uzaktan eğitim, öğretene ile öğrenenin planlı bir öğrenme ortamında farklı zaman ve mekânlarda olduğu, planlı ve programlı öğrenme ortamında basılı veya elektronik iletişim şekilleriyle öğretimin gerçekleştiği tüm düzenlemeler olarak ifade edilebilir (Moore, 1990). Özellikle mekân ve zamana olan bağlılığı azaltan uzaktan eğitim, toplumsal değişim ve gelişimin öncüsü olabilmektedir (Elitaş, 2017). Eğitimde mekân ve zamana olan bağımsızlık ilk olarak mektup öğretimiyle başlamıştır (Holmberg, 2005). Eğitimdeki gelişme ve teknolojinin aktif bir şekilde kullanılmasıyla uzaktan eğitim önem kazanmıştır (Kaçan ve Gelen, 2020). Teknolojinin gelişip değişmesiyle birlikte kolayca taşınabilen mobil cihazlar üretilmiştir. Mobil cihazların ortaya çıkmasından sonra bu cihazların yaygınlaşması ile “*Ubiquitous Learning*” kavramı ortaya çıkmıştır (Weiser, 1994). Bu kavram Türkçe’ye “Her Yerde Eğitim” olarak çevrilmiştir. Her yerde eğitim çoğunlukla mobil cihazlar sayesinde sağlanabilmektedir. Mobil cihazların ağ ortamına girebiliyor olması ve ağ sistemlerinin yaygınlaşması ile çevrimiçi öğrenme sistemleri önem kazanmıştır (Gökmen, Duman ve Horzum, 2016). Bu tarz sistemler özellikle eğitim öğretimin yapılamadığı doğal afetler, salgın hastalıklar ve benzeri durumlarda eğitim faaliyetlerine devam edebilmek için alternatif bir yol olabilmektedir. Hâlihazırda Covid-19 pandemisinden dolayı yapılamayan örgün eğitimlerin acil uzaktan eğitim yoluyla yapılmaya çalışılması buna örnek olarak gösterilebilir.

Birçok üniversitede çeşitli şekillerde uzaktan eğitim alt yapısı bulunuyor ve bu üniversitelerde geleneksel uzaktan eğitim ile planlı ve sistemli bir eğitim öğretim yapılıyordu (Karatepe, Küçükgençay ve Peker, 2020). Ancak Covid-19 sonrasında bilinen uzaktan eğitimden farklı olarak ortaya “acil uzaktan eğitim” durumu çıkmış (Keskin ve Derya, 2020) ve Türkiye’deki bütün üniversitelerde acil uzaktan eğitime geçilmiştir (Durak, Çankaya ve İzmirli, 2020). Uzaktan eğitim ve acil uzaktan eğitim kavramları birbirinden farklıdır (Huang, Liu, Tlili, Yang ve

Wang, 2020). Acil uzaktan eğitim, pandemi krizi sonrası eğitim öğretim faaliyetlerinin eski haline döneceği geçici ve zorunlu bir uzaktan eğitim şeklidir (Hodges, Moore, Lockee, Trust ve Bond, 2020). Geleneksel uzaktan eğitim ise dikkatli planlama ve uzun çalışmalar sonucunda hazırlanmaktadır (Means, Bakia ve Murphy, 2014). Acil uzaktan eğitim, geleneksel uzaktan eğitimin aksine oldukça ani ve hızlı bir şekilde gerçekleşmiştir (Yavuz, Kayalı, Balat ve Karaman, 2020). Acil uzaktan eğitime bu ani geçişin sebebi olarak eğitim ve öğretim süreçlerinin pandemiden dolayı aksamaması ve eğitim-öğretimin devam etmesinin sağlanması çabasıdır.

Bazı üniversitelerde uzaktan eğitim ile de eğitim veriliyor olsa bile, süreç ani bir şekilde ortaya çıktığı için üniversitelerin çoğu pandemi durumundaki acil uzaktan eğitime hazırlıksız yakalanmıştır (Yavuz vd., 2020). Öğretim elemanları sürecin başında ve sonraki süreçte ortaya çıkan sorunlara tanık olarak süreci deneyimlemişlerdir. Bu deneyimlerin süreç içerisinde ortaya çıkan durumları anlamaya yardım edebileceği düşünülmektedir. Bu durumları anlamak uzaktan eğitimle daha verimli ders işlenmesine ve süreç içerisinde ortaya çıkan sorunların çözümlenmesine fayda sağlayabilir.

Pandemi dolayısıyla acil uzaktan eğitimle derslerine devam eden öğretim üyeleri, derslerinde kullanmak üzere kendi ders materyallerini hazırlamak ve bunları kullanmak durumunda kalmışlardır. Acil uzaktan eğitime geçiş sürecinin ani bir şekilde olması, öğretim elemanlarının bu ders materyallerini hazırlama aşamasında zorlanmalarına sebep olmuştur (Dahmash, 2020). Özellikle örgün eğitimle ders işlemeye alışmış olan öğretim elemanlarının, pandemi süreciyle birlikte ders işleme şekillerinde değişikliğe gitmek zorunda kaldıkları söylenebilir. Bu zorunluğun öğretim elemanlarını bir dijitalleşme süreci içerisine koyduğu düşünülebilir. Dijitalleşme en basit tanımı ile dijital çağda teknoloji okuryazarı olmaktır (Eshet, 2004). Diğer bir tanıma göre, dijitalleşme gelişmiş teknolojiye ve gelişecek olan teknolojilere adapte olabilme becerisi olarak ifade edilmiştir (Ng, 2012). Acil uzaktan eğitimle ders işlemek zorunda kalan öğretim elemanlarının dijitalleşme süreçlerine olumlu bir etkisinin olabileceği düşünülmektedir.

Dünya var olduğu günden beri sürekli bir değişim ve dönüşüm içerisinde. Bu değişimler etki ettikleri dönemlere göre farklı alanları etkileyebilir.

Covid-19 pandemi süreci de eğitimi bir değişim içerisine koymaya çalışmaktadır. Özellikle eğitimin aksamadan devam etmesini sağlamak için dijital yollara başvurulmuştur. Bu dijital yollar beraberinde üniversitelerde bir dijitalleşme dönemini başlamıştır (Skulmowski ve Rey, 2020). Dijitalleşme dönemi üniversitelerde çeşitli teknolojilerin kullanılmasını ve bu teknolojilerin daha etkili bir hale dönüştürülmesi için çözülmesi gereken sorunları doğurmuştur (Kerres, 2020). Bu sorunlara; alt yapı yetersizlikleri, öğretim elemanlarının dijital platformları kullanmak için hazırlıksız olması ve deneyim eksikliği örnek olarak verilebilir (Kaya, 2020). Bu sorunlar aynı zamanda daha dijital üniversiteler kurmak için bir fırsat sunmaktadır (Yan, 2020). Bu bağlamda pandemi dönemindeki kriz ortamında acil uzaktan eğitimle derslerine devam eden öğretim üyelerinin dijitalleşme durumlarının incelenmesi sonucunda elde edilecek sonuçların dijitalleşme süreci hakkında fikir vermesi düşünülmektedir.

Bu çalışmada Covid-19 döneminde üniversitelerde görev yapan ve acil uzaktan eğitim ile derslerini, çalışmalarını yürüten öğretim üyelerinin acil uzaktan eğitim dönemindeki dijitalleşme durumları ve deneyimleri incelenmiştir. Nitel ve nicel yöntemin bir arada kullanıldığı bu çalışmada, Nicel boyutta öğretim elemanlarının dijitalleşme durumları incelenmiş ve bazı demografik bilgilere göre analizler yapılmıştır. Nitel boyutta ise öğretim üyelerine acil uzaktan eğitim dönemi ile ilgili sorular sorulmuş ve bu sorulara verilen cevaplar analiz edilerek nicel çalışmadaki sonuçlarla birlikte değerlendirilmiştir.

Problem Durumu

Covid-19 pandemi döneminde etkilenen alanlardan birisi de eğitim faaliyetleridir. Hâlihazırda pandemiden dolayı yürütülen bu acil uzaktan eğitim sürecinin pandemiden sonra da en azından kısmen devam edilmesine yönelik bazı düşünceler ortaya atılmaktadır (İnce, Kabul ve Diler, 2020; Telli ve Altun, 2020; Tokuç ve Varol, 2020). Acil uzaktan eğitim olağanüstü bir durumda ortaya çıkmış ve daha çok eğitim öğretim faaliyetlerinin aksamadan devam etmesi amaçlanmıştır (Bozkurt ve Sharma, 2020). Bu olağanüstü şartlarda hızlı ve ani kararlar alınmıştır. Türkiye’de de bu konuda önemli adımlar atılmış ve YÖK’ün uzaktan eğitim kararını almasının ardından Türkiye’deki üniversiteler acil olarak uzaktan eğitime geçmiştir. Bu süreçte öğretim elemanlarının büyük çoğunluğu

dijital materyalleri kullanmak durumunda kalmışlardır. Fakat üniversitelerde görev yapan öğretim elemanlarının dijitalleşme durumları hakkında net bilgilerin olmaması ve yapılan çalışmaların çok kısıtlı olmasından dolayı bu boşluğu dolduracak bir çalışmaya ihtiyaç duyulmuştur. Literatür incelendiğinde bu süreçteki güçlüklerden biri, pandemi sürecine dijital olarak hazırlıksız yakalanan öğretim elemanlarının oldukça zorlanması hatta eğitim faaliyetlerinin bir süre aksamasıdır (Yavuz vd., 2020). Covid-19 pandemi döneminden önce uzaktan eğitimi kullanan ve hazırlıklı olan öğretim elemanları acil uzaktan eğitim sürecine kolayca adapte olabilmişlerdir (İlic, 2020). Bu sürece kolay adapte olabilmeye dijitalleşmenin etkisi olmuş olabilir ve dijitalleşen öğretim elemanları pandemi sürecinde acil uzaktan eğitim materyallerini kullanma konusunda avantajlı bir durumda olmuş olabilirler. Dijitalleşme durumunun acil uzaktan eğitime olumlu etkisinin olabileceği düşünülmektedir. Bu etkinin düzeyini anlamak hâlihazırda devam eden pandemi sürecindeki uzaktan eğitimle ilgili daha sağlıklı ve verimli kararlar alınmasına fayda sağlayabilir.

Dijitalleşmek dünyada devam eden değişim ve gelişmelere ayak uydurmak için gereklidir. Sürekli bir değişim içerisinde olan dünyada bilgi iletişim teknolojilerinin eğitim ortamlarında gittikçe daha fazla kullanıldığı gözlemlenmektedir. Bu da üniversite gibi akademik kurumları dijital dönüşüme zorlamaktadır. Bu kapsamda Türkiye'deki üniversiteler içinde çeşitli adımlar atılmış ve YÖK, 2019 yılında Yükseköğretimde Dijital Dönüşüm Projesi'ni "Yeni YÖK", "Dijitalleşen YÖK" sloganıyla hayata geçirmiştir. Bu proje kapsamında pilot olarak seçilen 8 üniversiten toplam 3 bin akademisyen dijital okuryazarlık dersi almış, 40 bin öğrenci de dijital okuryazarlık dersine kayıt yaptırmıştır. Bu proje pilot olarak Ağrı İbrahim Çeçen, Bayburt, Iğdır, Munzur, Muş Alparslan, Siirt, Şırnak ve Bingöl üniversitelerinde uygulanmış, ardından Türkiye'deki bütün üniversitelerde hayata geçirileceği açıklanmıştır (YÖK, 2020). YÖK'ün bu kararı alması dijital okuryazarlığı Türkiye'deki bütün üniversitelerde hayata geçirmekte kararlı olduğunu göstermektedir. Üniversitelerin dijitalleşmesi için öğretim elemanlarının dijitalleşme gerekliliği YÖK'ün bu konuda atmış olduğu adımlardan da anlaşılabilir.

Covid-19 pandemi döneminde dijital içerikleri etkili ve doğru kullanmayı bilmek yani dijitalleşmek önem kazanmıştır (Yan, 2020). Derslerinde dijital içerikleri etkili kullanabilen öğretim elemanları bu süreçte daha verimli ders işleyebilmişlerdir. Acil uzaktan eğitimde öğretim elemanları tarafından kullanılan bu dijital içerikler öğretim elemanlarının normal ders işleme formatlarını değiştirmiştir (Akın, 2021).

Öğretim elemanlarının dijitalleşme durumlarının belirlenerek günümüzde veya ileriye yönelik uzaktan eğitim ve örgün eğitimde daha verimli (Uzun ve Çelik, 2020) eğitim süreçleri, etkili teknoloji kullanılmasına (Üstündağ, Güneş ve Bahçivan, 2017) yönelik kaynak sağlaması bakımından böyle bir çalışmaya ihtiyaç duyulmuştur. Bu çalışmada incelenen konu, üniversitelerde acil uzaktan eğitimden dolayı ani bir şekilde kullanılmak zorunda kalınan dijital içeriklerin öğretim elemanlarının dijitalleşme durumunu nasıl etkilediğini araştırmaktır. Kısa vadede acil uzaktan eğitimle ilgili fikir vermesi düşünülürken, uzun vadede gelecekte atılabilecek adımlar hakkında alanyazına katkı yapması düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Pandemi durumu hakkındaki belirsizlikler ve ortaya çıkan yeni varyantlar pandemi durumunun kısa vadede bitmeyeceğini göstermektedir. Bu süreçte öğretim elemanlarının uzaktan eğitimi etkili kullanması ve dijitalleşmesi bu sürece uyum sağlamak için önemli görülmektedir. Sürekli bir değişim ve gelişim içerisinde olan teknoloji ve değişen şartlar, öğretim elemanlarının daha etkili ve verimli dersler işleyebilmek için teknolojiyi daha etkin bir biçimde kullanmaya zorlamaktadır (Koç ve Albayrak, 2020). Bundan dolayı öğretim elemanlarından dijital materyalleri daha etkili kullanmaları beklenmektedir. Bununla birlikte öğretim elemanlarının değişen durumlar karşısında daha dijital ders işleme sürecine girdikleri ve bu süreçte ders içeriklerini dijital bir şekle dönüştürerek yeni roller üstlendikleri belirlenmiştir (Elçi ve Vural, 2017). Öğretim elemanlarının acil uzaktan eğitim dönemindeki dijitalleşme durumları bu sürecin verimliliğini

etkileyebilir. Bu durumun araştırılması sonucunda edilebilecek sonuçlara göre daha doğru bir acil uzaktan eğitim şekline geçilebilir.

YÖK'ün son zamanlarda dijitalleşme ile ilgili yaptığı çalışmalar incelendiğinde, YÖK'ün artık dijitalleşmiş üniversiteleri ve öğretim elemanlarını görmek istediği çok net bir şekilde ortadadır. Covid-19 pandemi süreci ile birlikte gelişen olaylar neticesinde YÖK'ün bu konuda attığı adımların önemi göz ardı edilemez.

Üniversitelerde görev yapan öğretim elemanları süreçte acil uzaktan eğitimle ders işlerken çeşitli dijital materyalleri kullanmışlardır. Bununla birlikte öğretim elemanlarının bir dijitalleşme sürecine girdikleri söylenebilir. Buna göre öğretim elemanlarının pandemi sürecindeki dijitalleşme durumları ve acil uzaktan eğitime bakış açılarının dijitalleşme durumlarına etkilerinin araştırılması, bu dönemde kullanılan dijital içeriklerin öğretim elemanlarının dijitalleşme durumuna etkilerinin araştırılması amaçlanmaktadır. Bununla birlikte öğretim elemanlarının acil uzaktan eğitim dönemindeki dijitalleşme durumları ve süreçle ilgili düşüncelerinin anlaşılıp bazı değişkenlere göre incelenmesi düşünülmektedir.

Araştırma Problemi

Üniversitelerde görev yapan öğretim elemanlarının dijitalleşme durumları acil uzaktan eğitim sürecinden etkilenmiş midir?

Alt problemler.

1. Yaklaşık iki yıldır uzaktan eğitimi deneyimleyen öğretim elemanlarının dijitalleşmeleri ne düzeydedir?
2. Öğretim elemanlarının dijitalleşme düzeyleri bölümlerine, cinsiyetlerine, yaşlarına, unvanlarına göre değişmekte midir?
3. Öğretim elemanlarının uzaktan eğitim, örgün eğitim tercihleri bir farklılık göstermiş midir?
4. Öğretim elemanlarının uzaktan eğitim süreci deneyimlerinin dijitalleşmeleri üzerine etkilerine yönelik görüşleri nelerdir?

5. Acil uzaktan eğitim döneminde görev yapan öğretim elemanları genel olarak bu sürecin verimliliği hakkında ne düşünmektedirler?
6. Acil uzaktan eğitim döneminde görev yapan öğretim elemanları Türkiye’de pandemi sürecinde uzaktan eğitim adına yapılan çalışmaları, atılan adımları, kendi kullandıkları uzaktan eğitim araçlarını yeterli buluyor mu?
7. Öğretim elemanlarının kendi görev yaptıkları üniversitelerinde yapılan acil uzaktan eğitim uygulamalarına yönelik görüşleri nedir?
8. Öğretim elemanları kendi dijital kullanım becerileri düzeyleri hakkında ne düşünmektedir?
Acil uzaktan eğitim döneminde görev yapan öğretim elemanları pandemi döneminin kendi dijital kullanım becerilerini geliştirdiğini söyleyebilir mi?
9. Acil uzaktan eğitimde yapılan eğitim ile öğretim elemanlarının dijitalleşme durumu arasında ilişki var mıdır?
10. Acil uzaktan eğitim döneminde görev yapan öğretim elemanları normalleşme durumunda da acil uzaktan eğitim döneminde edindikleri deneyimleri kullanmayı düşünüyorlar mı?

Bölüm 2

Araştırmanın Kuramsal Temeli ve İlgili Araştırmalar

Uzaktan Eğitim

Zamana ve mekâna bağlı olmadan öğrencinin ve öğreticinin herhangi bir yere gitme zorunluluğu olmadan (Elitaş, 2017) planlı ve programlı öğrenme ortamında basılı veya elektronik iletişim şekilleriyle öğretimin gerçekleştiği tüm düzenlemeler olarak ifade edilebilir (Moore, 1990). Türk Dil Kurumunun (TDK, 2020) yaptığı tanım ise şöyledir: Uzaktan eğitim öğrenci ile öğreticinin yüz yüze olmadan çeşitli iletişim araçları kullanılarak belli bir merkezden yapılan eğitim biçimidir.

Dünyadaki endüstrileşme dönemi ve sonraki aşamalarda dünya hızlı bir değişim dönemine girmiş ve her toplum bu değişime ayak uydurabilmek için yeni ve etkili eğitim modelleri aramıştır (Girginer, 2002). Uzaktan eğitim fikri de bu dönemde ortaya çıkmıştır (Özbay, 2015). Uzaktan eğitimin ortaya çıktığı tarih 1700 yılının başları ve ilk olarak mektuplar kullanılarak gerçekleştirilmiştir. İlerleyen yıllarda 1870 tarihinde uzaktan eğitimde gazete kullanılmaya başlanmıştır, sonraki 1930-1950'li yıllarda ise basılı materyaller kullanılmaya başlanmış, 1950-1980 tarihlerinde ise radyo ve televizyon gibi kitle iletişim araçlarıyla birlikte videolar kullanılmaya başlanmıştır. Teknoloji geliştikçe 1980-1995'li yıllarda bunlara ek olarak bilgisayar ve 1995'ten sonra web tabanlı eğitim kullanılmıştır (Korkmaz, Kalkan, Doğan, Doğruluk ve Aydın, 2018).

Gelişmekte olan ülkelerdeki yoğun nüfus artışı eğitimin her öğrenciye aynı düzeyde ulaşmasını zorlaştırmaktadır. Bu sorunun üstesinden gelmek için uzaktan eğitim doğru ve verimli bir şekilde kullanılmalıdır (Özüçelik, 2019).

Türkiye’de Uzaktan Eğitim. Türkiye’de uzaktan eğitim ilk olarak 1927 yılında mektupla yapılması düşünülmüş (Korkmaz vd., 2018; Özbay, 2015) fakat öğretmensiz eğitim-öğretimin gerçekleşemeyeceği düşüncesiyle mektupla uygulamaya geçilmemiştir (Alkan, 1987). Bu çalışmalara 1956 yılında devam edilmiş ve 1960 yılında İstatistik ve Yayın Müdürlüğü bünyesinde “Mektupla Öğretim Merkezi” komisyon oluşturulmuştur (Özarslan ve Ozan, 2014). Uzaktan eğitim için ilk kararlı adım mektupla öğretim merkezinin 1966 yılında genel

müdürlük olması ile Türkiye'nin uzaktan eğitim için ciddi olduğu anlaşılmıştır. Bu süreçte örgün ve yaygın eğitim alanlarında eğitimde imkân ve fırsat eşitliğini sağlama çabası temel bir amacı teşkil etmiştir (Elitaş, 2017). Bu amaç ile Yaygın Yükseköğretim Kurumu (YAYKUR) kurulmuş ve uzaktan eğitim sürecini yönetmiştir. Daha sonra, 1978 yılında MEB tarafından bir Açık Üniversite kurulması fikri gündeme atılmıştır (Ülkü, 2018). Sonraki süreçte 1981 yılındaki kanun hükmündeki kararname ile uzaktan eğitimle ilgili çalışmalar Anadolu Üniversitesi tarafından yürütölmeye başlanmıştır (Alkan, 1996). Bundan sonra uzaktan eğitimle ilgili çalışmalar hız kazanmış teknolojik alt yapı güçlenmiştir.

Uzaktan Eğitimin Yararları

Hayatın birçok alanında olduğu gibi uzaktan eğitimde de avantajlı ve dezavantajlı durumlar bulunmaktadır. Uzaktan eğitim değişen ve gelişen teknolojik gelişmelere paralel olarak ortaya çıkan ihtiyaçların karşılanmasına fayda sağlayabilir (Uşun, 2006). Uzaktan eğitim farklı eğitim şekilleri sunmakta, büyük gruplar ile ders işleyebilmeyi sağlayabilmektedir (Altıparmak, Kurt ve Kapıdere, 2011). Öğrencilere öğrenme sorumluluğu verirken aynı zamanda bağımsız öğrenmeyi ve zengin içerikle ulaşmayı sağlamada büyük fayda sağlayarak düşük eğitim maliyetleri ile fırsat eşitliği ve standartlaşmış bir eğitim programı sunar (Demirel, 2017).

Uzaktan eğitimin en önemli faydalarından biri de mekân bağımsızlığıdır. Bu sayede farklı mekânlarda bulunan öğrenciler aynı sınıfta toplanabilirler. Öğrenciler başka öğrencilerin iç dünyalarından etkilenmeden kendi iç dünyalarını keşfedebilir ve özgün düşünebilirler. Birden fazla öğrenci birbirini rahatsız etmeden aynı dersi alabilir ya da bire bir eğitim, zaman mekân tasarrufu yapılarak verilebilir (Demiray, 1999). Bu şekilde düşünüldüğünde örgün eğitimden oldukça farklı olduğu ve örgün eğitimde böyle bir durumun gerçekleşmesinin imkânsız olduğu söylenebilir (Özüçelik, 2019).

Türkiye'de örgün eğitim çoğu zaman maliyetli olmuştur ve bu maliyeti okul binası, masa, sandalye ve enerji gibi bir okul için gerekli olan materyaller oluşturmaktadır. Fakat buna çözüm olarak sanal sınıflar kurulabilir. Bu sanal sınıflar ile gereksiz maliyetler minimum düzeye inmiş olur. Buna ek olarak bu

sınıflarda öğrenciler diğer öğrenciler sesli ve görüntülü iletişim kurarak uzaktan eğitim yardımı ile gerçeğe yakın sınıflar oluşturulmuş olur (Akbaba, 2004). Eğitim kurumları, bu teknoloji nimeti sayesinde öğretmen ve öğrenci etkileşim düzeyi tüm öğrenciler için eşit olur (Kayri, 2006).

Uzaktan eğitim, finansal olarak zor durumlarda alternatif bir seçenek olarak da düşünülebilir. Buna ek olarak uzaktan eğitim sayesinde esnek ve objektif ölçme ve değerlendirme yapılabilir (İşman, 2008).

Uzaktan Eğitimin Sınırlılıkları

Uzak eğitim yararlı yanları yukarıda belirtildi fakat bunun yanında uzaktan eğitimin bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Bu sınırlılıktan biri öğrencilerin sosyalleşmesinin olumsuz etkilenmesidir (Khosmehr, 2017). Birden fazla öğrenci birbirini hiç tanımadan uzaktan eğitim ile ders alabilir. Bu durumda öğrenciler birbirleri ile etkileşim kuramaz ve sosyalleşme sağlanamaz. Buna ek olarak uzaktan eğitim sürecinin yüz yüze eğitim boyutu olan akademik danışmanlık hizmetlerinin sunulması ve sağlanmasında bazı sorunlar ve sınırlılıklar söz konusu olabilmektedir (Kaya, 2002). Khosmehr (2017) bilişsel bilgilerin aktarılmasında uzaktan eğitimin etkili olduğunu düşünmekte fakat psiko-motor davranış ve uygulamaya dönük derslerin öğretiminde etkili olmadığını düşünmektedir. Özellikle uygulamalı derslerin öğretiminde uzaktan eğitimin sorun teşkil edeceği birçok araştırmacı tarafından belirtilmektedir (Khosmehr, 2017; Özüçelik, 2019; Uşun, 2006; Ülkü, 2018).

Özüçelik (2019) uzaktan eğitimin sınırlılıkları ile ilgili eğitim sırasında oluşabilecek teknik aksaklıkların giderilmesinde ortaya çıkabilecek zaman ve motivasyon kaybının olabileceği düşünmektedir. Bunun sonucunda, bazı öğrenciler bu gibi durumlarda uzaktan eğitimden soğuyabilir.

Bireysel çalışma yeteneği kazanamayan öğrenciler bu sisteme ayak uyduramayabilir ve tembelliğe yönelerek ders çalışma mantığından uzaklaşabilirler. Bu durum beklenmedik bir başarısızlığın oluşmasına neden olabilir. Bunun önüne geçmek için bu tarz öğrenciler için planlama yapabilme yeteneği kazandırılmalı ve sorumluluk almaya teşvik edilmelidirler (Bahadır ve Tuncer, 2017).

Uzaktan Eğitimin Avantajları ve Sınırlılıkları

Bu başlık altında Uzaktan eğitim avantaj ve sınırlılıkları maddelere dönüştürülmüştür. Böylece aradaki farkın daha net görölmesi amaçlanmıştır.

Uzaktan Eğitimin Avantajları:

- 1- Kalabalık gruplarda iletişim sağlanır (Aydın ve Biroğul, 2008).
- 2- Farklı fiziksel ortamlar ders işlenmesine engel değildir (Aslan, 2006).
- 3-Örgün eğitime gidemeyen engelli insanlara eğitim fırsatı sunar (Altıparmak vd., 2011).
- 4- Mekân ve zaman kavramı sınırlaması kalkar (Özarslan, 2008).
- 5- Öğrenciler dersleri daha rahat anlar (Urdan ve Weggen, 2000).
- 6- Bireysel öğrenme hızına uygun eğitim yapılır (Urdan ve Weggen, 2000).

Uzaktan Eğitimin Sınırlılıkları:

- 1- Alt yapı yatırımı maliyetlidir (Yeşil, 2017).
- 2- Teknolojik sistemden kaynaklanabilecek aksaklıklar olabilir (Urdan ve Weggen, 2000).
- 3- Uygulamalı derslerin işlenmesi zor olur (Yılmaz, 2020).
- 4- Ders müfredatının hazırlanması zor ve uzmanlık gerektirir (İlic, 2020).
- 5- Kendi öğrenme sorumluluğunu alamayan öğrenciler süreçte zorlanabilir (Erfidan, 2019).
- 6- Uzaktan eğitimle yapılacak dersler bu platforma kolay entegre edilebilmelidir (Kırtak 2020).

Acil Uzaktan Eğitim

Çin'in Wuhan şehrinde ortaya çıktığı düşünölen Covid-19 virüsünün önce bir salgına ardından tüm dünyaya yayılarak pandemiye dönüşmesiyle birlikte tüm dünyada eğitim faaliyetlerinin devam etmesi, aksamaması için çözümler aranmaya başlanmıştır (Telli ve Altun, 2020). Birçok ölkede eğitimlerine uzaktan eğitimle devam etmeye karar vermiştir. Fakat uzaktan eğitimlerin başlamasıyla

birlikte bu pandemi krizinde yapılan eğitimin uzaktan eğitim olmadığı anlaşılmıştır (Hodges vd., 2020). Kriz anında yapılan bu eğitim literatüre “Acil Uzaktan Eğitim” olarak girmiştir (Keskin ve Derya, 2020). Acil uzaktan eğitim, kriz anında ortaya çıkan ve eğitim faaliyetlerinin devam etmesi için yapılan geçici bir çözümdür (Gören, Gök, Yalçın, Göregen ve Çalışkan, 2020; Hodges vd., 2020). Geleneksel Uzaktan Eğitim uzmanlık gerektiren, uzun planlamalar ve ön çalışmalar yapılması gereken bir eğitim şeklidir (Means vd., 2014). Acil Uzaktan Eğitim geleneksel uzaktan eğitimin aksine ani bir şekilde ortaya çıkmış ve öncesinde herhangi bir çalışma yapılmamıştır (Yavuz vd., 2020). Bu kapsamda her ülke kendi çalışmalarını yapıp kendi mevcut durumuna göre önlemler almış ve eğitimlerin aksamadan devam etmesi ana odak merkezini oluşturmuştur (Gören vd., 2020). Bu pandemi krizinde yapılmaya çalışılan uzaktan eğitim çalışmaları geleneksel uzaktan eğitim değil acil uzaktan eğitimidir.

Geleneksel Uzaktan Eğitim ile Acil Uzaktan Eğitim Arasındaki Farklar

Acil uzaktan eğitim zorunlu bir durumdur (Coeckelbergh, 2020). Geleneksel uzaktan eğitim ise diğer eğitim şekilleri içerisinde seçenektir (Özyürek, Begde, Yavuz ve Özkan, 2016).

- Acil uzaktan eğitimde ortaya çıkan problemlere geçici çözümler bulunur (Daniel, 2020). Uzaktan eğitimde kalıcı çözüm yolları oluşturmak gerekir (Gökçe, 2008).

- Acil uzaktan eğitim, kriz anında eğitimin aksamadan sürdürülmesini amaçlar (Gören vd., 2020). Uzaktan eğitim önceden belirlenmiş amaçlara ulaşmak için bilgi ve becerileri organize ederek eğitimi sürdürür (İşman, 2008).

- Acil uzaktan eğitim kavramında geçen uzak kelimesinin İngilizce karşılığı “remote” kelimesidir. Bu kelime fiziksel boyuttaki farklılığa karşılık gelmektedir. Uzaktan eğitimde geçen uzak kelimesinin İngilizce karşılığı “distance” kelimesidir. Bu kelime fiziksel uzaklıkla birlikte etkileşim ve psikolojik uzak anlamına gelmektedir (Bozkurt 2020).

Uzaktan Eğitim ve İlgili Araştırmalar

Uzaktan eğitimle ilgili yerli ve yabancı literatürde pek çok çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmaların hepsinden bahsetmenin mümkün olmaması ile birlikte, bizim çalışmamıza katkı sağlayacağı ya da yapılan bu çalışma ile benzerlikler taşıdığı düşünülen bazı çalışmalara yer verilecektir.

Çavus (2015) tarafından yapılan araştırmada uzaktan eğitim kurslarına katılacak olan akademisyenlerin görüşleri ve istekleri incelenerek bu kurslara hazır olup olmadıkları araştırılmıştır. Betimsel tarama modelinin kullanıldığı araştırmanın katılımcılarını Doğu Anadolu bölgesindeki bir devlet üniversitesinde görev yapan 540 öğretim elemanı oluşturmaktadır. Araştırmada temel olarak dört sorunun cevabının bulunması amaçlanmıştır.

“1-) Öğretim elemanlarının uzaktan eğitime yönelik tutumları nasıl?

2-) Öğretim elemanlarının tutumları pozisyon ve unvanlarına göre farklılık gösteriyor mu?

3-) Öğretim üyelerinin uzaktan eğitime yönelik tutumlarını hangi değişkenler etkiler?

4-) Uzaktan eğitime olumlu katkı sağlayabilecek öğretim üyelerinin görüşleri nelerdir?

”

Araştırmada öğretim elemanlarının uzaktan eğitime yönelik tutumları incelenmiş, bu tutumların bazı pozisyonlara göre farklılık gösterdiği raporlanmıştır. Bununla birlikte öğretim üyelerinin uzaktan eğitime yönelik tutumlarını “Uzaktan Eğitime Güven” değişkeni etkilemiştir. Araştırmada öğretim üyeleri, içerik hazırlama ve dijital içerik hazırlama noktasında uzaktan eğitime olumlu katkı sağlanabileceği raporlanmıştır. Bu araştırmadan elde edilen sonuçlara göre öğretim elemanlarına uzaktan eğitimle ilgili bilgilendirilmeler yapılması, uzaktan eğitimi kullanmak isteyen öğretim elemanları için uzaktan eğitim kurslarının hazırlanması, öğretim teknolojilerinin kullanılması ve beceri kazanılmasına yönelik bazı eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesi önerilmektedir. Aynı zamanda uzaktan eğitim için içerik hazırlama ve kullanmanın geleneksel

eğitimden farklı olduğunu gösterebilmektedir. Bu farklılıkları ortaya çıkarmak, içerik hazırlamak ve öğretime yönelik bir kılavuz geliştirmek için daha detaylı çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Fidan (2016) tarafından yapılan çalışma uzaktan eğitime yönelik tutum ve epistemolojik inanç düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelendiği nicel bir çalışmadır. Çalışmada ilişkisel tarama deseni kullanılmıştır. Çalışmanın katılımcılarını Batı Karadeniz’de bulunan bir üniversitenin uzaktan eğitim programına kayıtlı 330 (erkek=153, kadın=177) öğrenci oluşturmaktadır. Uzaktan eğitime yönelik tutumun öğrencilerin cinsiyet ve bölüm değişkenine göre farklılık gösterdiği belirtilmiştir. Bununla birlikte uzaktan eğitime yönelik tutum düzeyi ile öğrenmenin çaba ve yeteneğe bağlı olma inanç düzeyi ile anlamlı bir ilişkinin olduğu belirtilmiştir. Erkek öğrencilerin bilişim teknolojilerini kullanımına yönelik tutumları kadın öğrencilere göre daha yüksek bir düzeyde olduğu belirtilmiştir. Bilgisayar programcılığı öğrencilerinin daha önceki bilişim teknolojileri kullanımı deneyimleri olduğu için bilişim teknolojilerine yönelik tutumlarının olumlu yönde olduğu açıklanmıştır. Uzaktan eğitim ile farklı bölümlerden ortak dersler alan öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının düşük olması dikkat çekmektedir. Araştırma sonuçları uzaktan eğitime yönelik çeşitli değişkenlerin yer aldığı daha kapsamlı çalışmalara dayanak oluşturabilir. Çeşitli değişkenlerin arasındaki ilişkilerin incelenmesinde kullanılabilir (Fidan, 2016).

Tsipianitis ve Groumpos (2018) yaptıkları çalışmada çeşitli coğrafi ve bilimsel alanlardan olan 32 lisans ve lisansüstü öğrencinin uzaktan eğitimle ilgili görüş, beklenti ve memnuniyet durumları incelenmiştir. Uzaktan eğitim öğrencilere yer, zaman ve mekândan bağımsız bir öğrenme ortamı sunduğunu ifade etmişlerdir. Öğrenciler bilgiye bağımsız bir şekilde ulaşabildikleri için memnuniyetlerini ifade etmişlerdir. Fakat uzaktan eğitimde ekip çalışmasının eksikliği ve sosyal yabancılaşma endişelerinin var olduğu söylenebilir. Öğrenciler uzaktan eğitimde materyal kullanmanın anlama kolaylığını sağladığı için olumlu değerlendirmişlerdir. Geleneksel eğitimin sınırlılıklarının birçoğunu ortadan kaldıran modern sosyal ve ekonomik verilere uygun hazırlanmış uzaktan eğitimin son derece elverişli olduğu belirtilmektedir (Tsipianitis ve Groumpos, 2018).

Zaborova, Glazkova ve Markova (2017) katılımcılarının Ural Ekonomi Üniversitesi 1553 kişinin olduğu betimsel tarama modelinin kullanıldığı çalışmada uzaktan eğitim konuları temel sosyal aktörlerinin (fakülte, üniversite yönetimi ve öğrenciler) bakış açısıyla gündeme getirilmiştir. Çalışmada esas olarak öğrencilerin olumlu veya olumsuz tutumlarının öğrenme tatmini ve kalıcılık oranları üzerinde etkili olduğu bilindiği için öğrenci algıları incelenmiştir. Öğrenciler genel olarak uzaktan eğitim deneyimlerini olumlu değerlendirmişlerdir. Uzaktan eğitim zaman, mekân ve öğrenci çalışma motivasyonlarında avantaj sağlamaktadır. Ancak öğrenciler uzaktan eğitimin kaliteli olmadığını düşünmektedirler. Aynı zamanda iletişimle modelleri hakkında da endişe duymaktadırlar. Bu tutumların düzeltilmesi uzaktan eğitime katılan öğrenciler arasında etkili etkileşimler kurulmasına bağlıdır. Bulgular, geleneksel olan yüz yüze eğitimin daha kaliteli olduğu yönündedir (Zaborova vd., 2017).

Akgün (2017) tarafından yapılan çalışmada nicel ve nitel boyutun birlikte olduğu karma yöntem kullanılmıştır. Çalışmanın katılımcılarını Türkiye'deki bir devlet Üniversitesinin Eğitim Fakültesinde görev yapan 92 öğretim elemanın bireysel yenilikçilik ve öğretim teknolojileri kabullerini incelemek amacıyla yapılmıştır. Nicel ve nitel verilerden elde edilen bulgulara göre akademisyenlerin liderlik ve bireysel yenilikçilik özellikleri yüksek düzeyde görülmektedir. Çalışmada bireysel yenilikçilik özelliği ile öğretim teknolojilerine yönelik kabul algısı arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Akademisyenlerin öğretim teknolojilerini kabul etmede ve kullanmada olumlu bakış açısına sahip oldukları belirtilmiştir.

COVID-19 Döneminde Türkiye’de Uzaktan Eğitim ve İlgili Araştırmalar

Türkiye, Covid-19 pandemisinden dolayı hızlı ve kararlı bir şekilde birçok sektörde de çalışmaların uzaktan yürütülmesi için çalışmalara başlamıştır. Bu süreçte insanlar zorunlu olmadıkça evlerinden dışarıya çıkmamışlar, iş yaşamlarına ve eğitimlerine uzaktan devam etmişlerdir. Özellikle eğitim alanında uzaktan eğitim neredeyse bir zorunluluk haline gelmiştir. Covid-19 pandemisi sonrası Türkiye’de okulların kapanma kararının alınmasının ardından, MEB kendi bünyesinde Eğitim Bilişim Ağı’nı (EBA) güncellemiş, Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu (TRT) ile işbirliği yapmıştır (Mahmut, 2020). Üniversitelerde

ise YÖK'ün kararı ile dersler uzaktan işlenmeye başlanmıştır (Serçemeli ve Kurnaz, 2020). Böyle Covid-19 döneminde yapılan acil uzaktan eğitim dönemi başlamıştır. Bu dönemde yapılan bazı çalışmalar aşağıda sıralanmıştır.

Pınar ve Dönel (2020) tarafından Türkiye'de çeşitli okullardaki toplam 1000 (erkek=392, kız=608) öğrencinin fen bilimleri dersinin uzaktan eğitim ile verilmesine yönelik görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada, nitel araştırma yöntemi olan durum çalışması deseni kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğrenciler, Covid-19 döneminden dolayı uzaktan eğitimi faydalı bulmuşlardır. Fakat fen bilimleri içerisinde deneysel etkinliklerin bulunmasından dolayı öğrenciler, uzatan eğitim ile bu deneysel etkinlikleri yapamadıklarını belirtmişlerdir. Aynı zamanda okuldaki örgün eğitimle ders işlemenin derse motive olma ve eğlenceli geçmesi açısından örgün eğitimi tercih etmişlerdir

Serçemeli ve Kurnaz (2020) tarafından yapılan çalışma, Covid-19 pandemi döneminde uzaktan eğitimle muhasebe dersi alan öğrencilerin bu uzaktan eğitim deneyimi ile ilgili bakış açılarını anlamak amacıyla yapılan betimsel tarama modelinin kullanıldığı bir araştırmadır. Çalışmanın katılımcıları Doğu Anadolu bölgesindeki bir üniversitenin, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinin Sağlık Yönetimi Bölümü'nde okuyan muhasebe dersi almış 254 öğrenciden oluşmaktadır. Öğrencilerin uzaktan eğitim sistemini çok fazla benimsemedikleri görülmüştür. Ders kaydının tekrar izlenmesini, zamanın etkili kullanılmasını ve esnek eğitim imkânlarını olumlu bulan öğrenciler, internete ulaşamama ve sosyal yalnızlık hissini ise olumsuz bulmuşlardır. Örgün eğitim ile uzatan eğitimin birlikte olacağı ters yüz eğitim sisteminin kullanılması daha uygun görülmüştür

Yurtseven, Şentürk ve Vural (2020) tarafından yapılan çalışmada belgesel kaynak analizi yöntemi kullanılmış ve uzaktan eğitim sürecinde kullanıcıların kütüphane hizmetinden yararlanma durumlarının psikolojik boyutu ele alınmıştır. Elde edilen verilere göre kütüphane kullanıcılarının özellikleri yaşam boyu öğrenme sürecini doğrudan etkilemektedir. Psikolojik ölçekler kullanıcı özelliklerini haritalamakta ve kütüphanelere yol göstermektedir. Bu psikolojik veriler kütüphanelerin sağladığı bilgi hizmetlerinin gelecekteki halini belirleyeceği düşünülmektedir.

Tokuç ve Varol (2020) yaptıkları çalışmada tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 pandemisinin tıp eğitime olan olumsuz etkileri hakkında derleme yapılmıştır. Çin bu sorunun üstesinden gelmek için çevrimiçi Probleme Dayalı Öğrenmeyi (PDÖ) uygulamıştır. Türkiye’de sağlık hizmetleri ön planda olmasına rağmen, tıp eğitimi için herhangi bir düzenleme yapılmamıştır. YÖK tüm fakültelere uzaktan eğitime geçmeyi önermiştir. Tıp fakülteleri müfredatları teorik derslere dönüşmüş, uygulama dersler ise yaz dönemine veya pandemi sonrasına ertelenmiştir. Bu durumla ilgili akıllara şu sorular gelmiştir:

Öğrencilerin klinikteki rolü tam olarak nedir?

Öğrenci böyle bir krizde hizmete katkıda bulunabilir mi?

Bu tür eğitim için yeterli bir profesyonellik yeterli mi?

Öğrencilere bu süreçte virüs bulaşır mı?

Öğrencileri virüsten korumak için donanım sağlanır mı?

Yukarıdaki sorular şimdilik tıp eğitimi için merak edilen sorulardır. Bu pandemi sürecinden sonra eğitim süreci sonsuza dek değişebilir ve tıp eğitimi bundan sonra çok farklı biçimlerde yapılabilir. Pandemi süreci tıp fakültelerinin müfredatlarını gözden geçirme fırsatı sağlayacaktır.

Telli ve Altun (2020) yaptıkları kavramsal çalışmada, Covid-19 pandemi döneminde durum tespiti yaparak çevrimiçi öğrenmenin yüz yüze öğrenmeye göre kriz dönemi sonrasında ana akım öğrenmeye dönüşme konusu ele alınmıştır. Bu kapsamda çeşitli ülkelerdeki (Çin, İtalya, ABD, İngiltere, Türkiye) çalışmalar incelenmiştir. Bu ülkelerden Çin dünyada en kalabalık yükseköğrenim veren devlettir. Çin virüsün ortaya çıkmasıyla birlikte bütün eğitim, öğretim kademelerinde uzaktan eğitime geçmiştir. Kalabalık bir devlet olan Çin’de birçok yabancı öğrencide bulunmaktadır. Bu yabancı öğrenciler ulaşım yasaklarının başlaması ile bulundukları bölgelerde kalmak zorunda kalmışlar. Bütün öğrenciler kaldıkları yerlerden uzaktan eğitim ile eğitimlerine devam etmek zorunda kalmışlardır. Çinli bazı araştırmacılar bu süreçteki uzaktan eğitimin yetersiz olacağını ve eksik eğitim alan bireylerin ortaya çıkacağını bildirmişlerdir. Elde edilen sonuca göre uzaktan eğitim yakın bir gelecekte ikincil bir alternatif olmak yerine, eğitimin asıl ana unsuru olacağı düşünülmektedir. Ayrıca bu durumun

kültürel karmaşa yaratması düşünülmüştür. Örneğin ev ortamında dış etkenlerin (ev halkının gürültüsü) etkisi ile dikkat dağınıklığının ortaya çıkabileceği düşünülmektedir. İtalya'da tıpkı Çin gibi pandemi ile birlikte uzaktan eğitime geçmiştir. İtalya Eğitim Bakanlığı uzaktan eğitim kararı alarak bir uzaktan eğitim portalı kurmuştur. Bu portala 2000 öğretmen katılarak seminer almaya başlanmıştır. İtalya'daki üniversiteler de uzaktan eğitime geçmiş fakat akademisyenler üniversitelerde bulunarak danışmanlık vb. işler için çalışmaya devam etmişlerdir. ABD'de ise yine benzer şekilde uzaktan eğitimlere geçilmiştir. Yurt dışından gelen çok fazla öğrencisi olan ABD, bu öğrencilerin mağdur edilmeyeceklerini bildirmiştir. Bunun için çözümler (kayıt dondurma, çevrimiçi eğitim vb.) üzerinde çalıştıkları açıklanmıştır. Bununla birlikte Edx ve Coursera gibi platformlarda MIT, Stanford, Havard, Caltech üniversitelerin ücretli ve ücretsiz eğitimleri uzun süredir erişime açıktır. İngiltere'de ise başlarda pandemi önemsiz görülmüş ve toplum bağışıklığı ile üstesinde gelinebilecek bir durum olduğu düşünülmüştür. Fakat daha sonra virüsün artan yayılma oranı ciddi tedbirler alınmasına neden olmuştur. Bu süreçte uzaktan eğitim tek çare görülmüştür. Birçok üniversite derslere çevrimiçi devam etmiştir. Birçok üniversite ise sürecin çalışma kâğıtları ile nasıl yapılacağı hakkında araştırmalar yapmıştır. Türkiye ise aldığı tedbirlerden dolayı Avrupa ülkelerinden sonra Covid-19 yayılımı ile karşılaşmıştır. Fakat Türkiye'de de vakalar artmaya başlayınca bütün eğitim kademelerinde ilk aşamada kısa süreliğine eğitime ara verilmiştir. Pandeminin yaygınlaşması ile tamamen uzaktan eğitime geçilmiştir. YÖK Yükseköğrenim kurumlarında süreçteki senaryolar üzerine çalışmaya başlamıştır. Bu kapsamda mevzuat, altyapı, insan kaynakları, içerik, uygulama konularında düzenlemeler ve çalışmalar yapılmıştır. Covid-19 tüm dünyada bir dijital öğrenme deneyimi yaşatmış ve bu deneyimden çıkarılan dersler uzaktan eğitime yatırım yapılmasına ve gelişmenin olmasına imkân sağlayacaktır (Telli ve Altun, 2020).

Kaysi (2020) tarafından yapılan çalışma, pandemi sürecinde uzaktan eğitim katılımcılarının görüşlerini incelemek amacıyla yapılmıştır. Bu çalışma nicel bir çalışma olup veriler internet ortamında sunulan bir form aracılığıyla toplanmıştır. Katılımcılar İstanbul'daki bir devlet üniversitesinde öğrenim gören 232 öğrencilerden oluşmaktadır. Çalışmanın sonucuna göre uzaktan eğitim ve yüz yüze öğretimin birlikte kullanılması tercih edilmektedir. Eğitim sürecinin

değerlendirilme safhasının ise ödevler ile yapılması çoğu katılımcının tercihi olmuştur. Katılımcıların büyük bir çoğunluğu süreç içerisinde öğretim elemanları ile iletişim kurabildiklerini belirtmişlerdir. Katılımcılar öğretim elemanlarının yüksek performans gösterdiklerini belirtmişlerdir. Pandemiden dolayı kendilerini bir anda uzaktan eğitim içerisinde bulan katılımcılar bu süreçte beklenin üstünde uyum sağlamışlardır. Fakat uzaktan eğitimin daha etkili ve verimli olması için üniversiteler ihtiyaçlar doğrultusunda çalışmalar yapmalı ve bu sürece entegre olabilecek öğrencilere uygulanması önem arz etmektedir.

Yılmaz (2020) tarafından yapılan çalışmada Covid-19 pandemi sürecinde Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon (FTR) bölümü öğrencilerinin uzaktan eğitim konusundaki tutumları incelenmiştir. Bu çalışmanın katılımcılarını İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan bir devlet üniversitesinin Sağlık Bilimleri Fakültesi FTR bölümündeki 265 öğrenci (216 kız ve 49 erkek) oluşturmaktadır. Betimsel tarama modelinin kullanıldığı araştırmada "Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Öğrencilerin büyük çoğunluğu bilgisayar kullanarak uzaktan eğitime katılmıştır. Dördüncü sınıftaki öğrenciler uzaktan eğitimdeki çevrimiçi çalışmalara diğer kademelerdeki öğrencilere göre anlamlı bir şekilde daha fazla katılım sağlamışlardır. Çalışmada uzaktan eğitime karşı tutumda cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Öğrencilerin %87,5'i uygulamalı derslerin, öğrencilerin %78,5'i teorik derslerin uzaktan eğitimle işlenmesinde verimliliğin düştüğünü düşünmektedirler. Bu verilere göre özellikle uygulamalı derslerin uzaktan verilebilmesi için çözüm üretilmeli veya alternatif yöntemler bulunmalıdır.

Altuntaş, Başaran, Özeke ve Yılmaz (2020) bu çalışmayı Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitime devam eden devlet ve vakıf üniversitelerindeki toplam 180 öğrencinin öğrenim deneyimlerini anlayabilmek amacıyla yapmışlardır. Betimsel tarama modelinin kullanıldığı çalışmada veriler "Dijital Okuryazarlık Ölçeği" çevrimiçi anket ile toplanmıştır. Bu çalışma sonucuna göre uzaktan eğitim öğrenciler arasındaki sosyalleşmeye katkı sağlamamaktadır. Aynı zamanda uzaktan eğitimin öğrencilerin sürece uyumunu sağladığını ve uzakta eğitim platformlarının öğrencileri memnun ettiği görülmüştür. Yükseköğretim kurumları pandemi sürecinde hak ve imkânlarını

doğru ve etkili bir biçimde dağıtırsa başarılı bir konuma gelecektir. Bu süreçte yapılan başarılı çalışmalar gelecek dönemlerde üniversitelerin tercih edilme sebebi olabilecektir.

İlic (2020), BÖTE (Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi) bölümü öğretim elemanlarının Covid-19 pandemi sürecinde yükseköğretim kurumlarında yürütülen uzaktan eğitime yönelik görüşlerinin incelendiği nitel bir araştırma yapmıştır. Veri toplamak için yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Bu çalışmanın katılımcılarını 5 farklı coğrafi bölgeden 7 farklı devlet üniversitesinde görev yapan 7 öğretim elemanı oluşturmaktadır. BÖTE bölümü bilgi okuryazarı, öğretim teknolojilerini, interneti etkili ve doğru kullanabilen öğretmenler yetiştirdiği için pandemi döneminin yorumlanmasında BÖTE öğretim elemanlarının görüşleri oldukça önemlidir. Öğretim elemanları Covid-19 pandemi döneminde yapılan eğitimin uzaktan eğitim olamadığını bir kriz yönetim durumu olduğunu belirtmektedirler. Uzaktan eğitimde ciddi bir ön çalışma ve planlamanın yapılması gerektiğini bildiren öğretim elemanları bu süreçte eğitim durmaması ve devam etmesine yönelik hızlı ve sivri kararlar alındığı bildirmektedirler. Öğretim elemanlarının bir kısmı sürecin iyi yönetilmediğini bir kısmının ise sürecin şartlara göre iyi yönetildiğini düşünmektedirler. Bu süreçteki başarı ya da başarısızlığın en önemli sebebinin kurumların bu tip süreçlere hazırlıklı olup olmamasıyla ilgili olduğu düşünülmektedir. Uzaktan eğitim yapılmadan önce uzaktan eğitim pilot çalışmaları yapıp uzaktan eğitime hazırlık yapılmalıdır. Bununla birlikte alt yapı ve personeline uzaktan eğitime hazırlanması gerekmektedir. Bu pandemi döneminde BÖTE bölümüne ciddi görevler düşmüştür. Özellikle teknik konularda BÖTE bölümünden yararlanılmıştır. Fakat BÖTE bölümünde yetişmiş öğretim elemanlarının az olması yürütülen sürecin verimliliğini düşürmüştür. Aynı zamanda öğretim elemanlarının bir kısmı bu süreçte BÖTE bölümüne yönelik olumlu bakış açılarının arttığını belirtmiştir. Öğretim elemanlarının bir kısmı ise olumlu bakış açısının olmadığını ve olmayacağını belirtmiştir. Bu bağlamda yapılacak düzenlemelerde planlı olunmalı ve ön çalışmalar yapılmalı, uzaktan eğitimde yetkin kişilere önem verilmeli ve donanımlı bir şekilde yetiştirilmelidir. Gelecekte olabilecek pandemi ve benzeri durumlar için önceden hazırlık yapılmalıdır.

Genç ve Gümrükçüoğlu (2020) yaptıkları çalışmada, Covid-19 döneminde ilahiyat fakültesi öğrencilerinin uzaktan eğitim deneyimleri araştırılmıştır. Bu çalışmada nicel ve nitel yöntemler kullanılmıştır. Katılımcılar Türkiye'deki çeşitli üniversitelerde ilahiyat fakültesinde öğrenim gören 239 erkek, 973 kız öğrencidir. Bu öğrencilerin uzaktan eğitim ile ilgili memnuniyet durumları, üniversite ve öğretim üyelerine bakış açıları, süreçte kullanılan materyaller hakkında fikirleri, internetten yapılan sınavlar ve uzaktan eğitimdeki alt yapı durumları incelenmiştir. Bu çalışmada elde edilen verilere göre; öğrenciler uzaktan eğitim zaman tasarrufu sağladığını ancak sosyalleşme imkânı sağlamadığını belirtilmişlerdir. Bu sürecin ani bir şekilde ortaya çıkması öğretim elemanlarının hazırlıksız yakalanmasına ve eğitimlerde kullan materyallerin yetersiz olmasına neden olmuştur. Bu süreçte internet ortamında oluşabilecek teknik aksaklık ve benzeri durumlar için oldukça esnek sınav şekilleri hazırlanmıştır fakat internet ortamında yapılan sınavların objektif olmayacağı belirtilmiştir. Öğrencilerin çoğu derslere girme konusunda ve internet ortamında yapılan sınavlarda sorun yaşandığını belirtmişlerdir. Öğrencilerin bir kısmı ise ailesinin pandemi sürecinde maddi olarak etkilendiğini bu maddi problemin kendilerini etkilediğini ve doğal olarak bu süreçteki eğitimden verim alamadıklarını belirtmişlerdir. Bu süreçte alınması gereken önlemlerin başında üniversitelerin hazırlıklı olması gelmektedir. Bunun için öğretim elemanlarının uzaktan eğitim konusunda eğitilmesi, üniversitenin alt yapısının uzaktan eğitim sistemine uygun olması ve hazırlanması, ders materyallerinin uzaktan eğitimle uyumlu hazırlanması, öğrencilere teknolojik destek ve eğitimin verilmesi, uzaktan eğitim yoluyla yapılan sınavların güvenliğinin sağlanması gibi önlemlerin alınması uzaktan eğitimin verimli ve doğru uygulanması için faydalı olacaktır.

İnce vd. (2020) bu çalışmada Akdeniz Bölgesi'nde yer alan bir devlet üniversitesinde öğrenim gören 612 erkek ve 399 kız öğrencinin Covid-19 dönemindeki acil uzaktan eğitim deneyimlerini araştırmışlardır. Bu çalışmada; acil uzaktan eğitimde derslere erişim durumları, dersleri takip edebilme durumları, dersler canlı işlendikten sonra ders kayıtlarına erişim durumları, paylaşılan dokümanların takip edilebilme durumları ve bu eğitim sisteminin kullanışlı olup olmama gibi durumlarının öğrenci deneyimleri incelenmiştir. Öğrenciler bu acil uzaktan eğitim modülüne bağlanabilmekte ve dersleri takip edebilmektedirler.

Paylaşılan dokümanları inceleyebilmektedirler. Fakat öğrenciler bu sistemi yeterli bulmamaktalar ve yüz yüze eğitimi tercih etmektedirler. Pandemi döneminin devam etmesi uzaktan eğitimin kullanılmaya devam edeceğini göstermektedir. Bundan dolayı daha geniş erişim imkânları sağlanmalı ve uzaktan eğitimin kalitesini arttırmaya yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

Kırtak (2020) yaptığı çalışmada fizik öğretmenliği öğrencilerinin uzaktan eğitim deneyimlerini incelemiştir. Bu çalışmada nitel araştırma deseni olan olgu bilim deseni kullanılmıştır. Öğrencilerin uzaktan eğitimle ilgili yaşantı ve deneyimlerinin kolayca anlaşılabilmesi için bu model seçilmiştir. Bu çalışmadaki öğrenciler Marmara Bölgesi'ndeki bir devlet üniversitesinin Eğitim Fakültesi Fizik Öğretmenliği bölümü öğrencileridir. Toplamda 35 öğrenci (22 kadın, 13 erkek) öğrenci çalışmaya katılmıştır. Veri toplama aracı olarak on soruluk açık uçlu bir anket kullanılmıştır. Öğretmen adayları uzaktan eğitimi şu şekilde tanımlamışlardır: zamandan ve mekândan bağımsız teknolojik araçlar yardımı ile yapılan planlı bir eğitim şeklidir. Bazı öğrenciler uzaktan eğitimi yararsız, düzensiz ve saçma olarak nitelendirmiştir. Bazı öğrenciler ise uzaktan eğitimin önünde internet engeli olduğunu ifade etmişlerdir çünkü internet olmadığı için uzaktan eğitime erişemediklerini belirtmişlerdir. Öğrenciler uzaktan eğitimin avantajlarını; eğitimde fırsat eşitliğinin sağlandığını, her yerde erişim imkânının olduğunu ve ders materyallerine rahatça ulaşabilmeleri olarak belirtmişlerdir. Uzaktan eğitimin dezavantajlarını ise; Anında geri dönüt alamamak, deneysel çalışmaların uzaktan anlaşılmasının zorluğu, ekonomik farklılar (örneğin bilgisayar, telefon, internet alım gücü), denetim eksikliği gibi konular belirtilmiştir. Öğrenciler sözel derslerin uzaktan eğitimle verilmesini sayısal derslere göre daha uygun bulmuşlardır. Bunun nedeni olarak sayısal derslerin daha çok uygulamaya dönük olması, sözel derslerin ise okunarak ya da dinlenerek anlaşılmasının kolay olduğu belirtilmiştir. Öğrenciler uzaktan eğitime karşı önyargılı düşünceler beslemektedirler. Covid-19 pandemi dolayısı ile birçok üniversite acil olarak uzaktan eğitim kararı aldı. Fakat bu hızlı karar ortaya bazı problemler çıkardı. Bazı üniversitelerde sadece kaynak yükleme, bazı üniversitelerde video yükleme, bazılarında ise sadece çevrimiçi ders işleme tarzında yapılması uzaktan eğitimin yanlış algılanmasına sebep oldu. Uzaktan eğitim öncesinde uzaktan eğitimin doğru ve uygun bir şekilde öğrencilere anlatılması önem arz etmektedir. Uzaktan eğitimin etkili bir şekilde

sürdürülebilmesi ve eğitimde fırsat eşitliği yaratılması için ekonomik durumlar göz önünde bulundurulmalıdır. Bilgisayar, internet erişimi ve uzaktan eğitim materyallerine öğrenciler için erişim imkânları sağlanmalıdır.

Sayan (2020) yaptığı çalışmada Covid-19 sürecinde uzaktan eğitim yoluyla ders işleyen öğretim üyelerinin tutumlarını değerlendirmiştir. Öğretim üyelerinin bir kısmı İstanbul ilindeki bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde, bir kısmı aynı ildeki bir vakıf üniversitesinin Sağlık bilimleri Fakültesinde görev yapmaktadır. Çalışmaya toplam 124 (Erkek 49, Kadın 75) öğretim elemanı katılmıştır. Bu çalışmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Covid-19 Pandemisinin ani bir şekilde ortaya çıkması eğitimle ilgili ani çözümlerin yapılmasına neden olmuştur. Fakat bu ani çözümlerle ve kaynak azlığı ortaya uzaktan eğitimin nasıl yapılması ile ilgili bir soru çıkarmıştır. Bu çalışma Covid-19 pandemi sürecindeki uzaktan eğitim çalışmalarına ışık tutmak amacıyla yapılmıştır. Öğretim elemanlarının büyük çoğunluğu uygulamalı derslerin uzaktan eğitimle işlenmesinin faydalı olmayacağını düşünmektedirler. Bunun yanında uzaktan eğitimin yapılmasında kullanılan cihazların (cep telefon veya bilgisayar) uzaktan eğitimin sürdürülmesinde etkili olduğu belirtilmiştir. Öğretim elemanları uzaktan eğitim sürecinde teknik sıkıntılar yaşandığını ve teknik desteğe ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir. Aynı zamanda öğretim elemanlarının büyük çoğunluğu çevrimiçi ders yapmayı sevmemekte ve kaygı duymaktadırlar. Öğrenciler ile iletişim kurmakta ve öğrencileri motive etmekte zorlandıkları belirtilmektedir. Öğretim elemanlarının büyük çoğunluğu yüz yüze eğitimi uzaktan eğitime tercih etmektedirler. Öğretim elemanlarını büyük çoğunluğu materyal kullanımında kendilerini yetersiz hissetmektedir. Bunun sebebi Covid-19 sürecindeki uzaktan eğitim sürecine ani bir şekilde girme ve hazırlıksız bir şekilde yakalanmadır. Öncesinde öğretim elamanları ve görev yaptıkları kurumlar hazırlıklı olmadıkları için bu süreçte yukarıda belirtilen olumsuz görüşler ortaya çıkmıştır. Bu olumsuz görüşler hizmet içi eğitimler ile giderilebilir. Aynı zamanda yükseköğretim kurumları uzaktan eğitim alt yapıları kurulmalı veya güçlendirilmelidir.

Solak, Ütebay ve Yalçın (2020) yaptıkları araştırmada dijital sınav ve basılı sınavın sınav başarısına olan etkilerini incelemişlerdir. Bu araştırmanın çalışma

grubu, Ege Bölgesi'ndeki bir devlet üniversitesinin Uzaktan Eğitim Meslek Yüksekokulu Harita ve Kadastro bölümünde öğretim gören 27 öğrenciden oluşmaktadır. Bu bölümde öğrenim gören öğrenciler sayısal ve sözel toplam 6 dersten basılı ve dijital olarak sınav olmuştur. Bu derslerin çoktan seçmeli ve açık uçlu sınav yapmaya uygun olduğu belirtilmiştir. Bu şekilde derslerin sınav şekline göre de yorumlanması amaçlanmıştır. Aynı zamanda bir maddelik anket yapılmıştır. Anket sorusu öğrencilerin basılı ya da dijital sınavlardan hangisini tercih ettiklerini anlamak için yapılmıştır. Öğrencilerin %55'i basılı sınavları tercih etmiştir. Fakat araştırma sonuçlarına göre öğrenciler genel olarak dijital ortamlarda yapılan sınavlarda daha başarılı olmuşlardır. Bazı derslerdeki sınav başarı durumu dijital ya da basılı olmasına rağmen anlamlı bir ölçüde değişmemiştir. Sözel müfredata sahip fotogrametri dersi ve sayısal müfredata sahip Arazi Ölçmeleri ve Aplikasyon dersi dijital ortamda başarının arttığı dersler olarak belirtilmiştir. Sözel müfredata sahip Araştırma Yöntem ve Teknikleri dersi ile Kalite ve Güvence Standartları derslerinde ise önemli bir artış görülmemiştir. Arazi Ölçümleri 4 dersinde ise başarı düşmüştür fakat anlamlı bir fark yoktur. Tüm bu sonuçlar dijital ortamlarda yapılan sınavların öğrenci başarısını artırdığını göstermektedir. Bu başarının artışı öğrencilerin bu derslere dijital olarak katılması ve öğretim elemanları ile etkili iletişim kurup ortama alışmalarından kaynaklanmaktadır. Benzer örneklem gruplarında benzer çalışmaların yapılması literatüre katkı yapacağı yönünde öneride bulunulmuştur.

Uzaktan eğitim ile dersler işlenirken dijital içeriklerde sıklıkla kullanılmaktadır. Dijital içerikler kullanılırken dijitalleşme düzeyi dijital içeriklerin uzaktan eğitimde kullanılmasını olumlu veya olumsuz yönde etkileyebilir.

Dijitalleşme

Dijitalleşme en basit tanımı ile dijital çağda teknoloji okuryazarı olmaktır (Eshet, 2004). Ng (2012) ise dijitalleşmenin gelişmiş teknolojiye ve gelişecek olan teknolojilere adapte olabilme becerisi olarak ifade etmiştir. Dijitalleşme ile ilgili diğer bir tanım: Dijitalleşme, elde bulunan verilerin sayısal olarak işlenmesi, çözümlenmesi ve dijital ortama (bilgisayar ortamı) aktarılmasıdır (Koç ve Albayrak, 2020). Bilgisayar ortamına aktarılan bu ve benzeri verilerin istenildiği zaman erişilmesi, düzenlenmesi ve verimli bir şekilde kullanılma yetisi dijitalleşme

için söylenebilir. Dünyadaki değişim ve gelişime ayak uydurmak için dijitalleşmek önemlidir. Çevremizde gördüğümüz hemen her sektör dijitalleşme ile tanışmıştır. Restoranlar, her alandan satış yapan mağazalar, dershaneler ve okullar ve pek çok farklı sektör internet sitelerinde kendilerine yer bulmuşlardır. Böylece sipariş verebileceğimiz restoranlar, alış veriş yapabileceğimiz internet siteleri ve eğitim alabileceğimiz sanal sınıf ve kurslar ortaya çıkmıştır. Covid-19 pandemi süreci ile birlikte bu dijitalleşme sürecinin hız kazandığı söylenebilir. Özellikle eğitim alanında uzaktan eğitimin yoğun kullanımı bunun bir göstergesidir. Eğitim alanındaki bu değişimin üniversitelere ve burada çalışan öğretim elemanlarına da etki ettiği söylenebilir. Bu süreçte öğretim elemanlarına önemli görevler düşmektedir. Öğretim elemanlarının dijitalleşmesi akademik faaliyetlerin değişen ve gelişen zamana ayak uydurması için önemli görülmektedir. Bununla birlikte bu süreçte zengin teknolojik ortamların kullanılması öğrenme ve öğretme süreçlerindeki verimi etkileyebilmektedir. Elçi ve Vural (2017) yaptıkları bir çalışmada zengin teknolojik içerikleri kullanan öğretim elemanları için öğretim elemanı 4.0 demişlerdir. Böyle ifade edilmesinin sebebi değişen ve gelişen teknolojiye ayak uydurulması ve teknoloji okuryazarı olunmasından kaynaklanmaktadır. Dünyanın gelecekte daha dijital bir hal alacağı ön görülmektedir. Bundan dolayı şimdiden geleceğe hazır olmalı, dijital olmak için teknoloji ile bütünleşmeli ve bu alanda çalışmalar yapılmalıdır (Aliyeva, 2016).

Dijitalleşme Durumu ile İlgili Yapılan Çalışmalar

Koç ve Albayrak (2020) yaptıkları çalışmada akademisyenlerin dijitalleşme durumlarını anlamak için bir ölçek geliştirmişlerdir. Bu çalışmada Akdeniz Bölgesi'ndeki bir devlet üniversitesinde görev yapan en az yüksek lisans derecesine sahip olan akademisyenlerin (n=342) dijitalleşme durumları değerlendirilmiştir. Çalışmada akademisyenlerin demografik bilgilerinin dijitalleşme durumuna etkisi incelenmiştir. Aynı zamanda akademisyenlerin teknoloji kullanım sıklıklarının dijitalleşme düzeyine etkileri incelenmiştir. Bu çalışmanın sağlayacağı katkılar ise şu şekilde sıralanmıştır:

“• Üniversite yönetiminin akademisyenlerin eğitim boyutunda, mesleki boyutta ve sosyal yaşam boyutunda dijitalleşme düzeylerini öğrenme,

- *Dijitalleşme çalışması yapan akademisyenlerin dijitalleşmeye düzeylerinin hangi boyutlarda gerçekleştirildiği,*
- *Geliştirilen ölçeğin uygulaması yapılan üniversitelerde dijitalleşme çalışmaları ve akademisyenlerin dijitalleşme düzeyi ile kıyaslama yapılabilmesinin sağlanması,*
- *Dijitalleşme düzeylerinin ölçülmesi sonucu çıktılarına göre eksik ya da çalışılması gereken boyutların öğrenilmesi gibi üniversite yönetiminin akademisyenler ve dijitalleşme düzeyleri hakkında bilgi edinmelerini sağlamaktadır.”*

Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre akademisyenlerin dijitalleşme durumu cinsiyet değişkenine göre farklılaşmamıştır. Fakat Fen alanında çalışan akademisyenlerin daha yoğun teknoloji kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bir diğer sonuçta ise yüksek lisans derecesindeki akademisyenlerin doktora derecesindeki akademisyenlere göre daha yoğun teknoloji kullandıkları görülmüştür. Akademik unvanlara göre teknoloji kullanım oranının değiştiği görülmüştür. Öğretim elemanlarının öğretim üyelerine göre daha yoğun bir şekilde teknolojiyi kullandıkları belirtilmiştir. Bilgisayar kullanım süresi kısa olan akademisyenlerin uzun süre olanlara göre teknolojiyi daha yoğun kullandıkları belirtilmiştir. Bu sonuçlara göre şu yorumlar yapılmıştır; iş yükü fazla olan akademisyenler teknolojiye ayıracak vakitleri kısıtlıdır. Aynı zamanda bölüm değişkenine göre teknolojik araç kullanmayı gerektiren mühendislik, mimarlık ve fen bölümlerinde görev yapan akademisyenlerin daha yoğun teknoloji kullandıkları belirtilmiştir.

Yazıcıoğlu, Yaylak ve Galip (2020) yaptıkları çalışmada okul öncesi ve sınıf öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık durumlarını çeşitli değişkenlere göre incelemişlerdir. Çalışmanın katılımcıları; 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Karadeniz Bölgesi'ndeki bir devlet üniversitesinin Eğitim Fakültesi okul öncesi ve sınıf öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerdir. Bu çalışmada betimsel tarama modeli ve veri toplama aracı olarak da Dijital Okuryazarlık Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma kapsamında öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık düzeyleri ve bu düzeyin cinsiyet, eğitim, bölüm, sınıf ve üniversite değişkenlerine göre farklılaşma

durumları incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre dijital okuryazarlık düzeyi cinsiyet değişkeninde erkekler lehine farklılık göstermiştir. Aynı zamanda dijital okuryazarlık düzeyi sınıf değişkenine göre sınıf öğretmeni adaylarında anlamlı bir farklılaşmanın olduğu görülmüştür. Araştırma kapsamında incelenen diğer değişkenlerde anlamlı değişimler gözlemlenmemiştir. Araştırma kapsamının genişletilmesi veya örneklem grubunun değiştirilecek benzer çalışmaların yapılması bu çalışma kapsamında önerilmiştir.

Uzun ve Çelik (2020), tarafından yapılan çalışma akademisyenlerin okuryazarlık algısındaki değişimlerin incelendiği nitel araştırma deseninden örnek olay (durum çalışması) kullanılan bir çalışmadır. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formları ile akademisyenlere çeşitli sorular sorularak yönlendirilmiştir. Araştırmaya katılan akademisyenler Marmara Bölgesi'ndeki bir devlet üniversitesinde görev yapan 8 (erkek=4, kadın=4) akademisyendir. Bu çalışmada elde edilen sonuçlar incelendiğinde akademisyenlerin kullanmış olduğu sosyal medya, elektronik kitap okuma gibi durumların dijital okuryazarlık algılarını etkilediği görülmüştür. Ders amaçlı kullanılan dijital platformlar akademisyenler tarafından kullanılmaktadır. Facebook, Twitter, Pinterest gibi uygulamalar akademisyenler tarafında iletişim ve bilgi alış-verişi için tercih edilmektedir. Aynı zamanda Researchgate platformu, akademisyenler tarafından bilimsel çalışmaların paylaşılmasında kullanılmaktadır. Akademisyenler tarafından ders işleme sırasında genelde görsel okuryazarlık, içerik zenginleştirmek için tercih edilmektedir. Katılımcılar kendilerinin bilgi okuryazarı olduklarını bildirmektedirler. Katılımcıların çoğu bilgi okuryazarlığı, görsel okuryazarlık ve medya okuryazarlığı gibi derslerin üniversitelerde olması gerektiğini bildirmişlerdir. Bu kapsamda bu derslerin üniversitelerin öğretim programlarına eklenmesi düşünülebilir.

Üstündağ vd. (2017) yaptığı çalışmada Ng (2012) tarafından geliştirilen dijital okuryazarlık ölçeğinin Türkçe uyarlaması yapılmış ve 13 farklı üniversiteden 979 fen bilgisi öğretmen adayının dijital okuryazarlık yeterlikleri araştırılmıştır. Türkiye'de 2010 yılında yürütülen FATİH (Fırsatları Araştırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi) projesi okullara teknolojiyi entegre ederek eğitimde bir dijitalleşme sürecini başlatmıştır. Fakat projenin etkili ve başarılı

olabilmesi için öğretmen ve gelecekte öğretmen olacak öğretmen adaylarının dijital okuryazarı olması ile mümkün olabilir. Bu kapsamda çalışmada öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık durumları incelenmiştir. Çalışma sonuçları incelendiğinde Türkçeye uyarlanan dijital okuryazarlık ölçeği güvenirlik ve geçerlik olarak uygundur. Aynı zamanda bu ölçeğin uygulandığı fen bilgisi öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık becerilerinin yeterli olduğu belirtilmiştir.

Bölüm 3

Yöntem

Bu araştırmada, acil uzaktan eğitim sürecinde üniversitelerde görev yapan öğretim elemanlarının dijitalleşme durumlarının acil uzaktan eğitime bakış açılarına göre incelenmesi amacıyla karma yöntem kullanılmıştır. Karma yöntem, iki ve daha fazla yöntemin aynı araştırmada kullanılması olarak tanımlanabilir (Greene, Kreider ve Mayer, 2005).

Karma araştırma yöntemi sürekli gelişmeye devam eden bir yöntemdir (Tashakkori ve Creswell, 2007). Literatür incelendiğinde, birçok karma yöntem araştırma modeli bulunmaktadır. Bu karma yöntem araştırma modelleri; Creswell'in Tasarımı, Morse'un Tasarımı, Johnson ve Onwuegbuzie'nin Tasarımı, Leech ve Onwuegbuzie'nin Tasarımı bunlardan bazılarıdır.

Bu çalışmada eşzamanlı dönüşümsel tasarım kullanılmıştır. Bu tasarım Creswell (2003) tarafından sınıflandırılan karma araştırmalarda en fazla tercih edilen tasarımlardan biridir. Bu tasarımda nicel ve nitel veriler aynı zamanda toplanıp analiz edilir. Yapılan çalışmaya göre nicel ve nitel verilerden birine verilen ağırlık daha fazladır. Bazen eşit derecede ağırlık verilebilir. Verilerin analizi sıklıkla ayrı yapılır. Yapılan analizler dönüştürülmüşse analiz kısmında birleştirilir. Fakat verilerin birleştirilmesi sıklıkla veri yorumlama sürecinde yapılır. Araştırılan konuya daha geniş bir bakış açısıyla bakılmasını sağlaması ve yapılan araştırmanın konusunun daha iyi anlaşılması için faydalıdır. Bu çalışmada bu tasarımın kullanmasının sebebi çalışmada elde ettiğimiz nicel verileri nitel verilerle desteklemek ve ulaşılan sonuçları birlikte incelemeye olan ihtiyacımızdır. Bu tasarımın tercih edilmesinin diğer sebebi de yapılan çalışmanın nicel çalışma ağırlıklı olmasıdır.

Nicel çalışmalarda sıklıkla kullanılan betimsel tarama, geniş katılımcıların olduğu çalışmalarda katılımcıların bir olgu ya da olayla ilgili düşüncelerinin, tutumlarının kaydedildiği, olgu ve olayların betimlendiği araştırmadır (Karakaya, 2012). Bu çalışmada kullanılan bilgi formu ile katılımcıların acil uzaktan eğitim süreciyle ilgili sorulara yanıt vermeleri beklenmiştir. Öğretim elemanlarının dijitalleşme durumunu belirlemek için Koç ve Albayrak (2020) tarafından

geliştirilen “Akademisyen Dijitalleşme Ölçeği” kullanılmıştır. Nitel çalışmada ise olgubilim deseni kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Nicel araştırmanın çalışma grubunu Doğu Anadolu Bölgesi’nde yer alan bir devlet üniversitesinde görev yapan basit rastgele örneklem yoluyla seçilen 201 öğretim elemanı oluşturmuştur. Nitel araştırma çalışma grubunu ise yine aynı devlet üniversitesinde görev yapan 10 öğretim elemanıdır.

Tablo 1

Öğretim Elemanlarının Cinsiyetleri

Cinsiyet	Nicel		Nitel	
	N	%	N	%
Erkek	146	72,63	6	60,00
Kadın	55	27,36	4	40,00
Toplam	201	100,00	10	100,00

Tablo 1 verileri incelendiğinde çalışmaya katılan öğretim elemanlarının (N:146, %72,63)’ü kadın, (N:55, %27,36)’si erkeklerden oluşmaktadır. Nitel çalışmaya katılan öğretim elemanlarının (N:6, %60)’ı erkek, (N:4, %40)’ı kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 2

Nicel Çalışmaya Katılan Öğretim Elemanlarının Mezuniyet Dereceleri

Mezuniyet Derecesi	N	%
Yüksek Lisans	58	28,85
Doktora	143	71,15
Toplam	201	100,00

Tablo 2 verileri incelendiğinde çalışmaya katılan öğretim elemanlarının (N: 58, %28,85)’u Yüksek Lisans mezunu, (N: 143, %71,14)’i Doktora mezunudur. Çalışmaya katılan öğretim elemanlarından Doktora mezunu olanların sayısının Yüksek Lisans mezunu olanlara göre daha fazla olması dikkat çeken bir durumdur.

Tablo 3

Nicel Çalışmaya Katılan Öğretim Elemanlarının Unvanları

Unvan	N	%
Prof. Dr.	29	14,42
Doç. Dr.	30	14,92
Dr. Öğrt. Üyesi	62	30,84
Araştırma Görevlisi Dr.	11	5,47
Öğretim Görevlisi Dr.	18	8,95
Araştırma Görevlisi/Uzman	26	12,93
Öğretim Elemanı/Okutman	25	12,43
Toplam	201	100,00

Tablo 3 verileri incelendiğinde çalışmaya katılan öğretim elemanları en çok (N: 62, %30,84) Dr. Öğretim Üyesi unvanına sahip kişilerdir. Çalışmaya katılan öğretim elemanları en az olan (N: 11, %5,47) Araştırma Görevlisi Dr. unvanına sahip kişilerdir. Diğer unvanlara sahip öğretim elemanlarının dağılımı sayısal olarak benzerlik göstermektedir.

Tablo 4

Nicel Çalışmaya Katılan Öğretim Elemanlarının Görev Yaptıkları Birimler

	N	%
BESYO (Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu)	9	4,47
Edebiyat Fakültesi	13	6,46
Eğitim Fakültesi	26	12,9
Fen Fakültesi	18	9,00
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	32	15,92
Mühendislik Fakültesi	18	9,00
Meslek Yüksek Okulu	16	8,00
Sağlık Bilimleri Fakültesi	31	15,42
Turizm Fakültesi	12	6,00
Veterinerlik Fakültesi	12	6,00
Ziraat Fakültesi	14	7,00
Toplam	201	100,00

Tablo 4 incelendiğinde, çalışmaya katılan öğretim elemanlarının en çok (N: 32, %15,92) İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde, en az Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda (N: 9, %4,47) görev yapanlardan oluştuğu görülmektedir.

Tablo 5

Nitel Çalışmaya Katılan Öğretim Elemanlarının Fakülte ve Unvan Dağılımları

	Dr. Öğrt. Üyesi	Prof. Dr.	Toplam
Fen Fakültesi	1	2	3
Eğitim Fakültesi	1	1	2
Edebiyat Fakültesi	1	1	2
Ziraat Fakültesi	3		3
Toplam	6	4	10

Tablo 5 incelendiğinde, nitel çalışmaya katılan öğretim elemanlarından Fen Fakültesi'ndeki 3 katılımcının 1'i Dr. Öğrt. Üyesi, 2'si Prof. Dr, Eğitim Fakültesi'ndeki 2 katılımcının 1'i Dr. Öğrt. Üyesi ve 1'i de Prof. Dr. İken Edebiyat Fakültesi'ndeki 2 katılımcının 1'i Dr. Öğrt. Üyesi, 1'i Prof.Dr, Ziraat Fakültesi'ndeki 3 katılımcı ise Dr. Öğrt. Üyesidir.

Veri Toplama Süreci

Çalışma kapsamında, katılımcılardan toplanan veri toplama araçları (Demografik bilgiler, Akademisyen Dijitalleşme Ölçeği, Akademisyen Görüşme Formu) Google Form ortamına aktarılmıştır. Bu ortamda veri toplama araçları, internet üzerinden hedef çalışma grubundaki kişilere e-posta olarak gönderilmiştir. Bir ay boyunca gelen yanıtlar incelenmiştir. Gönderilen yanıtlardan eksik ve hatalı olan 2 adet veri elenmiştir. Bir ayın sonunda elde edilen 201 katılımcının verileri uygun bulunmuş ve veri analizi sürecine geçilmiştir. Nitel çalışma için elde edilen verilerden 15 kişiye ulaşılmış 5 kişinin cevapları nitel araştırmaya uygun olmayacak şekilde kısa olduğu görülmüştür. Nitel çalışmalarda araştırılan konunun daha iyi anlaşılması için katılımcılardan uzun cevaplar verilmesi beklenir. Evet/Hayır gibi kısa cevapların çalışmaya katkısı olmayacağı düşünüldüğü için bu tarz cevap veren 5 kişinin cevapları elenmiştir. 10 kişinin cevapları uygun bulunmuş ve veri analizi sürecine geçilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Demografik bilgiler. Bu bölümde çalışmaya katılan öğretim elemanlarının yaş, cinsiyet ve acil uzaktan eğitim döneminde edindikleri genel deneyimlerle ilgili bilgi toplamak amaçlanmıştır.

Akademisyen dijitalleşme ölçeği. Koç ve Albayrak (2020) tarafından geliştirilen ölçek öğretim elemanlarının dijitalleşme durumlarını ortaya çıkarmak için geliştirilmiştir. Bu ölçek 3 alt faktörden ve 5'li likert tipi sorulardan oluşmaktadır(1=Hiç bir zaman, 2=Çoğunlukla, 3=Bazen, 4=Nadiren, 5=Çoğu zaman) oluşmaktadır. Koç ve Albayrak (2020) ölçeğin geçerlilik ve güvenirlik çalışmasını bir devlet Üniversite'sinde görev yapan 342 öğretim elemanının katılımı ile gerçekleştirmiştir. Kaiser-Meyer-Olkin değeri 0.85 olarak bulunmuştur. 15 maddenin üç faktörde toplandığını ve her bir faktörün beşer maddeden meydana geldiğini göstermiştir. Birinci faktör toplam varyansın yaklaşık %21'ini açıklamış ve 4,447 öz değerine sahiptir. İkinci faktörün varyansa katkısı %16 civarında olmuştur. Bu boyutun öz değeri 2,093'tür. Son olarak ise ölçekte yine yaklaşık %16 varyans katkısı ve 1,459 öz değeri ile üçüncü faktör yer almıştır. Bu üç boyut toplam varyansın %53'ünü açıklamıştır. Birinci faktör, *Teknolojiyi Eğitimde Kullanma* olarak adlandırılmıştır. İkinci faktör, *Teknolojiyi Meslek Hayatında Kullanma* olarak adlandırılmıştır. Üçüncü faktör, *Teknolojiyi Sosyal Yaşamda Kullanma* olarak adlandırılmıştır. Ölçeğe ilişkin belirlenen faktör yapısını doğrulamak amacıyla doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda üç faktörlük ölçeğin iyi uyum değerlerine sahip olduğu görülmüştür. Ki-kare χ^2/sd derecesi oranı 2,572 (223,795/87) olarak hesaplanmıştır. χ^2/sd oranın 3'ün altında olması iyi uyumun bir göstergesi olarak görülmektedir. Bununla birlikte ölçeğin uyumuna ilişkin CFI değerinin 0,92 ve RMSEA değerinin 0,068 olduğu görülmüştür. Son olarak SRMR değerine bakılmış ve 0,65 olduğu görülmüştür. RMSEA değerinin 0,05 altında olması güçlü bir uyumun; 0,05 ile 0,10 arasında olması ise iyi uyumun bir göstergesi olarak kabul edilmektedir. CFI için ise 0,90 üzeri iyi uyumu belirttiği ifade edilmektedir (Koç ve Albayrak, 2020). Ölçeğin Cronbach α değeri 0,836 bulunmuştur. Cronbach α değeri 0,70'den büyük olan değerler kayda değer kabul edilmektedir

(Cortina, 1993). Ölçeğin çarpıklık ve basıklık değerleri incelenmiş ve normal bir dağılıma sahip olduğu görülmüştür.

Akademisyen görüşme formu. Akademisyenlerin süreç hakkında görüşlerinin alınacağı yarı yapılandırılmış görüşme formudur. Bu form Doğu Anadolu bölgesinde yer alan bir devlet üniversitesinin Eğitim fakültesinde yer alan BÖTE bölümündeki bir akademisyenle birlikte hazırlanmıştır. Formun hazırlık aşamasında, altı soru oluşturulmuş ve uzman görüşüne sunulmuştur. Alandaki uzmanların değerlendirmeleri ve önerileri doğrultusunda forma son hali verilmiş ve çalışmada kullanılmıştır. Bu formdan elde edilen verilerle Akademisyen Dijitalleşme Ölçeğinden elde edilen nicel verilerin korelasyonlarını ortaya koymak amaçlanmıştır.

Görüşme Yöntemi ve Uygulaması

Olgubilim araştırmalarında en fazla kullanılan veri toplama yöntemlerinden biri görüşme yöntemidir (Demirkan ve Saraçoğlu, 2016). Görüşme yöntemi insanların bir konudaki düşüncelerini anlamak için yapılan bir sözlü iletişimdir. Görüşme, araştırılan konuyla ilgili iletişim kurulan bireylerin bu konu hakkındaki görüş, düşünce ve duygularının neler olduğunun anlaşılmasına yardım etmektedir (Çepni, 2005). Bu çalışmada “yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği” kullanılmıştır. Yapılan çalışma Covid-19 pandemi döneminde yapılan bir çalışma olduğu için, görüşme soruları Google forma aktarılmış ve yapılandırma işlemi soruların yanına bırakılan anahtar kelimeler yardımıyla yapılmaya çalışılmıştır. Forma bilgilendirici notlar da eklenerek akademisyenlerin soruları daha iyi anlayarak cevap vermeleri sağlanmaya çalışılmıştır.

Nitel Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Olgubilim araştırmalarının veri analizi süreci, deneyimleri ve bu deneyimlerin ne manaya geldiğini bulmaya yöneliktir. Bundan dolayı içerik analizi yapılırken verilerin kavramsallaştırılması ve beraberinde de olguyu tanımlayabilecek temalar ortaya çıkarılmaya çabalanır. Ortaya çıkan sonuçlar betimsel bir anlatımla ortaya koyulur ve çoğunlukla doğrudan alıntılara yer verilir. Bununla birlikte ortaya çıkan temalar ve örüntüler çerçevesinde elde edilen bulgular açıklanır ve yorumlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu araştırmada,

öğretim elemanlarının acil uzaktan eğitim dönemindeki deneyimleri ve dijitalleşme konusundaki düşüncelerini ortaya çıkarmak amacıyla görüşme sonuçları betimsel bir anlatımla sunulup ve doğrudan anlatımlara yer verilmiştir. Ortaya çıkan temalar ve örüntüler çerçevesinde elde edilen bulgular açıklanmış ve yorumlanmıştır.

Nitel Araştırmanın Geçerliği ve Güvenirliği

Nitel araştırmalarda geçerlik (inandırıcılık) kaygıları vardır. Özellikle geçerlik kaygısı araştırmacılar tarafından taşınmaktadır. Nitel araştırmada geçerlik araştırmacının araştırdığı olguyu yansız ve değiştirmeden ortaya koymalıdır. Çalışma alanına olan yakınlık ve yüz yüze görüşmeler nitel araştırmanın geçerliliğini sağlayan unsurlardır. Ayrıca elde edilen verilerin doğrudan alıntılanması da geçerliliği sağlayan unsurdur. Sonuçların kuramsal çerçeveye uygunluğu geçerliği doğrulamaktadır (Yıldırım ve Şimşek 2006). Nitel bir araştırmada toplanan bilgiler geçerliyse aynı türden başka bir çalışmada aynı olmasa bile benzer ilgilere ulaşmak mümkündür. Bu nedenle nitel araştırmalarda geçerlik konusu güvenilirlik sorunundan daha önemli hale gelmektedir. Araştırma sonuçlarının güvenilirliği önemli olmakla birlikte nitel araştırma için güvenilirlik sorusunun farklı bir anlamı vardır. Nitel araştırmacı doğru bilgi elde etmek için gerekli önlemleri almalıdır. Güvenilirlik nitel bir araştırmacının karşılaması gereken önemli eklentilerden biridir (Yıldırım ve Şimşek 2006). Geçerlik bu çalışmada büyük ölçüde güvenilirliği garanti ederken geçerliliğe vurgu yapmak eş zamanlı güvenilirliği sağlamak için alınan bir önlem olarak kabul edilmektedir. Bu çalışma Covid-19 döneminde yapılan bir çalışma olduğu için öğretim elemanları ile yüz yüze görüşme imkânı olmamıştır. Bu durum yapılan çalışmada geçerlik ve güvenilirlikle ilgili kaygıların ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Ancak BÖTE bölümünde görev yapan bir uzamanın rehberliğinde bu dezavantajlı durum görüşme formu üzerinde yapılan eklemelerle giderilmeye çalışılmıştır. Geçerli ve güvenilir sonuçlar elde etmek için görüşme formuna bilgilendirici notların eklenmesi ve sorulan soruların yanına anahtar kelimelerin eklenmesi öğretim elemanlarının soruları daha doğru anlamasına fayda sağlayacağı düşünülmüştür.

Verilerin Analizi

Bu çalışma kapsamında nicel veri analizleri için IBM SPSS 26 paket programı kullanılmıştır. Ortalama puanların karşılaştırılması için t testi ve Anova testleri kullanılmıştır. T testi iki farklı grubun ortalama değerlerinin bir değişkene göre karşılaştırılması durumunda sıklıkla kullanılmaktadır. İki'den fazla olan grupların arasında farklılık olma ve olmama durumunu anlamak için Anova testi sıklıkla kullanılır. Gruplar arasındaki farkı görebilme için ise Post Hock testleri yapılır. Bu çalışmada gruplar arasındaki farkı görebilmek için Post Hock testlerinden Least Square Difference (LSD) testi yapılmıştır. LSD testi benzer çalışmalarda sıklıkla kullanılan bir Post Hock testidir. Demografik sorular için betimsel istatistiklerden ve frekans analizlerinden yararlanılmıştır.

Bölüm 4

Bulgular ve Yorum

Bu bölümde, elde edilen bulgular araştırma sorularına göre sıralanarak sunulmuştur.

Tablo 6

Öğretim Elemanlarının Pandemi Önce Uzaktan Eğitim Deneyim Durumları

Seçim	N	%
Evet	74	36,82
Kısmen	27	13,43
Hayır	100	49,75
Toplam	201	100,00

Tablo 6 incelendiğinde, çalışmaya katılan öğretim elemanlarının yarısına yakınının (N: 100, %49,75) Covid-19 pandemisinden önce uzaktan eğitim deneyimi olmadığı görülmüştür. Bununla birlikte (N: 74, %36,82)'lik kesimin pandemiden önce uzaktan eğitim deneyiminin var olduğu (N: 27, %13,43)'lük kesimin ise kısmen uzaktan eğitim deneyimi olduğu görülmektedir. Çalışmaya katılan öğretim elemanlarının daha önce uzaktan eğitim deneyimine sahipliklerinin hemen hemen eşit dağıldığı görülmektedir.

Tablo 7

Öğretim Elemanlarının Covid-19 Döneminde Yapılan Uzaktan Eğitimi Verimli Bulma Durumları

Seçim	N	%
Evet	54	26,86
Hayır	147	73,13
Toplam	201	100,00

Tablo 7 incelendiğinde, öğretim elemanlarının çoğu (N:147, %73,13) sorulan soruya hayır cevabını vermişlerdir. Bu soruya evet cevabını verenlerin (N:54, %26,86) sayısı oldukça düşüktür. Bu sonuca göre öğretim elemanlarının çoğunun Covid-19 döneminde yapılan uzaktan eğitimi verimli bulmadıkları söylenebilir.

Tablo 8

Öğretim Elemanları Covid-19 Döneminde Türkiye’de Atılan Uzaktan Eğitim Adımlarını Yeterli Buluyor Mu?

Seçim	N	%
Evet	62	30,84
Hayır	139	69,15
Toplam	201	100,00

Tablo 8 incelendiğinde, öğretim elemanlarının çoğu (N: 139, %69,15) sorulan soruya hayır cevabını vermişlerdir. Soruya evet cevabını verenlerin (N:62, %30,84) sayısı hayır cevabını verenlere göre daha düşüktür. Bu sonuca göre öğretim elemanlarının çoğunun Covid-19 döneminde Türkiye’de yapılan uzaktan eğitime olumsuz baktıkları söylenebilir. Bu sonuç da Tablo 7’den elde sonuçları destekler durumdadır.

Tablo 9

Öğretim Elemanları Covid-19 Döneminde Kendi Yaptıkları Uzaktan Eğitimi Verimli Buluyor Mu?

Seçim	N	%
Evet	80	39,80
Hayır	121	60,19
Toplam	201	100,00

Tablo 9 incelendiğinde, öğretim elemanlarının çoğu (N: 121, %60,19) sorulan soruya hayır cevabını vermişlerdir. Soruya Evet cevabını verenlerin sayısı (N:80, %39,80) hayır cevabını verenlere göre daha düşüktür. Bu tablodan elde edilen bulgular da bundan önceki iki soruya verilen cevaplar ile paralellik göstermektedir.

Tablo 10

Öğretim Elemanları Görev Yaptıkları Üniversitede Covid-19 Sürecinde Yapılan Uzaktan Eğitim Çalışmalarını Yeterli Buluyor Mu?

Seçim	N	%
Evet	89	44,27
Hayır	112	55,72
Toplam	201	100,00

Tablo 10 incelendiğinde Öğretim elemanlarının yarısından fazlası (N:112, %55,72) görev yaptıkları üniversitede covid-19 sürecinde yapılan uzaktan eğitim çalışmalarını yeterli bulmadıkları görülmektedir. Ancak çalışmaya katılan öğretim elemanlarının yarısından daha azı sorulan soruya evet yanıtını vermiştir. Bu bulgulardan yola çıkılarak, çalışmaya katılan öğretim elemanlarının Uzaktan eğitim ile ilgili yapılan çalışmaların yeterliliği noktasında olumsuz düşünceye sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 11

Öğretim Elemanları Covid-19 Döneminde Yapılan Uzaktan Eğitim Sonucunda Dijital Kullanım Becerilerinin Arttığını Düşünüyor Mu?

Seçim	N	%
Evet	142	70,64
Hayır	59	29,35
Toplam	201	100,00

Tablo 11 incelendiğinde Öğretim elemanlarının çoğu (N: 142, %70,64) Covid-19 döneminde yapılan uzaktan eğitim sonucunda dijital kullanım becerilerinin arttığını düşünmektedirler. Öğretim elemanlarının az bir kesimi (N: 59, %29,35) ise Covid-19 döneminde yapılan uzaktan eğitim sonucunda dijital kullanım becerilerinin artmadığını düşünüyor. Çalışmaya katılan öğretim elemanlarının uzaktan eğitimle ilgili daha öncesinde sorulan sorularda olumsuz görüşlere sahip olsalar da, tüm bu olumsuz düşüncelerine rağmen yine de yaşanan bu durumun dijital kullanım becerilerini artırdığını düşünmeleri de ilginç bir bulgudur.

Tablo 12

Öğretim Elemanları Covid-19 Dönemi Bittikten Sonra Uzaktan Eğitim Sistemlerinin Devam Etmesini İstiyor Mu?

Seçim	N	%
Evet	71	35,32
Hayır	130	64,67
Toplam	201	100,00

Tablo 12 incelendiğinde çalışmaya katılan öğretim elemanlarının büyük bir çoğunluğunun (N: 130, %64,67) Covid-19 dönemi bittikten sonra uzaktan eğitim sistemlerinin devam etmesini istemedikleri tespit edilmiştir. Ancak öğretim elemanlarının az bir kısmı (N:71, %35,32) ise Covid-19 dönemi bittikten sonra uzaktan eğitim sistemlerinin devam etmesini istiyor. Uzaktan eğitim süreci ile ilgili genelde olumsuz düşüncelere sahip olan katılımcıların, bu soruya vermiş

oldukları cevaplar ile de Covid-19 pandemi döneminden sonra da uzaktan eğitim sistemlerinin devam etmesine olumsuz baktıkları görülmektedir.

Tablo 13

Öğretim Elemanları Acil Uzaktan Eğitim Dönemindeki Akademik Çalışmalarının İyi Yönde Etkilediğini Düşünüyor Mu?

Seçim	N	%
Evet	78	38,80
Hayır	123	60,69
Toplam	201	100,00

Tablo 13 incelendiğinde, çalışmaya katılan öğretim elemanlarının çoğunun (N: 123, %60,69) Acil Uzaktan eğitim döneminin akademik çalışmalarını iyi yönde etkilediğini düşünmedikleri görülmüştür. Öğretim elemanlarının az bir kısmının ise (N:78, %38,80) bu süreçte akademik çalışmalarının iyi yönde etkilendiği görülmüştür. Bu sonuçlara göre, katılımcılar her ne kadar kendi dijitalleşmelerinin olumlu yönde etkilendiklerini belirtmiş olsalar da çoğunluğun acil uzaktan eğitim döneminde akademik çalışmalarının iyi yönde etkilenmediğini belirtmeleri de elde edilen ilginç bulgulardan birisidir.

Tablo 14

Öğretim Elemanları Covid-19 Döneminden Önce ve Sonra Hangi Eğitim Şekli/Şekillerini Tercih Eder?

Covid-19 Döneminden→	Önce		Sonra	
	N	%	N	%
Uzaktan Eğitim	15	7,46	38	18,90
Örgün Eğitim	176	87,56	131	65,17
Uzaktan Eğitim ve Örgün Eğitim	10	4,97	29	14,42
Toplam	201	100,00	201	100,00

Tablo 14 incelendiğinde çalışmaya katılan öğretim elemanlarının çoğunun (N:176, %87,56) Covid-19 döneminden önce örgün eğitimi tercih ettikleri görülmektedir. Covid-19 döneminden sonra yine öğretim elemanlarının çoğu

(N:131, %65,17) örgün eğitimi tercih etmektedir. Ancak Covid-19 döneminden önceki tercihe göre (%22,39)'lük bir düşüş olmuştur. Covid-19 döneminden önce uzaktan eğitim (N:15, %7,46) ve Uzaktan eğitim ve örgün eğitimin birlikte kullanılmasının (N:10, %4,97) tercihi daha düşük bir seviyede kalmıştır. Covid-19 döneminden sonra uzaktan eğitim (N:38, %18,90) ve Uzaktan eğitim ve örgün eğitimin birlikte kullanılmasının (N:29, %14,42) tercihi aynı şekilde düşük bir seviyede kalmıştır. Bu sonuçlara göre, öğretim elemanlarının acil uzaktan eğitim döneminde yapılan uzaktan eğitime bakış açılarını azda olsa olumlu yönde değiştirdiği söylenebilir.

Tablo 15

Yaklaşık Bir Yıldır Acil Uzaktan Eğitimi Deneyimleyen Öğretim Elemanlarının Dijitalleşmeleri Ne Düzeydedir?

	Minimu m	Maksimum	Ortalama	Standart Sapma	Çarpıklık	Basıklı k
Ölçek Ortalama	2,4	4,87	3,6083	0,45338	-0,106	-0,146
Faktor1 (Tek. Eğt. Kul.)	2	5	3,9244	0,59486	-0,117	-0,382
Faktor2 (Tek. Mes. Kul.)	2,8	5	4,0388	0,49506	0,035	-0,491
Faktor3 (Sos. Yaş. Tek. Kul.)	1	4,6	2,8617	0,67954	-0,209	0,021

Tablo 15 incelendiğinde, öğretim elemanlarının Dijitalleşme ortalamaları ($\bar{X}$ =3,60) genel olarak bu değerde iken, Faktör-1 (Teknolojiyi Eğitim Hayatında Kullanma) ($\bar{X}$ =3,92-), Faktör-2 (Teknolojiyi Meslek Hayatında Kullanma) ($\bar{X}$ =4,03-), Faktör-3 (Teknolojiyi Sosyal Yaşamda Kullanma) ($\bar{X}$ =2,86-) olarak elde edilmiştir. Bu verilere göre Faktör-3 dışındaki ölçek ortalaması ve alt faktörlerin ortalamasının yüksek olduğu görülmektedir. Akademisyen Dijitalleşme Ölçeği ortalaması ve ölçekteki faktörlerin çarpıklık ve basıklık değerlerinin ± 1 arasında olması verilerin normal dağıldığını göstermektedir (Duman, 2020). Elde edilen ortalamaların yüksek olması olumlu bir gelişme olarak düşünülebilir.

Tablo 16

Öğretim Elemanlarının Dijitalleşme Düzeyleri Fakültelerine Göre Değişmekte Midir?

		N	$\bar{X}$	SS	Sd	F	p	Farkın Olduğu Gruplar
Faktor1 (Teknolojiyi Eğitimde Kullanma)	BESYO	9	3,4889	0,67905	10	4,187	,000	
	Edebiyat Fakültesi	13	4,0308	0,57065	190			Turizm Fakültesi > BESYO, Eğitim
	Eğitim Fakültesi	26	3,7077	0,48409				Fakültesi, İİBF, Veterinerlik
	Fen Fakültesi	18	3,9556	0,75943				Fakültesi, Fen Fakültesi, Sağlık
	İİBF	32	3,7063	0,61589				Bilimleri Fakültesi
	Mühendislik Fakültesi	18	4,1889	0,37241				
	Meslek Yüksek Okulu	16	4,3125	0,32634				Meslek Yüksek Okulu > BESYO,
	Sağlık Bilimleri Fakültesi	31	3,9226	0,45513				Eğitim Fakültesi, İİBF, Sağlık
	Turizm Fakültesi	12	4,3833	0,49329				Bilimleri Fakültesi, Veterinerlik
	Veterinerlik Fakültesi	12	3,5667	0,42498				Fakültesi
	Ziraat Fakültesi	14	4,1000	0,7913				
	Toplam	201	3,9244	0,59486				
Faktor2 (Teknolojiyi Meslek Hayatında Kullanma)	BESYO	9	4,2222	0,36667	10	1,905	,047	
	Edebiyat Fakültesi	13	4,0769	0,47285	190			Turizm Fakültesi > Eğitim
	Eğitim Fakültesi	26	3,8231	0,58877				Fakültesi, İİBF, Veterinerlik
	Fen Fakültesi	18	3,9778	0,56522				Fakültesi, Sağlık Fakültesi
	İİBF	32	3,9437	0,50350				
	Mühendislik Fakültesi	18	4,0444	0,31102				BESYO ve MYO > Eğitim
	Meslek Yüksek Okulu	16	4,2000	0,45019				Fakültesi
	Sağlık Bilimleri Fakültesi	31	4,0065	0,41468				

Turizm Fakültesi	12	4,3333	0,41194
Veterinerlik Fakültesi	12	3,9333	0,49970
Ziraat Fakültesi	14	4,3000	0,58045
Toplam	201	4,0388	0,49506

Ziraat Fakültesi > Eğitim Fakültesi,
İİBF

Faktor3 (Teknolojiyi Sosyal Yaşamda Kullanma)	BESYO	9	3,3333	0,36056	10	0,998	,447
	Edebiyat Fakültesi	13	2,9385	0,33050	190		
	Eğitim Fakültesi	26	2,8308	0,90101			
	Fen Fakültesi	18	2,7000	0,98757			
	İİBF	32	2,9563	0,78491			
	Mühendislik Fakültesi	18	2,8222	0,64311			
	Meslek Yüksek Okulu	16	2,9250	0,35684			
	Sağlık Bilimleri Fakültesi	31	2,8194	0,62685			
	Turizm Fakültesi	12	3,0000	0,55922			
	Veterinerlik Fakültesi	12	2,7833	0,50782			
	Ziraat Fakültesi	14	2,5571	0,43095			
	Toplam	201	2,8617	0,67954			

Tablo 16 incelendiğinde, öğretim elemanlarının dijitalleşme düzeylerinden Faktör1'e (Teknolojiyi Eğitimde Kullanma) göre görev yaptıkları fakülteler bakımından anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir ($F(10,190)=4,187, p<0.05$). Başka bir deyişle, öğretim elemanlarının teknolojiyi eğitimde kullanma durumları, fakültelerine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. Fakülteler arası farkın hangi fakülteler arasında olduğunu bulmak için, varyansların homojen olmasından dolayı LSD testi yapılmıştır. LSD testinin sonuçlarına göre, Turizm Fakültesindeki ($\bar{X}=4,38$) öğretim elemanlarının teknolojiyi eğitimde kullanma düzeyi, BESYO ($\bar{X}=3,48$), Eğitim Fakültesi ($\bar{X}=3,70$), İİBF ($\bar{X}=3,70$), Veterinerlik Fakültesi ($\bar{X}=3,55$), Fen Fakültesi ($\bar{X}=3,95$) ve Sağlık Bilimleri Fakültesinde ($\bar{X}=3,92$) görev yapan öğretim elemanlarına göre anlamlı bir şekilde daha yüksektir. Meslek Yüksek Okulundaki ($\bar{X}=4,31$) öğretim elemanlarının teknolojiyi eğitimde kullanma düzeyi BESYO ($\bar{X}=3,48$), Eğitim Fakültesi ($\bar{X}=3,70$), İİBF ($\bar{X}=3,70$), Sağlık Bilimleri Fakültesi ($\bar{X}=3,92$) ve Veterinerlik Fakültesinde ($\bar{X}=3,55$) görev yapan öğretim elemanlarına göre anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Faktör2 (Teknolojiyi Meslek Hayatında Kullanma) düzeyi fakülte değişkenine göre anlamlı bir fark göstermektedir ($F(10,190)=1,905, p<0.05$). Başka bir deyişle, öğretim elemanlarının Teknolojiyi Meslek Hayatında Kullanma durumları, fakültelerine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. Fakülteler arası farkın hangi fakülteler arasında olduğunu bulmak için yine LSD testi yapılmıştır. LSD testinin sonuçlarına göre, Turizm Fakültesindeki ($\bar{X}=4,33$ -) öğretim elemanlarının teknolojiyi eğitimde kullanma düzeyi Eğitim Fakültesi ($\bar{X}=3,82$ -), İİBF($\bar{X}=3,94$ -), Veterinerlik Fakültesi ($\bar{X}=3,93$ -) ve Sağlık Bilimleri Fakültesi ($\bar{X}=4,00$ -) öğretim elemanlarına göre anlamlı bir şekilde daha yüksektir. BESYO ($\bar{X}=4,22$) ve Meslek Yüksek Okulundaki ($\bar{X}=4,20$) öğretim elemanlarının Teknolojiyi Meslek Hayatında Kullanma düzeyleri Eğitim Fakültesi ($\bar{X}=3,82$) öğretim elemanlarına göre anlamlı bir şekilde daha yüksektir. Ziraat Fakültesi ($\bar{X}=4,30$) öğretim elemanlarının Teknolojiyi Meslek Hayatında Kullanma düzeyi Eğitim Fakültesi ($\bar{X}=3,82$) ve İİBF ($\bar{X}=3,94$) öğretim elemanlarına göre anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Faktör3 (Sosyal Yaşamda Teknolojiyi Kullanma) düzeyi fakülte değişkenine göre anlamlı bir fark göstermemektedir ($F(10,190)=0,998$, $p>0.05$). Başka bir deyişle, öğretim elemanlarının Teknolojiyi Sosyal Yaşamda Kullanma durumları, fakültelerine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmemektedir.

Tablo 17

Öğretim Elemanlarının Dijitalleşme Düzeyleri Yaşlarına Göre Değişmekte Midir?

		N	$\bar{X}$	ss	Sd	F	p	
Faktor1	30 yas ve altı	29	4,0690	,55523	3	2,368	,072	
	31 yas üstü ve 40 yas altı	62	4,0323	,66821	197			
	40 yas üstü ve 50 yas altı	65	3,8062	,65925				
	50 yas ve üstü	45	3,8533	,73890				
	Toplam	201	3,9244	,67954				
Faktor2	30 yas ve altı	29	3,9862	,55523	3	1,449	,230	
	31 yas üstü ve 40 yas altı	62	4,1452	,66821	197			
	40 yas üstü ve 50 yas altı	65	4,0092	,65925				
	50 yas ve üstü	45	3,9689	,73890				
	Toplam	201	4,0388	,67954				
Faktor3	30 yas ve altı	29	2,8552	,55523	3	3,480	,017	
	31 yas üstü ve 40 yas altı	62	3,0806	,66821	197			31-40
	40 yas üstü ve 50 yas altı	65	2,7231	,65925				yaş > 40-
	50 yas ve üstü	45	2,7644	,73890				50, 50+
	Toplam	201	2,8617	,67954				

Tablo 17 incelendiğinde, dijitalleşme düzeylerinden sadece Faktör3-Sosyal Yaşamda Teknolojiyi Kullanma alt faktörü, öğretim elemanlarını yaş değişkenine göre anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir ($F(3,197)=3,480$,

$p < 0.05$). Yaşlar arası farkın hangi yaşlar arasında olduğunu bulmak için LSD testi yapılmıştır ve elde edilen test sonuçlarına göre, 31-40 yaş aralığındaki ($\bar{X}=3,08$) öğretim elemanlarının Sosyal Yaşamda Teknolojiyi Kullanma düzeyi, 40-50 yaş aralığı ($\bar{X}=2,7231$) ve 50 yaş üstündeki ($\bar{X}=2,7644$) öğretim elemanlarına göre anlamlı bir şekilde daha yüksektir. Bu sonuç yaşı genç yetişkin olan öğretim elemanlarının kendinden yaşça daha büyük olanlara göre sosyal yaşamda daha fazla teknoloji kullandıklarını göstermektedir.

Faktör1 ($F(3,197)=2,368$, $p > 0.05$) ve Faktör2'de ($F(3,197)=1,449$, $p > 0.05$) Öğretim elemanlarının yaşa göre dijitalleşme durumlarında anlamlı bir farklılık yoktur. Dijitalleşme düzeylerinden Faktör1-Teknolojiyi Eğitimde Kullanma ($F(3,197)=2,368$, $p > 0.05$) alt faktörü ve Faktör2-Teknolojiyi Meslek Hayatında Kullanma ($F(3,197)=1,449$, $p > 0.05$) alt faktörü, öğretim elemanlarını yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık yoktur. Bu sonuç, Covid-19 döneminde her yaş grubundan bireylerin teknolojiyi kullanma zorunda kaldıkları için elde edilmiş olabilir.

Tablo 18

Öğretim Elemanlarının Dijitalleşme Düzeyleri Unvana Göre Değişmekte Midir?

		N	$\bar{X}$	SS	Sd	F	p	Farkın Olduğu Gruplar
Faktor1	Prof. Dr.	29	3,7034	,65818	6	3,619	,002	Öğretim Elemanı/Okutman > Prof.Dr, Dr. Öğrt. Üyesi ve Araştırma Görevlisi/Uzman
	Doç. Dr.	30	3,8333	,59442	194			
	Dr.Öğrt.Üyesi	62	3,8129	,63749				
	Araştırma Görevlisi Dr.	11	4,1818	,61615				
	Öğretim Görevlisi Dr.	18	4,1333	,44984				Öğretim Görevlisi Dr. > Prof.Dr ve Dr. Öğrt. Üyesi
	Araştırma Görevlisi/Uzman	26	3,9462	,55586				
	Öğretim Elemanı/Okutman	25	4,2800	,25166				
	Toplam	201	3,9244	,59486				
Faktor2	Prof. Dr.	29	3,9793	,55122	6	2,968	,009	Öğretim Elemanı/Okutman > Prof. Dr , Doç. Dr., Dr. Öğrt. Üyesi ve Araştırma Görevlisi/Uzman
	Doç. Dr.	30	3,9933	,52911	194			
	Dr.Öğrt.Üyesi	62	3,9194	,46583				
	Araştırma Görevlisi Dr.	11	4,3636	,48841				
	Öğretim Görevlisi Dr.	18	4,2222	,42779				Araştırma Görevlisi Dr. > Prof.Dr , Doç. Dr., Dr. Öğrt. Üyesi ve Araştırma Görevlisi/Uzman
	Araştırma Görevlisi/Uzman	26	3,9692	,45146				
	Öğretim Elemanı/Okutman	25	4,2560	,43019				
	Toplam	201	4,0388	,49506				

Faktor3	Prof. Dr.	29	2,6276	,75918	6	3,328	,004	Öğretim Elemanı/ Okutman > Prof. Dr.,
	Doç. Dr.	30	2,7267	,79565	194			Doç. Dr., Dr. Öğrt. Üyesi ve Öğretim
	Dr.Öğrt.Üyesi	62	2,7935	,63346				Görevlisi Dr.
	Araştırma Görevlisi Dr.	11	3,2000	,36878				
	Öğretim Görevlisi Dr.	18	2,7889	,53785				Araştırma Görevlisi Dr. > Prof. Dr. ve
	Araştırma Görevlisi/Uzman	26	2,9308	,66679				Doç. Dr.
	Öğretim Elemanı/Okutman	25	3,2960	,55414				
	Toplam	201	2,8617	,67954				

Tablo 18 incelendiğinde, Öğretim elemanlarının Dijitalleşme düzeylerinin unvana göre anlamlı bir farka sahip oldukları görülmektedir. Bu farkların ortaya çıktığı faktörler aşağıda sıralanmıştır.

Faktör1-Teknolojiyi Eğitimde Kullanma düzeyi unvan değişkenine göre anlamlı bir fark göstermektedir ($F(6,194)=2,619$, $p<0.05$). Gruplar arası farkın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak için LSD testi yapılmıştır, Elde edilen sonuçlara göre, Öğretim Elemanı/Okutman ($\bar{X}=4,2800$) olan kişilerin Teknolojiyi Eğitimde Kullanma düzeyi Prof. Dr ($\bar{X}=3,7034$), Dr. Öğrt. Üyesi ($\bar{X}=3,8129$) ve Araştırma Görevlisi/Uzman ($\bar{X}=3,9462$) olan kişilere göre anlamlı bir şekilde daha yüksektir. Öğretim Görevlisi Dr. ($\bar{X}=4,1818$) olan kişilerin Teknolojiyi Eğitimde Kullanma düzeyi Prof.Dr ($\bar{X}=3,7034$) ve Dr. Öğrt. Üyesi ($\bar{X}=3,8129$) olan kişilere göre anlamlı bir şekilde daha yüksektir. Böyle bir sonucun ortaya çıkması Öğretim Elemanı/Okutman olan kişilerin diğer unvanlara sahip olan öğretim elemanlarına göre teknoloji kullanımına ve kendilerini bu alanda geliştirmeye daha fazla zaman bulmaları olabilir.

Faktör2-Teknolojiyi Meslek Hayatında Kullanma düzeyi unvan değişkenine göre anlamlı bir fark göstermektedir ($F(6,194)=2,968$, $p<0.05$). Unvanlar arası farkın hangi unvanlar arasında olduğunu bulmak için LSD testi yapılmış ve elde edilen sonuçlara göre, Öğretim Elemanı/Okutman ($\bar{X}=4,25$) olan kişilerin teknolojiyi meslek hayatında kullanma düzeyi Prof. Dr ($\bar{X}=3,97$), Doç. Dr. ($\bar{X}=3,99$), Dr. Öğrt. Üyesi ($\bar{X}=3,91$) ve Araştırma Görevlisi/Uzman ($\bar{X}=3,96$) olan kişilere göre anlamlı bir şekilde daha yüksektir. Araştırma Görevlisi Dr. ($\bar{X}=4,36$) olan kişilerin teknolojiyi meslek hayatında kullanma durumları Prof.Dr ($\bar{X}=3,97$), Doç. Dr. ($\bar{X}=3,99$), Dr. Öğrt. Üyesi ($\bar{X}=3,91$) ve Araştırma Görevlisi/Uzman ($\bar{X}=3,96$) kişilere göre anlamlı bir şekilde daha yüksektir. Öğretim Görevlisi Dr. ($\bar{X}=4,22$) olan kişilerin Teknolojiyi Meslek Hayatında Kullanma düzeyi Dr. Öğrt. Üyesi ($\bar{X}=3,91$) olan kişilere göre anlamlı bir şekilde daha yüksektir. Araştırma görevlilerin görev tanımlarında öğretim üyelerinin bilimsel ve akademik projelerine yardımcı olmak maddesi bulunmaktadır. Bu maddeye göre Araştırma görevlileri yükümlü oldukları sorumlulukları yerine getirmek için teknolojiyi meslek hayatında verimli bir şekilde kullanmaları gerekmektedir.

Faktör3- Sosyal Yaşamda Teknolojiyi Kullanma düzeyi unvan değişkenine göre anlamlı bir fark göstermektedir ($F(6,194)=3,328$, $p<0.05$). Gruplar arası farkın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak için LSD testi yapılmıştır. LSD testinin sonuçlarına göre, Öğretim Elemanı/ Okutman ($\bar{X}=3,29$) olan kişilerin Sosyal Yaşamda Teknolojiyi Kullanma düzeyi Prof. Dr ($\bar{X}=2,62$), Doç. Dr. ($\bar{X}=2,7267$), Dr. Öğrt. Üyesi ($\bar{X}=2,79$) ve Öğretim Görevlisi Dr. ($\bar{X}=2,78$) olan kişilere göre anlamlı bir şekilde daha yüksektir. Araştırma Görevlisi Dr. ($\bar{X}=3,2000$) olan kişilerin dijitalleşme Prof. Dr ($\bar{X}=2,62$) ve Doç. Dr. ($\bar{X}=2,72$) olan kişilere göre anlamlı bir şekilde daha yüksektir. Araştırma görevlilerinin yaşları Prof. Dr. ve Doç. Dr. unvanına sahip olan kişilere göre daha küçüktür. Teknoloji ile erken yaşlarda tanışan kişiler genel olarak teknolojiyi daha etkili kullandıkları düşünülmektedir. Bundan dolayı böyle bir sonuca ulaşılmış olabilir.

Tablo 19

Öğretim Elemanlarının Dijitalleşme Düzeyleri Mezuniyet Derecesine Göre Değişmekte Midir?

	Mezun						
	Derecesi	N	$\bar{X}$	SS	Sd	t	p
Faktor1	Yüksek	58	4,134	,47887	199	3.265	,001
	Lisans		5				
	Doktora	143	3,839	,61724			
			2				
Faktör2	Yüksek	58	4,100	,44367	199	1,117	,265
	Lisans		0				
	Doktora	143	4,014	,51384			
			0				
Faktör3	Yüksek	58	3,024	,63365	199	2,179	,031
	Lisans		4				
	Doktora	143	2,795	,68853			
			8				

Tablo 19 incelendiğinde, öğretim elemanlarının Faktör1-Teknolojiyi Eğitimde Kullanma durumları, mezuniyet derecesine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. ($t(199)=3,265$, $p<0,05$) Yüksek Lisans mezunlarının Teknolojiyi Eğitimde Kullanma durumları ($\bar{X}=4,13$) Doktora mezunlarına ($\bar{X}=3,83$) göre dijitalleşme düzeyleri daha yüksektir. Yüksek Lisans mezunu olan öğretim elemanları doktora mezunlarına göre daha genç yaşta olduklarından dolayı böyle bir sonuca ulaşılmış olabilir.

Öğretim elemanlarının Faktör2-Teknolojiyi Meslek Hayatında Kullanma durumları mezuniyet derecesine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. ($t(199)=1.117$, $p>0,05$) Bu çalışma Covid-19 pandemi döneminde yapılan bir çalışma olduğu için öğretim elemanlarının geneli meslek hayatında teknoloji kullanmak zorunda kalmışlardır. Faktör-2 de anlamlı bir farklılık olmamasının sebebi pandemi döneminden kaynaklanıyor olabilir.

Öğretim elemanlarının Faktör3-Sosyal Yaşamda Teknolojiyi Kullanma durumları mezuniyet derecesine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. ($t(199)=2.179$, $p<0,05$) Yüksek Lisans mezunlarının Sosyal Yaşamda Teknolojiyi Kullanma durumları ($\bar{X}=3,02$) Doktora mezunlarına ($\bar{X}=2,79$) göre dijitalleşme düzeyleri daha yüksektir. Yüksek Lisans mezunu olan öğretim elemanları doktora mezunlarına göre daha genç yaşta olduklarından dolayı böyle bir sonuca ulaşılmış olabilir.

Tablo 20

Öğretim Elemanlarının Dijitalleşme Düzeyleri, Covid-19 Döneminde Yapılan Uzaktan Eğitim Verimli Midir? Sorusuna Verdikleri Cevaba Göre Değişmekte Midir?

		N	$\bar{X}$	SS	Sd	t	p
Faktor1	Evet	54	4,1889	,59864	199	3,959	,000
	Hayır	147	3,8272	,56503			
Faktor2	Evet	54	4,1667	,52521	199	2,242	,026
	Hayır	147	3,9918	,47679			

Faktor3	Evet	54	3,1111	,60272	199	3,227	,001
	Hayır	147	2,7701	,68501			

Tablo 20 incelendiğinde öğretim elemanlarının Faktör1-Teknolojiyi Eğitimde Kullanma durumu “Covid-19 döneminde yapılan uzaktan eğitim verimli midir?” sorusuna verilen cevaba göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t(199)=3,959$, $p<0,05$). Bu soruya evet cevabını verenlerin Teknolojiyi Eğitimde Kullanma düzeyleri ($\bar{X}=4,18$) hayır cevabını ($\bar{X}=3,82$) verenlere göre dijitalleşme düzeyleri daha yüksektir.

Öğretim elemanlarının Faktör2-Teknolojiyi Meslek Hayatında Kullanma durumları “Covid-19 döneminde yapılan uzaktan eğitim verimli midir?” sorusuna verilen cevaba göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t(199)=2,242$, $p<0,05$). Bu soruya evet cevabını verenlerin Teknolojiyi Meslek Hayatında Kullanma düzeyleri ($\bar{X}=4,16$) hayır cevabını ($\bar{X}=3,99$) verenlere göre dijitalleşme düzeyleri daha yüksektir.

Öğretim elemanlarının Faktör3-Sosyal Yaşamda Teknolojiyi Kullanma durumları “Covid-19 döneminde yapılan uzaktan eğitim verimli midir?” sorusuna verilen cevaba göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t(199)=3,227$, $p<0,05$). Bu soruya evet cevabını verenlerin Sosyal Yaşamda Teknolojiyi Kullanma düzeyleri ($\bar{X}=3,11$) hayır cevabını ($\bar{X}=2,77$) verenlere göre dijitalleşme düzeyleri daha yüksektir.

Covid-19 döneminde yapılan uzaktan eğitim verimli midir? Sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde üç alt faktörün tamamında anlamlı farklılığa ulaşılmıştır. Soruya evet cevabını verenlerin üç faktörde dijitalleşme düzeyleri daha yüksek olarak görülmüştür. Bu sonuca göre uzaktan eğitimi verimli, olumlu bulanların dijitalleşme düzeyleri daha yüksektir. Bu sonuca göre uzaktan eğitimi olumlu bulanların daha dijital oldukları söylenebilir.

Tablo 21

Öğretim Elemanlarının Dijitalleşme Düzeyleri Covid-19 Döneminde Türkiye’de Atılan Uzaktan Eğitim Adımları Yeterli Midir?

		N	$\bar{X}$	SS	Sd	t	p
Faktor1	Evet	62	4,0613	,69621	199	2,200	,029
	Hayır	139	3,8633	,53516			
Faktor2	Evet	62	4,1194	,54135	199	1,546	,124
	Hayır	139	4,0029	,47058			
Faktör3	Evet	62	3,0516	,66277	199	2,687	,008
	Hayır	139	2,7770	,67204			

Tablo 21 incelendiğinde, öğretim elemanlarının Faktör1-Teknolojiyi Eğitimde Kullanma durumu “Covid-19 döneminde Türkiye’de atılan uzaktan eğitim adımları yeterli midir?” sorusuna verilen cevaba göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. ($t(199)=2,200$, $p<0,05$) Bu soruya evet cevabını verenlerin Teknolojiyi Eğitimde Kullanma düzeyleri ($\bar{X}=4,06$) hayır cevabını ($\bar{X}=3,86$) verenlere göre dijitalleşme düzeyleri daha yüksektir. Bu soruya verilen cevaba göre öğretim elemanlarının covid-19 döneminde Türkiye’de atılan adımlara yönelik bakış açılarının dijitalleşme düzeylerini etkilediği görülmüştür.

Öğretim elemanlarının Faktör2-Teknolojiyi Meslek Hayatında Kullanma durumları “Covid-19 döneminde Türkiye’de atılan uzaktan eğitim adımları yeterli midir?” sorusuna verilen cevaba göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. ($t(199)=1,546$, $p>0,05$). Bu çalışma Covid-19 pandemi döneminde yapılan bir çalışma olduğu için öğretim elemanlarının çoğu teknolojiyi meslek hayatında kullanmak zorunda kalmışlardır. Bu soru için verilen cevaplara göre anlamlı bir farklılığın olmasının sebebi pandemi döneminden kaynaklanıyor olabilir.

Öğretim elemanlarının Faktör3-Sosyal Yaşamda Teknolojiyi Kullanma durumları “Covid-19 döneminde Türkiye’de atılan uzaktan eğitim adımları yeterli midir?” sorusuna verilen cevaba göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

($t(199)=2,687$, $p<0,05$) Bu soruya evet cevabını verenlerin Sosyal Yaşamda Teknolojiyi Kullanma düzeyleri ($\bar{X}=3,05$) hayır cevabını ($\bar{X}=2,77$) verenlere göre dijitalleşme düzeyleri daha yüksektir. Bu soruya verilen cevaba göre öğretim elemanlarının covid-19 döneminde Türkiye’de atılan adımlara yönelik bakış açılarının dijitalleşme düzeylerini etkilediği görülmüştür.

Tablo 22

Öğretim Elemanlarının Dijitalleşme Düzeyleri, Covid-19 Döneminde Kendi Yaptığınız Uzaktan Eğitimi Verimli Buluyor Musunuz? Sorusuna Verilen Cevaba Göre Değişmekte Midir?

		N	$\bar{X}$	SS	Sd	t	p
Faktor1	Evet	54	4,1075	,56742	199	3,657	,000
	Hayır	147	3,8033	,58366			
Faktor2	Evet	54	4,1575	,65255	199	2,811	,005
	Hayır	147	3,9603	,69939			
Faktör3	Evet	54	2,8500	,65255	199	-,198	,843
	Hayır	147	2,8694	,69939			

Tablo 22 incelendiğinde, öğretim elemanlarının Faktör1-Teknolojiyi Eğitimde Kullanma durumu “Covid-19 döneminde kendi yaptığınız uzaktan eğitimi verimli buluyor musunuz?” sorusuna verilen cevaba göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t(199)=3,657$, $p<0,05$). Bu soruya evet cevabını verenlerin Teknolojiyi Eğitimde Kullanma düzeyleri ($\bar{X}=4,1075$) hayır cevabını ($\bar{X}=3,8033$) verenlere göre daha yüksektir. Soruya olumlu cevap verenlerin Teknolojiyi Eğitimde Kullanma düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Öğretim elemanlarının uzaktan eğitime yönelik algılarının dijitalleşme düzeyi üzerinde etkisi olduğu bu sonuçlara göre söylenebilir.

Öğretim elemanlarının Faktör2-Teknolojiyi Meslek Hayatında Kullanma durumları “Covid-19 döneminde kendi yaptığınız uzaktan eğitimi verimli buluyor musunuz?” sorusuna verilen cevaba göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. ($t(199)=2,811$, $p<0,05$) Bu soruya evet cevabını verenlerin Teknolojiyi Meslek Hayatında Kullanma düzeyleri ($\bar{X}=4,1575$) hayır cevabını ($\bar{X}=3,9603$) verenlere göre daha yüksektir. Soruya olumlu cevap verenlerin Teknolojiyi Meslek Hayatında Kullanma düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Öğretim elemanlarının uzaktan eğitime yönelik algılarının Teknolojiyi Meslek Hayatında Kullanma düzeyi üzerinde etkisi olduğu bu sonuçlara göre söylenebilir.

Öğretim elemanlarının Faktör3-Sosyal Yaşamda Teknolojiyi Kullanma durumları “Covid-19 döneminde kendi yaptığınız uzaktan eğitimi verimli buluyor musunuz?” sorusuna verilen cevaba göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. ($t(199)=-0,198$, $p>0,05$) Sosyal Yaşamda Teknolojiyi Kullanma sorulan soruya göre değişmemektedir. Tam kapanma döneminde öğretim elemanları sosyal yaşamlarına daha az teknoloji kullanmış olabilirler.

Tablo 23

Öğretim Elemanlarının Dijitalleşme Düzeyleri, Covid-19 Döneminde Kullandığınız Uzaktan Eğitim Sonucunda Dijital Kullanım Becerileriniz Arttı mı? Sorusuna Verilen Cevaba Göre Değişmekte Midir?

	Soru	N	$\bar{X}$	SS	Sd	t	p
Faktör1	Evet	142	3,9690	,52743	199	1,658	,099
	Hayır	59	3,8169	,72615			
Faktör2	Evet	142	4,0887	,50334	199	2,240	,026
	Hayır	59	3,9186	,45655			
Faktör3	Evet	142	2,9155	,63394	199	1,750	,082
	Hayır	59	2.7322	,76889			

Tablo 23 incelendiğinde, öğretim elemanlarının Faktör2-Teknolojiyi Meslek Hayatında Kullanma durumu “Covid-19 döneminde kullandığınız uzaktan eğitim sonucunda dijital kullanım becerileriniz arttı mı?” sorusuna verilen cevaba göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. ($t(199)=2,240$, $p<0,05$) Bu soruya evet

cevabını verenlerin Teknolojiyi Meslek Hayatında Kullanma düzeyleri ($\bar{X}=4,088$) hayır cevabını ($\bar{X}=3,918$) verenlere göre daha yüksektir. Covid-19 döneminde birçok iş alanında bu işlerin aksamadan devam edilebilmesi için uzaktan yapma yoluna gidilmiştir. Üniversitelerde bu süreçte eğitim öğretime uzaktan devam etmişlerdir. Böylece öğretim elemanlarının meslek hayatında dijitalleşmenin önemli bir yer tuttuğu elde edilen sonuçlara göre söylenebilir.

Öğretim elemanlarının Faktör1-Teknolojiyi Eğitimde Kullanma ($t(199)=1,658$, $p>0,05$) ve Faktör3-Sosyal Yaşamda Teknolojiyi Kullanma ($t(199)=1,750$, $p>0,05$) durumu “Covid-19 döneminde kullandığınız uzaktan eğitim sonucunda dijital kullanım becerileriniz arttı mı?” sorusuna verilen cevaba göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Öğretim elemanlarının Teknolojiyi Eğitimde ve Sosyal yaşamda kullanma durumlarında anlamlı bir farklılık olmamasının sebebi Covid-19 döneminde daha çok yapılan işlerin aksamaması için atılan adımlar olmuş olabilir. Covid-19 döneminde yapılan işlerin aksamaması için birçok sektörde ve akademik birimlerde beklenmedik bir zamanda yapılma zorunluluğundan kaynaklandığı söylenebilir.

Tablo 24

Öğretim Elemanlarının Dijitalleşme Düzeyleri Covid-19 Dönemi Bittikten Sonra Uzaktan Eğitim Sistemlerinin Devam Etmesini İstiyor Musunuz? Sorusuna Verilen Cevaba Göre Değişmekte Midir?

		N	$\bar{X}$	SS	Sd	t	p
Faktor1	Evet	71	4,1437	,56385	199	4,005	,000
	Hayır	130	3,8046	,57894			
Faktor2	Evet	71	4,1746	,50926	199	2,929	,004
	Hayır	130	3,9646	,47280			
Faktor3	Evet	71	3,0169	,73504	199	2,422	,016
	Hayır	130	2,7769	,63423			

Tablo 24 incelendiğinde, öğretim elemanlarının Faktör1-Teknolojiyi Eğitimde Kullanma durumu “Covid-19 dönemi bittikten sonra uzaktan eğitim

sistemlerinin devam etmesini istiyor musunuz?” sorusuna verilen cevaba göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t(199)=4,005$, $p<0,05$). Bu soruya evet cevabını verenlerin Teknolojiyi Eğitimde Kullanma düzeyleri ($\bar{X}=4,1437$) hayır cevabını ($\bar{X}=3,8046$) verenlere göre daha yüksektir.

Öğretim elemanlarının Faktör2-Teknolojiyi Meslek Hayatında Kullanma durumları “Covid-19 dönemi bittikten sonra uzaktan eğitim sistemlerinin devam etmesini istiyor musunuz?” sorusuna verilen cevaba göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t(199)=2,929$, $p<0,05$). Bu soruya evet cevabını verenlerin Teknolojiyi Meslek Hayatında Kullanma düzeyleri ($\bar{X}=4,1746$) hayır cevabını ($\bar{X}=3,9646$) verenlere göre daha yüksektir.

Öğretim elemanlarının Faktör3-Sosyal Yaşamda Teknolojiyi Kullanma durumları “Covid-19 dönemi bittikten sonra uzaktan eğitim sistemlerinin devam etmesini istiyor musunuz?” sorusuna verilen cevaba göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t(199)=2,422$, $p<0,05$). Bu soruya evet cevabını verenlerin Sosyal Yaşamda Teknolojiyi Kullanma düzeyleri ($\bar{X}=3,0169$) hayır cevabını ($\bar{X}=2,7769$) verenlere göre daha yüksektir.

Covid-19 dönemi bittikten sonra uzaktan eğitim sistemlerinin devam etmesini istiyor musunuz? Sorusuna evet cevabını veren öğretim elemanlarının dijitalleşme düzeyleri bütün alt faktörlerde anlamlı bir şekilde yüksek olduğu görülmüştür. Öğretim elemanlarından Covid-19 döneminde yapılan uzaktan eğitime olumlu bakan öğretim elemanlarının dijitalleşme düzeylerinin de yüksek olduğu 20, 21, 22, 23 numaralı tablolarda da benzer şekilde görüşler ifade edilmektedir. Tablo 12’de elde edilen sonuçlara göre öğretim elemanlarının çoğu pandemi döneminde yapılan acil uzaktan eğitimi verimli bulmamaktadırlar. Bu açıdan bakıldığında Tablo 24’de elde edilen sonuçlar, öğretim elemanlarının pandemiden sonra uzaktan eğitimin devam etmesini isteyenlerin sayısı Tablo 12’ye olumsuz cevap verenlerin sayısından daha fazla olması ilginç bulunmuştur. Bu durumla ilgili bir yorumda, öğretim elemanlarının eğitim hayatında ilk defa karşılaştıkları acil uzaktan eğitim refleksinden kaynaklı bir durum olabileceği şeklinde yapılabilir.

Tablo 25

Öğretim Elemanlarının Dijitalleşme Düzeyleri Uzaktan Eğitim Dönemi Akademik

Çalışmaları İyi Yönde Etkiledi Mi? Sorusuna Verilen Cevaba Göre Değişmekte Midir?

		N	$\bar{X}$	SS	Sd	t	p
Faktör1	Evet	78	4,0846	,53015	199	3,106	,002
	Hayır	123	3,8228	,61308			
Faktör2	Evet	78	4,0590	,45597	199	,459	,647
	Hayır	123	4,0260	,51975			
Faktör3	Evet	78	2,9667	,72321	199	1,753	,081
	Hayır	123	2,7951	,64450			

Tablo 25 incelendiğinde, öğretim elemanlarının Faktör1-Teknolojiyi Eğitimde Kullanma durumu “Uzaktan eğitim dönemi akademik çalışmaları iyi yönde etkiledi mi?” sorusuna verilen cevaba göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t(199)=3,106$, $p<0,05$). Bu soruya evet cevabını verenlerin Teknolojiyi Eğitimde Kullanma düzeyleri ($\bar{X}=4,0846$) hayır cevabını ($\bar{X}=3,8228$) verenlere göre daha yüksektir.

Öğretim elemanlarının Faktör2-Teknolojiyi Meslek Hayatında Kullanma ($t(199)=0,459$, $p>0,05$) ve Faktör3-Teknolojiyi Sosyal Yaşamda Kullanma ($t(199)=1,753$, $p>0,05$) durumu “Uzaktan eğitim dönemi akademik çalışmaları iyi yönde etkiledi mi?” sorusuna verilen cevaba göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Öğretim elemanlarının bu süreçte akademik çalışmalarının iyi yönde etkilenmediği Faktör2 ve Faktör3’deki sonuçlara göre söylenebilir. Covid-19 döneminde öğretim elemanlarının değişen çalışma şartlarına uyum sağlamada problemler yaşadığı elde edilen sonuçlara göre söylenebilir. Tablo 16’daki sonuçlara göre öğretim elemanları pandemi döneminde yapılan uzaktan eğitimde dijital kullanım becerilerinin arttığını düşünmektedirler. Bu açıdan bakıldığında dijital kullanım becerilerinin arttığını ifade eden öğretim elemanlarının bu süreçte akademik çalışmalarının iyi etkilenmemesi ilginç bulunmuştur. Başka bir yorum ise öğretim elemanlarının dijital kullanım becerilerinin akademik çalışmalara etkisinin olmadığı şeklinde yapılabilir.

Tablo 26

Öğretim Elemanlarının, Pandemi Sürecinde Yapılan Uzaktan Eğitim Sizin İçin Yeterli Miydi? Sorusuna Verdikleri Cevaplar

	Odak Noktalar
K1- Bazı dersler için yeterli olmakla beraber bazı dersler için yeterli olduğu söylenemez.	Kararsız
K2- Kısmen yeterli diyebilirim.	Kısmen Yeterli
K3- Tabi ki yeterli değildi.	Yeterli değil.
K4- Yeterli değildi.	Yeterli değil.
K5-Hayır, Türkiye’de ve üniversitelerin birçoğunda uzaktan eğitim yeterli değildi.	Yeterli değil.
K6- Alt yapı yeterlidir.	Yeterli.
K7- Genel olarak alt yapı yeterli değildi.	Yeterli değil.
K8- Bazı üniversitelerde yeterliydi bazılarında değildi. Fakat genel olarak yeterli değildi.	Yeterli değil.
K9- Ben alt yapı konusunda yeterli olduğumuzu düşünüyorum.	Yeterli.
K10- Üniversitelerin çoğunda yeterli bir uzaktan eğitim alt yapısı yok.	Yeterli değil.

Tablo 26 incelendiğinde katılımcıların “Pandemi sürecinde yapılan uzaktan eğitim sizin için yeterli miydi?” sorusuna verdikleri cevaplara göre odak noktalar Tablo 26’de verilmiştir.

Tablo 27

Öğretim Elemanlarının, Pandemi Sürecinde Yapılan Uzaktan Eğitim Sizin İçin Yeterli Miydi? Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Odak Noktalar

Çalışma Alanları	Odak Noktalar
Fen Fakültesi (K1, K2, K3,)	Kararsız, Kısmen Yeterli, Yeterli Değil
Eğitim Fakültesi (K4, K5)	Yeterli Değil, Yeterli Değil
Edebiyat Fakültesi (K6, K7)	Yeterli, Yeterli değil
Ziraat Fakültesi (K8, K9, K10)	Yeterli Değil, Yeterli, Yeterli Değil

Tablo 27 incelendiğinde, öğretim elemanlarına yöneltilen “*Pandemi sürecinde yapılan uzaktan eğitim sizin için yeterli miydi?*” Sorusuna altı kişi “Yeterli Değil” cevabını vermiştir. Öğretim elemanlarından ikisi “Yeterli” cevabını vermiş bir kişi “Kararsız” kalmış, bir kişi ise “Kısmen Yeterli” olarak cevap vermiştir. Covid-19 döneminde yapılan acil uzaktan eğitim daha önceki bulgularda da görüldüğü gibi öğretim elemanları tarafından yeterli bulunmamaktadır. Fen Fakültesinde görev yapan öğretim elemanları (K1, K2, K3) Kısmen Yeterli ve Yeterli değil, sonuç odaklı cevap verdikleri görülmüştür. Bir kişi ise kararsız kalmıştır.

Kararsız şeklinde cevap veren K1’in düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K1: “Özellikle uygulamalı derslerde uzaktan eğitim yetersiz kalmaktadır. Çünkü uygulamalı derslerde bizim öğrencilere bazı hususlarda neyin nasıl yapılacağını göstermemiz gerekir. Bizzat gösterdikten sonra öğrenciden gösterilen uygulamanın aynısını yapması beklenir. Öğrenci doğru bir şekilde yaparsa süreç başarılı bir şekilde sonlandırılır. Fakat gösterilen uygulama öğrenci tarafından yanlış yapılırsa müdahale etmek gerekir. Uzaktan eğitimde bu uygulamanın tam ve doğru bir şekilde yapılması mümkün olamayabilir. Çünkü uygulamalı dersler genel olarak laboratuvar ortamlarında yapıldığı için öğrencinin bizzat laboratuvar ortamında bulunması gerekir. Fakat bunun yapılması uzaktan

eğitimle mümkün olamaz.” Şeklinde cevap vermiştir. Katılımcı-1 uygulamalı derslerin uzaktan eğitim yolu ile verilmesinin sağlıklı olamayacağını dile getirmiştir. Özellikle laboratuvar ortamında yapılacak olan uygulamaların doğru bir şekilde öğreticinin kontrolünde olması gerekliliği önemli görülmüştür.

Kısmen Yeterli şeklinde cevap veren K2’in düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K2: “Çünkü ne yazık ki böyle bir pandemi durumuna dünyada hiçbir yer hazır değildi. Doğal olarak önceden herhangi bir hazırlık da yoktu. Süreç içerisinde hızlı adımlar atıldı. Fakat daha önce tecrübe edilen bir durum olmadığı için çeşitli sorunların ortaya çıkması olası bir durumdu. Özellikle alt yapı yetersizliği süreç içerisinde nasıl hareket edileceği hususunda kafamda soru işaretleri oluşturmuştu.” Katılımcı-2 daha çok acil uzaktan eğitim sürecinin ani bir şekilde ortaya çıktığını ve bu duruma hazırlıksız yakalanmanın uzaktan eğitimde özellikle alt yapı konusunda yetersizliğin olduğunu ve bu durumun belirsizlik yarattığı dile getirilmiştir.

Yeterli değildi şeklinde cevap veren K3’in düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K3: “Bazı üniversitelerde alt yapı imkânları oldukça geniş olmakla birlikte bazı üniversitelerde bu böyle değil. Örneğin Anadolu Üniversitesi yıllardır uzaktan eğitimle birçok fakültede birçok ders veriyor. Fakat birçok üniversitemizde böyle bir alt yapı yok maalesef. Bundan dolayı pandemi sürecinde yapılan uzaktan eğitim yeterli değildi.” Katılımcı-3’de pandemi döneminde yapılan uzaktan eğitimin alt yapı eksikliğinden dolayı yetersiz olduğunu bildirmiştir.

Eğitim Fakültesi görev yapan öğretim elemanları (K4, K5) yeterli değil ve yeterli değil, sonuç odaklı cevap verdikleri görülmüştür. Yeterli değildi şeklinde cevap veren K4’in düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K4: “Öğrenenler ve öğreticiler olarak örgün eğitime alışkın olduğumuz için ve bu alışkanlığın mevcut imkânlar dâhilinde olan alt yapıdan kaynaklandığını söyleyebilirim. Alt yapı olarak birçok fakültemizde uzaktan eğitim sistemleri bulunmamakta idi. Pandemi ortaya çıktıktan sonra uzaktan eğitime hızlı bir geçiş yapıldı. Fakat fakülteye örgün eğitim almak için kaydolan biri için bu uzaktan eğitim şekli bir şaşkınlık yaratmış olabilir. Sürece adapte olmak mümkün olsa da

başarı açısından bakıldığında sınıfta kaldığımızı söyleyebilirim.” K4 de alt yapı kaynaklı problemler olduğunu belirtmiştir.

Yeterli değildi şeklinde cevap veren K5’in düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K5: *“Hayır, Türkiye’de ve üniversitelerin birçoğunda uzaktan eğitim yeterli değildi.”*

Edebiyat Fakültesinde görev yapan öğretim elemanları (K6, K7) yeterli ve yeterli Değil, sonuç odaklı cevap verdikleri görülmüştür.

K6: *“Alt yapı yeterlidir.”* şeklinde cevap vermiştir.

k7: *“Genel olarak alt yapı yeterli değildi.”* şeklinde cevap vermiştir.

Ziraat Fakültesinde görev yapan öğretim elemanları (K8, K9, K10) yeterli değil, yeterli ve yeterli değil, şeklinde sonuç odaklı cevap verdikleri görülmüştür.

Yeterli değildi şeklinde cevap veren K8’in düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K8: *“Bazı üniversitelerde yeterliydi bazılarında değildi. Fakat genel olarak yeterli değildi.”*

Yeterli şeklinde cevap veren K9’in düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K9: *“Ben alt yapı konusunda yeterli olduğumuzu düşünüyorum.”* şeklinde cevap vermiştir.

Yeterli değildi şeklinde cevap veren K10’un düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K10: *“Üniversitelerin çoğunda yeterli bir uzaktan eğitim alt yapısı yok Genel olarak bakıldığında katılımcıların farklı fakültelerde görev yapmalarına rağmen, dile getirilen görüşlerin benzerlik göstermesi, sorunun çözümü noktasında bir fikir verebilir düzeydedir.*

Tablo 28

Öğretim Elemanlarının, Pandemi Sürecinde Yapılan Uzaktan Eğitimde Öğrencileriniz İle Etkili Bir İletişim İçerisinde Olduğunuzu Söyleyebilir Misiniz? Sorusuna Verdikleri Cevaplar

	Odak Noktalar
K1- Kısmen iletişim söylemek daha doğru bir yaklaşım.	Kısmen iletişim.
K2- Çok iyi değildi.	Kötü iletişim.
K3- Bu süreçte öğrencilerimle etkili bir iletişim içinde olamadım.	Zayıf iletişim.
K4- Evet iletişim açısından daha kolay bir süreç oldu.	İyi iletişim.
K5- Hayır, etkili bir iletişim içerisinde olamadım	Kötü iletişim.
K6- İletişim kanalları aktif şekilde kullanılmıyor dolayısıyla iletişim zayıf kalmaktadır	Zayıf iletişim
K7- Evet öğrencilerimle etkili bir iletişim içerisinde oldum.	İyi iletişim.
K8- Bu süreçte kullandığım ALMS uygulaması üzerinden öğrencilerimle etkili bir iletişim kurduğumu söyleyemem.	Kısmen iletişim.
K9- Uzaktan eğitime geçilen ilk safhada bazı problemler yaşandı fakat zaman ilerledikçe bu duruma uyum sağlandı	İyi iletişim.
K10- Çeşitli kanallarda evet iletişim kurdum.	İyi iletişim.

Tablo 28 incelendiğinde katılımcıların “Pandemi sürecinde yapılan uzaktan eğitimde öğrencileriniz ile etkili bir iletişim içerisinde olduğunuzu söyleyebilir misiniz?” sorusuna verdikleri cevaplara göre odak noktalar Tablo 28’de verilmiştir.

Tablo 29

Öğretim Elemanlarının, Pandemi Sürecinde Yapılan Uzaktan Eğitimde Öğrencileriniz İle Etkili Bir İletişim İçerisinde Olduğunuzu Söyleyebilir Misiniz? Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Odak Noktalar

Çalışma Alanları	Odak Noktalar
Fen Fakültesi (K1, K2, K3,)	Kısmen İletişim, Kötü İletişim, Zayıf İletişim
Eğitim Fakültesi (K4, K5)	İyi İletişim, Kötü İletişim
Edebiyat Fakültesi (K6, K7)	Zayıf İletişim, İyi İletişim
Ziraat Fakültesi (K8, K9, K10)	Kısmen İletişim, İyi İletişim, İyi İletişim

Tablo 29 incelendiğinde Öğretim elemanlarına yöneltilen “Pandemi sürecinde yapılan uzaktan eğitimde öğrencileriniz ile etkili bir iletişim içerisinde olduğunuzu söyleyebilir misiniz?” sorusuna dört kişi “İyi İletişim”, iki kişi “Kısmen İletişim”, iki kişi “Zayıf İletişim”, iki kişi “Kötü İletişim” cevabını vermiştir.

Covid-19 döneminde yapılan acil uzaktan eğitim yukarıda görüldüğü gibi öğretim elemanları tarafından yeterli bulunmamaktadır.

Fen Fakültesinde görev yapan öğretim elemanları (K1, K2, K3) Kısmen Yeterli ve Yeterli değil, sonuç odaklı cevap verdikleri görülmüştür.

Kısmen İletişim şeklinde cevap veren K1’in düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K1: “Kısmen iletişim söylemek daha doğru bir yaklaşım. Ulaşılabilirlik ve geri dönüt, düzeltmeler istenilen zaman içinde tamda istenilen düzeyde olmadığı söylenebilir.” şeklinde cevap vermiştir. Katılımcı-1 pandemi sürecinde yapılan uzaktan eğitimde öğrencileri ile etkili bir iletişim kuramamıştır. Öğrencilere ulaşma hususunda zamanla ilgili problem yaşanmıştır.

Kötü İletişim şeklinde cevap veren K2’in düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K2: “Çok iyi değildi. Öğrencilerimle iletişim kurma konusunda ulaşılabilirlik açısından sorunlar yaşadım.” şeklinde cevap vermiştir. Katılımcı-2 pandemi sürecindeki uzaktan eğitimde öğrencileri ile etkili bir iletişim içerisinde olamamıştır. Öğrencilere ulaşabilme hususunda sorunlar yaşandığı belirtilmiştir.

Kısmen İletişim şeklinde cevap veren K3’in düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K3: “Özellikle ödevlendirme vb. gibi durumlarda öğrencileri bundan haberdar olması için sisteme girmeleri gerekmektedir. Fakat bazen öğrencilerden ödevlendirme süresi bittiğinde hocam ödevimi sisteme yükleyemiyorum tarzında mesajlar geliyordu. Ya öğrencinin gerçekten ödevden haberi yok. Ya da bunu sistemin açıklarını kullanmak için yapıyor.” şeklinde cevap vermiştir. Katılımcı-3 öğrencileri ile etkili bir iletişim kuramamıştır. Özellikle ödevlendirme yapılırken öğrencilerin ödevle ilgili doğru bir iletişim kurulamadığı belirtilmiştir.

Eğitim Fakültesinde görev yapan öğretim elemanları (K4, K5) İyi İletişim ve Kötü İletişim, sonuç odaklı cevap verdikleri görülmüştür.

İyi İletişim şeklinde cevap veren K4’in düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K4: “Çeşitli iletişim kanalları kullanarak öğrencilere ulaşım sağlayabildim. Kimi zaman mail atarak kimi zamansa telefonda öğrencilerle konuşarak iletişim kurdum.” şeklinde cevap vermiştir. Katılımcı-4 çeşitli kanalları kullanarak öğrencileri ile iletişimini sürdürmüştür.

Kötü İletişim şeklinde cevap veren K5’in düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K5: “Kullandığım uzaktan eğitim sisteminde öğrencilerle etkili bir iletişim kuramadım.” şeklinde cevap vermiştir.

Edebiyat Fakültesinde görev yapan öğretim elemanları (K6, K7) kısmen yeterli ve yeterli değil, sonuç odaklı cevap verdikleri görülmüştür. Bir kişi ise kararsız kalmıştır.

Kısmen İletişim şeklinde cevap veren K6’in düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K6: “Üniversitenin uzaktan eğitim sisteminde çoğu zaman öğrenciler atılan mesajları geç görüyor ya da hiç görmüyor. Bundan dolayı gönderilen mesajlar yanıtız kalıyor.” Katılımcı-6 öğrencilerin mesajları görmediğini ve cevap vermediklerini söylemiştir.

İyi İletişim şeklinde cevap veren K7’in düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K7: ” Evet öğrencilerimle etkili bir iletişim içerisinde oldum. Özellikle whatsapp uygulamasında kurduğum sınıf gruplarım ile anında duyuru vb. paylaşımlar yapabiliyorum.” Katılımcı-7 öğrencilerine WhatsApp uygulamasında sınıflar kurarak iletişimini etkili bir şekilde sürdürmüştür.

Ziraat Fakültesinde görev yapan öğretim elemanları (K8, K9, K10) kısmen yeterli ve yeterli değil, sonuç odaklı cevap verdikleri görülmüştür. Bir kişi ise kararsız kalmıştır.

Kısmen İletişim şeklinde cevap veren K8'in düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K8: *"Bu süreçte kullandığım ALMS uygulaması üzerinden öğrencilerimle etkili bir iletişim kurduğumu söyleyemem. WhatsApp uygulamasında ve mail üzerinden daha rahat iletişim kurabildim."* şeklinde cevap vermiştir.

İyi İletişim şeklinde cevap veren K9'in düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K9: *" Uzaktan eğitime geçilen ilk safhada bazı problemler yaşandı fakat zaman ilerledikçe bu duruma uyum sağlandı. Bu uyum sonucunda öğrencilerimle iyi bir iletişim kurdum."* Katılımcı-9'un zaman ilerledikçe acil uzaktan eğitime uyum sağladığı ve ilerleyen zamanla birlikte öğrencileri ile daha iyi iletişim kurduğunu ifade etmiştir.

İyi İletişim şeklinde cevap veren K10'in düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K10: *"Çeşitli kanallarda evet iletişim kurdum. Ulaşılabilirlik anlamında bir sorun yaşamadım. İletişim şekilleri çok çeşitli olduğu için mail ve öğrenci whatsapp grupları gibi anında iletişim kurabildim."* Katılımcı10 iletişim açısında sorun yaşamadığını öğrencilere rahat bir şekilde ulaşabildiğini ifade etmiştir.

Tablo 30

Öğretim Elemanlarının, Pandemi Süreci Uzaktan Eğitim Uygulamaları Genel Olarak (Günlük Yaşamda) ve Bir Hoca Olarak (Öğretim Süreçlerinde) Dijital Teknoloji Kullanımını Ne Yönde Etkiledi? Sorusuna Verdikleri Cevaplar

	Odak Noktalar
K1- Teknolojiyi daha fazla kullandım.	Teknoloji Kullanımı.
K2- Bu süreçte daha fazla sosyal medya kullanma gereksinimi hissettim.	Sosyal Medya Kullanımı.
K3- Aslında uzaktan eğitim vesilesiyle dijital eğitim materyallerine bilgiye erişimde kolaylık sağladı.	Bilgiye Kolay Erişim.

-
- K4- Bu kullanım durumunun bana en büyük katkısı farklı farklı dijital materyaller kullanmam oldu. Dijital Materyaller.
- K5- Dijital eğitim materyali açısından geliştigimi söyleyebilirim. Dijital Eğitim Materyali.
- K6- Dijital içeriklerle ile daha fazla içli dışlı olduk. Dijital Materyaller.
- K7- Beni olumlu yönde etkiledi. Bu süreçte dijitalleşme dijitalleştiğimi söyleyebilirim. Dijitalleşme
- K8- Çok büyük değişim olmadı. Uzaktan eğitimi deneyimleme fırsatım oldu. Uzatan Eğitim Deneyimi.
- K9- Birçok durum için sosyal medya kullanımını arttırmak zorunda kaldım. Sosyal Medya Kullanımı.
- K10- İyi yönde etkilediğini söyleyemem. Pandemi sürecinde çalışmalarına yeterince odaklanamadım. Odaklanamama.
-

Tablo 30 incelendiğinde katılımcıların “Pandemi Süreci Uzaktan Eğitim Uygulamaları Genel Olarak (Günlük Yaşamda) ve Bir Hoca Olarak (Öğretim Süreçlerinde) Dijital Teknoloji Kullanımınızı Ne Yönde Etkiledi?” sorusuna verdikleri cevaplara göre odak noktalar Tablo 30’de verilmiştir.

Tablo 31

Öğretim Elemanlarının, Pandemi Süreci Uzaktan Eğitim Uygulamaları Genel Olarak (Günlük Yaşamda) ve Bir Hoca Olarak (Öğretim Süreçlerinde) Dijital Teknoloji Kullanımınızı Ne Yönde Etkiledi? Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Odak Noktalar

Çalışma Alanları	Odak Noktalar
Fen Fakültesi (K1, K2, K3,)	Teknoloji Kullanımı, Sosyal Medya Kullanımı, Bilgiye Kolay Erişim.
Eğitim Fakültesi (K4, K5)	Dijital Materyaller, Dijital Eğitim Materyali.

Edebiyat Fakültesi (K6, K7)	Dijital Materyaller, Dijitalleşme.
Ziraat Fakültesi (K8, K9, K10)	Uzaktan Eğitim Deneyimi, Sosyal Medya Kullanımı, Odaklanamama.

Tablo 31 incelendiğinde öğretim elemanlarına yöneltilen “Pandemi süreci uzaktan eğitim uygulamaları genel olarak (günlük yaşamda) ve bir hoca olarak (öğretim süreçlerinde) dijital teknoloji kullanımınızı ne yönde etkiledi?” Sorusuna iki kişi “Sosyal Medya Kullanımı”, iki kişi “Dijitalleşme”, bir kişi “Teknolojik Kullanımı”, bir kişi “Bilgiye Kolay Erişim”, bir kişi “Dijital Eğitim Materyali”, bir kişi “Dijitalleşme”, bir kişi “Uzaktan Eğitim Deneyimi”, bir kişi “Odaklanamama” odaklı cevaplar verilmiştir. Cevaplar Tablo de görülmektedir.

Covid-19 döneminde yapılan acil uzaktan eğitim yukarıda görüldüğü gibi öğretim elemanları tarafından yeterli bulunmamaktadır.

Fen Fakültesinde görev yapan öğretim elemanları (K1, K2, K3) Teknoloji Kullanımı, Sosyal Medya Kullanımı ve Bilgiye Kolay Erişim odaklı cevap verdikleri görülmüştür.

Teknoloji Kullanımı odaklı cevap veren K1’in düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K1: “Bu süreçte derslerimi internet ortamında işledim. Daha önce böyle bir tecrübem olmadığı için neyi nasıl yapacağım hakkında pek bir fikrim yoktu. Fakat sunu hazırlama konusunda daha önceden deneyimim olduğu için bu süreçte verdiğim dersleri sunulara dönüştürdüm ve sunular hazırladım. Sunuları hazırlarken daha dikkatli ve özenli davrandım. Ortaya kaliteli sunular çıkarmaya gayret ettim ve bunun için kendimi geliştirmem gerekti. İnternette sunu hazırlama ile ilgili bilgiler edindim. Teknolojiyi daha fazla kullandım. Kullandıkça yeni şeyler öğrendim.” şeklinde cevap vermiştir. Katılımcı-1 Pandemi dönemindeki uzaktan eğitim sürecinde ders işleme ile ilgili bir bilgisi bulunmadığını belirtmiştir. Fakat süreç içerisinde ders materyalleri hazırlamak için kendini geliştirmiş daha özenli ve dikkatli bir şekilde eğitsel içerikler hazırlamıştır.

Sosyal Medya Kullanımı odaklı cevap veren K2’in düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K2: *“Sosyal medyayı çok fazla kullanan biri değildim. Bu süreçte daha fazla sosyal medya kullanma gereksinimi hissettim. Değişen zaman iletişim kanallarını da değiştirdi bu yüzden internet ve sosyal medya kullanmak topluma uyum sağlamak için gereklidir.”* Katılımcı-2 Pandemi dönemindeki uzaktan eğitim sürecinde topluma uyum sağlamak için daha fazla sosyal medya kullanımı gereksinimi hissettiğini dile getirmiştir.

Bilgiye Kolay Erişim odaklı cevap veren K3’in düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K3: *“Aslında uzaktan eğitim vesilesiyle dijital eğitim materyallerine bilgiye erişimde kolaylık sağladı. Önceleri çok fazla eğitsel materyal kullanma durumumuz olmuyordu. Fakat uzaktan eğitim sürecinde çeşitli materyaller kullanma imkân ve zamanımızın olması bizi iyi şekilde etkiledi. Bilgiye erişmemizi kolaylaştırdı.”* Katılımcı-3 pandemi dönemindeki uzaktan eğitim döneminde daha fazla eğitsel dijital materyal kullanmıştır. Bu tarz materyallerin kullanılmasının bilgiye erişimi kolaylaştırdığını ifade etmiştir.

Eğitim Fakültesinde görev yapan öğretim elemanları (K4, K5) Dijital Materyaller, Dijital Eğitim Materyali odaklı cevap verdikleri görülmüştür.

Dijital Materyal odaklı cevap veren K4’in düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K4: *“Olumlu oldu. İnterneti ve bilgisayarı daha fazla kullandım. Bu kullanım durumunun bana en büyük katkısı farklı farklı dijital materyaller kullanmam oldu. Bu materyaller genel olarak eğitimle alakalı olan materyallerdir.”* Katılımcı-4’ün Pandemi dönemindeki uzaktan eğitimde internet kullanım süresinde artış olmuştur. Bu artış çeşitli dijital materyalleri kullanmaya olanak sağladığı ifade edilmiştir.

Dijital Eğitim Materyali odaklı cevap veren K5’in düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K5: *“ Dijital eğitim materyali açısından geliştiğimi söyleyebilirim. Uzaktan eğitimde daha etkili bir öğretim sağlayabilmek için daha zengin eğitim materyalleri hazırladım. Bunun sonucunda bu alanda gelişim sağladım.”* şeklinde cevap verirken pandemi dönemindeki uzaktan eğitim sürecinde daha etkili eğitim-öğretim yapmak için daha zengin dijital eğitim materyalleri geliştirdiğini ifade etmiştir.

Edebiyat Fakültesinde görev yapan öğretim elemanları (K6, K7) dijital materyaller, dijitalleşme odaklı cevap verdikleri görülmüştür.

Dijital Eğitim Materyali odaklı cevap veren K6'nın düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K6: *“Dijital içeriklerle ile daha fazla içli dışlı olduk. Pandemi sürecindeki uzaktan eğitim sayesinde dijital içerikler hazırladık. Farklı kaynakları taradık.”* Katılımcı-6 pandemi dönemindeki uzaktan eğitimde dijital içerik kullanımında artış olduğunu ifade etmiştir.

Dijital Eğitim Materyali odaklı cevap veren K7'nin düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K7: *“Beni olumlu yönde etkiledi. Bu süreçte dijitalleştiğimi söyleyebilirim. Bilgisayar ve interneti kullanmak mecburiyetinde olduğum için farklı bilgiler ile tanıştım.”* şeklinde cevap vermiş ve pandemi sürecindeki uzaktan eğitimde dijitalleştiğini ifade etmiştir.

Ziraat Fakültesinde görev yapan öğretim elemanları (K8, K9, K110) uzaktan eğitim deneyimi, sosyal medya kullanımı ve odaklanamama odaklı cevap verdikleri görülmüştür.

Uzaktan eğitim deneyimi odaklı cevap veren K8'nin düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K8: *“Çok büyük değişim olmadı. Uzaktan eğitimi deneyimleme fırsatım oldu. Bu yüzden daha fazla bilgisayar ve internet kullandım ve bu alanlarda daha fazla bilgili oldum.”* Katılımcı-8 Pandemi dönemindeki uzaktan eğitim sürecinde uzaktan eğitimi deneyimlediğini ve daha fazla bilgisayar ve internet kullandığını ifade etmiştir.

Sosyal Medya Kullanımı odaklı cevap veren K9'nin düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K9: *” Birçok durum için sosyal medya kullanımını arttırmak zorunda kaldım. Bu durumlardan biri de öğrencilerimle etkileşim içinde olmak. Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerim ile iletişimi sağlayabilmek için daha yoğun sosyal medya kullandığımı söyleyebilirim.”* şeklinde cevap vermiş ve pandemi dönemindeki uzaktan eğitim sürecinde öğrencileri ile etkileşim içerisinde olabilmek için sosyal medya kullanımı arttırdığını belirtmiştir.

Odaklanamama odaklı cevap veren K10'in düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K10: *“İyi yönde etkilediğini söyleyemem. Pandemi sürecinde çalışmalarına yeterince odaklanamadım. Alışık olduğum düzenim bozuldu. Bu düzen bozulduğu için verimli çalışmalar yapamadım.”* Katılımcı-10 pandemi dönemindeki uzaktan eğitim sürecinde mevcut düzeni bozulduğu için akademik çalışmalarına odaklanamadığını ifade etmiştir.

Tablo 32

Öğretim Elemanlarının, Pandemi Sürecinden Sonra Bu Süreçteki Tecrübelerinizin Akademik Manada Size Katkı Sağlayacağını Düşünüyor Musunuz? Sorusuna Verdikleri Cevaplar

	Odak Noktalar
K1- Akademik manada daha fazla ve farklı teknolojik içerikler kullandığımı söyleyebilirim.	Teknoloji Kullanım Sıklığı
K2- Faydaları oldu özellikle yeni şeyleri deneme ve teknolojiye açık olmam gerektiğini görmüş oldum.	Yeniliğe Açık Olma.
K3- Kendi alanımda çalışmalar kişilerle birkaç ortak çalışmamızı uzaktan yaptık	Ortak Çalışmalar.
K4- Evet bu süreçte uzaktan eğitimle ders işleme deneyimim oldu.	Eğitim Hayatında.
K5- Teknoloji kullanım sıklığım arttı eve kapanma sürecinde daha fazla teknoloji ile iç içe oldum.	Teknoloji Kullanım Sıklığı.
K6- Pek düşünmüyorum. Pandemiden sonra bir daha uzaktan eğitimle ders işlemeyi düşünmediğim için bir katkı olacağını düşünmüyorum.	Katkı Yok.
K7- Evet özellikle eğitim hayatımda bana katkısı oldu.	Eğitim Hayatında

K8- Bazı katkıları olabilir ama internet ve Sağlıkla Olumsuz Etkisi.
bilgisayarı fazla kullanmanın insan
sağlığına olumsuz etkileri olduğunu
düşünüyorum.

K9- Teknolojiyi kullanım sıklığı konusunda Teknoloji Kullanım Sıklığı.
evet diyebilirim.

K10- Hayır. Akademik manada beni iyi Katkı Yok.
etkilemedi.

Tablo 32 incelendiğinde katılımcıların ““Pandemi Sürecinden Sonra Bu Süreçteki Tecrübelerinizin Akademik Manada Size Katkı Sağlayacağını Düşünüyor Musunuz?” sorusuna verdikleri cevaplara göre odak noktalar Tablo 32’de verilmiştir.

Tablo 33

Öğretim Elemanlarının, Pandemi Sürecinden Sonra Bu Süreçteki Tecrübelerinizin Akademik Manada Size Katkı Sağlayacağını Düşünüyor Musunuz? Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Odak Noktalar

Çalışma Alanları	Odak Noktalar
Fen Fakültesi (K1, K2, K3,)	Teknoloji Kullanım Sıklığı, Yeniliğe Açık Olma, Ortak Çalışmalar.
Eğitim Fakültesi (K4, K5)	Eğitim Hayatında, Teknoloji Kullanım Sıklığı.
Edebiyat Fakültesi (K6, K7)	Katkı Yok, Eğitim Hayatında.
Ziraat Fakültesi (K8, K9, K10)	Sağlığa Olumsuz Etkisi, Teknoloji Kullanım Sıklığı, Katkı Yok.

Tablo 33 incelendiğinde öğretim elemanlarına yöneltilen “Pandemi sürecinden sonra bu süreçteki tecrübelerinizin akademik manada size katkı sağlayacağını düşünüyor musunuz?” Sorusuna iki kişi “Teknoloji Kullanım

Sıklığı”, iki kişi “Eğitim Hayatında”, iki kişi “Katkı Yok” bir kişi “Yeniliğe Açık olma”, bir kişi “Ortak alışmalar”, bir kişi “Teknoloji Kullanım Sıklığı”, bir kişi “Sağlığa Olumsuz Etkisi” odaklı cevaplar verilmiştir.

Fen Fakóltesinde görev yapan đretim elemanları (K1, K2, K3) Teknoloji Kullanım sıklığı, yeniliğe açık olma ve ortak çalışmalar odaklı cevap verdikleri grlmştir.

Teknoloji kullanım sıklığı odaklı cevap veren K1’in düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K1: *“Elbette faydası oldu. Önceleri hep klasik yöntemlerle ders işliyordum. Fakat bu süreç bana farklı ders işleme yöntemlerinin olduğunu gösterdi. Akademik manada daha fazla ve farklı teknolojik içerikler kullandığımı söyleyebilirim. Pandemi olmasaydı sanırım uzaktan eğitimle ders işlemek benim için söz konusu olmazdı.”* şeklinde cevap vermiştir. Katılımcı-1’in teknoloji kullanım sıklığının arttığını, akademik manada daha fazla ve çeşitli teknolojik içerikler kullandığını, pandemi döneminde uzaktan eğitimle tanıştığını ifade etmiştir.

Yeniliğe açık olma odaklı cevap veren K2’in düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K2: *“Faydaları oldu özellikle yeni şeyleri deneme ve teknolojiye açık olmam gerektiğini görmüş oldum.”* şeklinde cevap verirken teknolojik değişimlere açık olması gerekliliğini fark ettiğini dile getirmiştir.

Ortak alışmalar odaklı cevap veren K3’in düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K3: *“Evet faydalı oldu özellikle bir süre evde çalışma yaptığım için uzaktan çalışma yapmayla ilgili birçok deneyimim oldu. Bu deneyimler sayesinde daha fazla bilgisayar kullandım. Kendi alanımda çalışmalar yapan kişilerle birkaç ortak çalışmamızı uzaktan yaptık daha öncede yapıyorduk fakat pandemi sürecinde bunun arttığını söyleyebilirim.”*

Eğitim Fakóltesinde görev yapan đretim elemanları (K4, K5) Eğitim Hayatında ve Teknoloji Kullanım sıklığı odaklı cevap verdikleri grlmştir.

Eğitim Hayatı odaklı cevap veren K4’in düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K4: *“Evet bu süreçte uzaktan eğitimle ders işleme deneyimim oldu. İlerleyen yıllarda herhangi bir durumda bir örgün eğitim aksarsa uzaktan eğitim bir seçenek olacaktır.”* şeklinde cevap vermiştir.

Teknoloji Kullanımı Sıklığı odaklı cevap veren K5’in düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K5: *“Teknoloji kullanım sıklığım arttı eve kapanma sürecinde daha fazla teknoloji ile iç içe oldum. Bu açıdan daha fazla teknoloji kullanabilmem için etkili oldu.”* şeklinde cevap vermiştir.

Edebiyat Fakültesinde görev yapan öğretim elemanları (K6, K7) katkı yok ve eğitim hayatında odaklı cevap verdikleri görülmüştür.

Katkı yok odaklı cevap veren K6’in düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K6: *“Pek düşünmüyorum. Pandemiden sonra bir daha uzaktan eğitimle ders işlemeyi düşünmediğim için bir katkı olacağını düşünmüyorum.”* Katılımcı-6 Bu sürecin kendisine akademik manada bir katkısı olmadığını ifade etmiştir.

Eğitim Hayatında odaklı cevap veren K7’in düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K7: *“Evet özellikle eğitim hayatımda bana katkısı oldu. En azından uzaktan eğitim deneyimim olmuş oldu. Belki ilerleyen zamanlarda bu şekilde dersler işleye bileyeceğim zamanlar olabilir.”*

Ziraat Fakültesinde görev yapan öğretim elemanları (K8, K9, K10) sağlığa olumsuz etkisi, teknoloji kullanım sıklığı ve katkı yok odaklı cevap verdikleri görülmüştür.

Eğitim hayatında odaklı cevap veren K8’in düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K8: *“ Bazı katkıları olabilir ama internet ve bilgisayarı fazla kullanmanın insan sağlığına olumsuz etkileri olduğunu düşünüyorum. Daha sağlıklı yollar olursa evet katkıları olabilir.”* şeklinde cevap vermiştir. Katılımcı-8 pandemi dönemindeki uzaktan eğitimin fazla bilgisayar kullanımdan kaynaklı sağlık problemlerine sebep olabileceğini ifade etmiştir.

Teknoloji Kullanım Sıklığı odaklı cevap veren K9’in düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K9: “Teknolojiyi kullanım sıklığı konusunda evet diyebilirim. Çünkü bu süreçte daha yoğun teknoloji kullandım.”

Katkı yok odaklı cevap veren K10’in düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K10: “Hayır. Akademik manada beni iyi etkilemedi. Düzenli bir çalışma ortamı bulamadığım için beni kötü anlamda etkiledi katkı sağlamadı.” şeklinde cevap vermiştir.

Tablo 34

Öğretim Elemanlarının, Pandemi Sürecinde Yapılan Uzaktan Eğitimde Kullandığınız Çevrimiçi Ve Çevrimdışı Uygulamaları Bundan Sonra Da Kullanılmalı Mı? Sorusuna Verdikleri Cevaplar

	Odak Noktalar
K1- Bu süreç bize her an bir felaket olabileceğini gösterdi. Aynı zamanda bu felaketler olmadan önlem almamızın gerektiğini de görmüş olduk.	Doğal Felaketler
K2- Bundan sonra kullanılmalıdır. Benim düşüncem örgün eğitimle birlikte kullanılmasıdır.	Karma Kullanım
K3- Evet uzaktan eğitim bundan sonrada kullanılmalıdır. Fakat daha sistemli ve donanımlı olmalıdır.	Eksilerin Giderilmesi.
K4- Evet, özellikle hastalık ve benzeri durumların olduğu zamanlarda oluşabilecek aksaklıkları önlemek için mevcut örgün eğitimle birlikte uzaktan eğitimde yapılabilir.	Karma Kullanım.
K5- Bazı derslerde kullanılması uygun ve verimli olabilir.	Derse Görelik
K6- Pandemi yakın vadede bitecek gibi de görünmüyor bunun için uzun vadeli çalışmalar yapılmalıdır.	Gelecek
K7- Kullanılmalıdır. Fakat daha motive edici olması gerektiğini düşünüyorum.	Motivasyon
K8- Bazı durumlarda kullanılması faydalı olabilir. Fakat benim alanımda verdiğim dersler daha çok	Uygulamalı Ders

uygulamalı olduğu için kendi alanım için kullanılması çok verimli olmaz.

K9- Şuan ki durum buna pek müsait değil fakat ilerde Donanım. daha donanımlı bir şekilde kullanılmalıdır.

K10- Pandemi biterse kullanılmasına gerek kalmaz. Yüz Verim yüze daha etkili ve verimli ders işlenir.

Tablo 34 incelendiğinde katılımcıların “Pandemi sürecinde yapılan uzaktan eğitimde kullandığınız çevrimiçi ve çevrimdışı uygulamaları bundan sonra da kullanılmalı mı?” sorusuna verdikleri cevaplara göre odak noktalar Tablo 34’da verilmiştir.

Tablo 35

Öğretim Elemanlarının, Pandemi Sürecinde Yapılan Uzaktan Eğitimde Kullandığınız Çevrimiçi Ve Çevrimdışı Uygulamaları Bundan Sonra Da Kullanılmalı Mı? Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Odak Noktalar

Çalışma Alanları	Odak Noktalar
Fen Fakültesi (K1, K2, K3,)	Doğal Felaket, Karma Kullanım, Eksilerin Giderilmesi.
Eğitim Fakültesi (K4, K5)	Karma Kullanım, Derse Görelik
Edebiyat Fakültesi (K6, K7)	Gelecek, Motivasyon
Ziraat Fakültesi (K8, K9, K10)	Uygulamalı Ders, Donanım, Verim

Tablo 35 incelendiğinde öğretim elemanlarına yöneltilen “Pandemi sürecinde yapılan uzaktan eğitimde kullandığınız çevrimiçi ve çevrimdışı uygulamaları bundan sonra da kullanılmalı mı?” Sorusuna iki kişi “Karma Kullanım”, birer kişi; “Doğal Felaket”, “Eksiklerin Giderilmesi”, “Derse Görelik”, “Gelecek”, “Motivasyon”, “Uygulamalı Ders”, “Donanım”, “Verim” odaklı cevaplar vermişlerdir.

Fen Fakültesinde görev yapan öğretim elemanları (K1, K2, K3) doğal felaket, karma kullanım, eksiklerin giderilmesi odaklı cevap verdikleri görülmüştür.

Doğal felaketler odaklı cevap veren K1'in düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K1: *“Elbette bu platformlarda gerekli hallerde kullanılabilir olmalıdır. Bu süreç bize her an bir felaket olabileceğini gösterdi. Aynı zamanda bu felaketler olmadan önlem almamızın gerektiğini de görmüş olduk. Bunun için uzaktan eğitimle ilgili çalışmalar devam etmeli hatta daha fazla geliştirilmelidir.”* şeklinde cevap vermiştir. Katılımcı-1 doğal felaketler karşısında hazırlıklı olunması ve eğitimin aksamaması için önceden tedbirlerin alınması gerektiğini ifade etmiştir.

Karma Kullanım odaklı cevap veren K2'nin düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K2: *“Bundan sonra kullanılmalıdır. Benim düşüncem örgün eğitimle birlikte kullanılmalıdır. Teorik derslerin uzaktan ama uygulamalı derslerin yakından yapılması zamandan tasarruf sağlayabilir.”* Katılımcı-2 eğitimde karma model kullanımın zamandan tasarruf sağlayacağını ifade etmiştir.

Karma kullanım odaklı cevap veren K3'ün düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K3: *“Evet uzaktan eğitim bundan sonrada kullanılmalıdır. Fakat kullanımın daha sistemli ve donanımlı olmalıdır. Yapılan hatalar ve eksikler düzeltilmelidir. Kaliteli alt yapılar olmalıdır.”* şeklinde cevap vermiştir. Katılımcı-3 pandemi dönemindeki uzaktan eğitimin daha verimli olması için daha donanımlı olmasına vurgu yapmıştır.

Eğitim fakültesinde görev yapan öğretim elemanları (K4, K5) karma kullanım ve derse görelilik odaklı cevap verdikleri görülmüştür.

Karma kullanım odaklı cevap veren K4'ün düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K4: *“Evet, özellikle hastalık ve benzeri durumların olduğu zamanlarda oluşabilecek aksaklıkları önlemek için mevcut örgün eğitimle birlikte uzaktan eğitim de yapılabilir. Bu şekilde pandemi ve benzeri durumlardan sonra uzaktan eğitim daha verimli kullanılabilir.”* Katılımcı-4 hibrit modeli kullanmanın kriz durumlarında oluşabilecek eğitim aksaklıkları karşısında faydalı olabileceğini ifade etmiştir.

Derse Görelilik odaklı cevabını veren K5'in düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K5: *"Bazı derslerde kullanılması uygun ve verimli olabilir. Fakat her ders için aynı şey söylenemez. Bu yüzden çevrimiçi ve çevrimdışı uygulamaların hangi dersler için uygun, hangi dersler için uygun olmadığı doğru bir şekilde belirlenmelidir."* şeklinde cevap vermiştir. Katılımcı-5 uzaktan eğitim yapılırken ders bazında seçimin ve ayrımın yapılmasının daha doğru olacağını ifade etmiştir Edebiyat Fakültesinde görev yapan öğretim elemanları (K6, K7) Gelecek ve Motivasyon odaklı cevap verdikleri görülmüştür.

Gelecek odaklı cevabını veren K6'nın düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K6: *"Evet, bundan sonrada kullanmalıyız. Pandemi şuan tam olarak bitmiş değil. Pandemi yakın vadede bitecek gibi de görünmüyor bunun için uzun vadeli çalışmalar yapılmalıdır."* Katılımcı-6 pandeminin kısa vadede geçmeyeceğini bundan dolayı geleceğe yönelik çalışmalar yapılması gerektiğini ifade etmiştir.

Gelecek odaklı cevabını veren K7'nin düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K7: *"Kullanılmalıdır. Fakat daha motive edici olması gerektiğini düşünüyorum. Uzaktan eğitimin öğrenciler ve akademisyenler için albenisi olması gerekir aksi durumda sıkıcı bir hal alabilir."* Katılımcı-7 uzaktan eğitimin sonraki dönemde kullanılması için motive edici olması gerektiğini ifade edilmiştir.

Ziraat fakültesinde görev yapan öğretim elemanları (K8, K9, K10) uygulamalı ders, donanım ve verim odaklı cevap verdikleri görülmüştür.

Uygulamalı ders odaklı cevabını veren K8'nin düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K8: *"Bazı durumlarda kullanılması faydalı olabilir. Fakat benim alanımda verdiğim dersler daha çok uygulamalı olduğu için kendi alanım için kullanılması çok verimli olmaz. Yani uygulama odaklı derslerimizin yakından işlenmesi bir gerekliliktir."* şeklinde cevap vermiştir. Katılımcı-8 uygulamalı derslerde uzaktan eğitimin verimli olamayacağını ifade etmiştir.

Donanım odaklı cevabını veren K9'nin düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K9: “Şuan ki durum buna pek müsait değil fakat ilerde daha donanımlı bir şekilde kullanılmalıdır.”

Verim odaklı cevabını veren K10’un düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K10: “Pandemi biterse kullanılmasına gerek kalmaz. Yüz yüze daha etkili ve verimli ders işlenir. Yıllar boyu oluşmuş bir örgün eğitim kültürü var. Bu kültür aniden yok olamaz ve daha uzun yıllar devam edecektir.” şeklinde cevap vermiştir. Katılımcı-10 yüz yüze eğitimin daha verimli olduğunu ve pandemi dönemi biterse uzaktan eğitime gerek kalmayacağını ifade etmiştir.

Tablo 36

Öğretim Elemanlarının, Pandemi Sürecinde Yapılan Uzaktan Eğitim İnsanlara Nasıl Bir Mesaj Verdi? Sorusuna Verdikleri Cevaplar

	Odak Noktalar
K1- Eğitimin dinamik süreç ve stratejilerin geliştirilmesini gerekliliğini ortaya koymuş oldu.	Dinamik Süreç
K2- Eğitim stratejilerinin değişen ve değişme ihtimali bulunan durumlara göre yapılması gerektiğini gördük.	Dinamik Süreç
K3- İnsanlar yüz yüze eğitimin önemini anlamış oldu.	Yüz Yüze Eğitimin Önemi
K4- Modellerin gözden geçirilmesi ve günümüzde ortaya çıkan ve çıkabilecek sorunlara göre revize edilmesi hakkında çalışmalar yapılması faydalı olur.	Dinamik Süreç
K5- Eğitimde kullanılan teknikler açısından daha yaratıcı ve daha zengin çalışmalar yapılması gerekliliği denebilir.	Eğitimde Kullanılan Teknikler
K6- Eğitimde kullanılan yöntemlerin geliştirilmesi gerekliliği ortaya çıktı.	Dinamik Süreç

K7- Özellikle eğitim anlamında farklı modellerin kullanılması farklı durumlar için bir hazırlık ve eğitsel zenginli yaratacağı düşüncesindeyim.	Eğitimde Modeller	Kullanılan
K8- Yetkililer ve araştırmacılar bu olaydan ders çıkarmalı ve eğitim öğretim model ve stratejilerini gelecekte olabilecek problemlere göre belirlemelidirler.	Gelecek	
K9- Eğitimde kullanılan yöntem ve stratejilerin uzaktan eğitimle uyum olması gerektiği mesajını verdi.	Uyum	
K10- Pandemi durumda ortaya çıkan sorunların çözümlerinin daha hızlı ve etkili yapılması gerektiğini görmüş olduk.	Çözüm	

Tablo 36 incelendiğinde katılımcıların, “Pandemi sürecinde yapılan uzaktan eğitim insanlara nasıl bir mesaj verdi?” sorusuna verdikleri cevaplara göre odak noktalar Tablo 36’de verilmiştir.

Tablo 37

Öğretim Elemanlarının, Pandemi Sürecinde Yapılan Uzaktan Eğitim İnsanlara Nasıl Bir Mesaj Verdi? Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Odak Noktalar

Çalışma Alanları	Odak Noktalar
Fen Fakültesi (K1, K2, K3,)	Dinamik Süreç, Dinamik Süreç, Yüz Yüze Eğitimin Önemi
Eğitim Fakültesi (K4, K5)	Dinamik Süreç, Eğitimde Kullanılan Teknikler
Edebiyat Fakültesi (K6, K7)	Dinamik Süreç, Eğitimde Kullanılan Teknikler
Ziraat Fakültesi (K8, K9, K10)	Gelecek, Uyum, Çözüm

Tablo 37 incelendiğinde öğretim elemanlarına yöneltilen “Pandemi sürecinde yapılan uzaktan eğitimde kullandığınız çevrimiçi ve çevrimdışı uygulamaları bundan sonra da kullanılmalı mı?” Sorusuna dört kişi “Dinamik Süreç”, iki kişi “Eğitimde Kullanılan Teknikler”, bir kişi “Yüz Yüze Eğitimin Önemi”, bir kişi “Gelecek”, bir kişi “Uyum”, bir kişi “Çözüm” odaklı cevaplar verilmiştir. Fen Fakültesinde görev yapan öğretim elemanları (K1, K2, K3) dinamik süreç, dinamik süreç ve yüz yüze eğitimin önemi odaklı cevap verdikleri görülmüştür.

Dinamik süreç odaklı cevap veren K1’in düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K1: *“Eğitimin dinamik süreç ve stratejilerin geliştirilmesini gerekliliğini ortaya koymuş oldu. Eğitimde kullanılan modellerin içerisinde uzaktan eğitimi barındıracak şekilde bulundurmasının gerekliliği görülmüş oldu.”* şeklinde cevap vermiş ve eğitimin değişim ve dönüşümlere ayak uydurması gerektiğini ifade etmiştir.

Dinamik Süreç odaklı cevap veren K2’in düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K2: *“Birçok konuda önceden hesaplamalar yapılması gerektiğini gördük. Eğitim stratejilerinin değişen ve değişme ihtimali bulunan durumlara göre yapılması gerektiğini gördük.”*

Yüz yüze eğitimin önemi odaklı cevap veren K3’in düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K3: *“İnsanlar yüz yüze eğitimin önemini anlamış oldu. Model olarak daha esnek bir model olursa uzaktan eğitim düşünülebilir. Fakat bu süreçte uzaktan eğitimle ders işlemenin zor olduğu görülmüştür.”* şeklinde cevap vermiştir.

Eğitim fakültesinde görev yapan öğretim elemanları (K4, K5) dinamik süreç, eğitimde kullanılan teknikler odaklı cevap verdikleri görülmüştür.

Dinamik süreç odaklı cevap veren K4’in düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K4: *“Eğitimde kullanılan yöntemlerin alternatif olarak kullanılabilirliği hakkında bir mesaj verdi. Modellerin gözden geçirilmesi ve günümüzde ortaya çıkan ve çıkabilecek sorunlara göre revize edilmesi hakkında çalışmalar yapılması faydalı olur.”* Katılımcı-4 eğitimde dinamik süreçlerin göz önünde

bulundurulması gerektiğini ve eğitimde kullanılan yöntemlerin alternatif olarak kullanılabilirliğine dikkat çekmiştir.

Eğitimde kullanılan teknikler odaklı cevap veren K5'in düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K5: *“Uzaktan eğitim de düz ders anlatmanın ne kadar sıkıcı olduğu görüldü. Uzaktan eğitimde kullanılan teknikler açısından daha yaratıcı ve daha zengin çalışmalar yapılması gereklidir”* şeklinde cevap vermiştir.

Edebiyat fakültesinde görev yapan öğretim elemanları (K6, K7) dinamik süreç, eğitimde kullanılan teknikler odaklı cevap verdikleri görülmüştür.

Dinamik süreç odaklı cevap veren K6'nın düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K6: *“Eğitimin aksamadan devam etmesi konusunda her türlü olumsuzluğa hazırlıklı olmamız gerektiğini anladık. Eğitimde kullanılan yöntemlerin geliştirilmesi gerekliliği ortaya çıktı.”*

Dinamik süreç odaklı cevap veren K7'nin düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K7: *“Dünyada her şeyi her zaman değişme ihtimali olduğunu görmüş olduk. Her durumda eğitimin devam edebilmesi için alternatif uygulamaların olabileceğini ve nasıl daha iyi yapılacağı konusunda çalışmak. Özellikle eğitim anlamında farklı modellerin kullanılmasının farklı durumlar için bir hazırlık ve eğitsel zenginlik yaratacağı düşüncesindeyim.”* şeklinde cevap vermiştir. Katılımcı-7 Eğitimde farklı modellerin kullanılmasının farklı durumlar karşısında hazırlıklı olunmasını sağlayacağını ifade etmiştir.

Ziraat fakültesinde görev yapan öğretim elemanları (K8, K9, K10) gelecek, uyum ve çözüm odaklı cevap verdikleri görülmüştür.

Gelecek odaklı cevap veren K8'nin düşüncesi şu şekilde devam etmektedir:

K8: *“İnsanoğlunun her şeye hâkim olamayacağı ufacık bir virüsün hayatımızı kötü etkileyebileceğini görmüş olduk. Hayatımızın her alanını etkilediği gibi kuşkusuz uzaktan eğitimle eğitim-öğretimi de etkiledi daha önce dünyada örneği olmayan bir olayı yaşamış olduk. Yetkililer ve araştırmacılar bu olaydan ders çıkarmalı ve eğitim öğretim model ve stratejilerini gelecekte olabilecek problemlere göre belirlemelidirler.”* Katılımcı-8 eğitim öğretim model ve

stratejilerini gelecekte olabilecek problemlere göre belirlenmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Gelecek odaklı cevap veren K9'un ve K10'nun düşünceleri şu şekilde devam etmektedir:

K9: *“Eğitimde kullanılan yöntem ve stratejilerin uzaktan eğitimle uyum olması gerektiği mesajını verdi.”*

K10: *“Pandemi durumunda ortaya çıkan sorunların çözümlerinin daha hızlı ve etkili yapılması gerektiğini görmüş olduk.”*

Bölüm 5

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Uzaktan eğitim zaman ve mekândan bağımsız bir şekilde eğitim öğretim yapılmasına imkân sağlayan bir eğitim şeklidir. Özellikle COVID-19 pandemi süreciyle birçok ülkenin ve Türkiye'nin eğitim öğretim hayatını sürdürebilmek için tek seçeneği olmuştur. Pandemi sürecinde evlerinde kalan ilkokul öğrencilerinden üniversite öğrencilerine kadar bütün öğrenciler eğitimlerine acil uzaktan eğitimle devam etmek zorunda kalmışlardır. Bu süreçte üniversiteler YÖK'ün aldığı karar sonucunda acil uzaktan eğitime geçilmiştir. Bu karardan sonra öğretim elemanları derslerine acil uzaktan eğitimle devam etmek zorunda kalmışlardır. Bundan dolayı daha önce uzaktan eğitimle ders işleyen ve uzaktan eğitimle ders işlemeyen öğretim elemanları için bir dijitalleşme süreci başlamıştır. Bu araştırmada üniversitede öğretim elemanlarının acil uzaktan eğitim dönemindeki dijitalleşme durumları ve yaşadıkları deneyimleri incelenmiştir.

Yapılan çalışma sonrasında öğretim elemanlarının dijitalleşme düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonucun ortaya çıkması çalışmanın Covid-19 döneminde acil uzakta eğitimle devam eden öğretim elemanlarının cinsiyet farkı olmaksızın dijital platformları kullanmaları şeklinde yorumlanabilir. Literatür incelendiğinde, (Erbir, 2021; Koç ve Albayrak, 2020) yapılan çalışmalarda benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Ancak yapılan bazı çalışmalarda (Al-Hazza ve Lucking, 2017; Çetin, 2016) kadınların erkeklere göre dijitalleşme durumlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmış, Yontar (2019) tarafından yapılan çalışmada erkeklerin kadınlara göre daha dijital okuryazar oldukları sonucuna ulaşmıştır. Öğretim elemanlarının dijitalleşme durumunun cinsiyetler arasında farklılaşmaması bir üniversite için olumlu bir durumdur. Çünkü öğretim elemanlarının cinsiyet fark etmeksizin değişen, gelişen teknolojiye ayak uyduran ve bu teknolojileri etkili bir şekilde kullanabilen araştırmacılar olması gerekmektedir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda, öğretim elemanlarının dijitalleşme durumları yaş değişkenine göre farklılık/değişim göstermektedir. Yaş değişkenine göre, 31 – 40 yaş aralığındaki öğretim elemanlarının sosyal yaşamda teknolojiyi kullanma düzeyleri, 40 yaş ve üstündeki öğretim elemanlarına göre daha

yüksektir. Yapılan benzer çalışmalarda (Akkoyunlu, 2002; Aksoy, Karabay ve Aksoy, 2021; Arslan, 2019; Ataman, 2016; Carrington ve Robinson, 2009; Kalemkuş, 2016; Karakuş, 2020; Marsh, Hannon, Lewis ve Ritchie, 2017; Mertoğlu, 2020) benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Genç neslin teknoloji ile daha fazla meşgul olması, acil uzaktan eğitimin yaygınlaşması ve genç neslin bunlara daha kolay uyum sağlayabilmesi, 40 yaş altındakilerin daha dijital olmasına sebep olmuş olabilir. Başka bir deyişle yaştaki artış sonucunda teknolojiye olan ilginin azalması, yaşı büyük öğretim elemanlarının mesleki doyumlarının ve teknoloji kullanım sürelerinin düşmesi, değişen ve gelişen teknolojiye ayak uyduramama böyle bir sonucun ortaya çıkmasına sebep olmuş olabilir. Faktör1(Teknolojiyi Eğitimde Kullanma) ve Faktör2(Teknolojiyi Meslek Hayatında Kullanma) faktörlerinde ise anlamlı bir farklılık çıkmamıştır. Böyle bir sonuca ulaşılmasının başlıca sebebi çalışmanın pandemi döneminde yapılmış olması olabilir. Çünkü pandemi döneminde her yaştan öğretim elemanı teknolojiyi eğitimde ve meslek hayatında kullanmak zorunda kalmıştır.

Öğretim elemanlarının çalıştıkları birim değişkeni incelendiğinde Turizm fakültesindeki öğretim elemanlarının teknolojiyi eğitimde kullanma (faktör1) durumları BESYO, Eğitim, İİBF, Veterinerlik, Fen ve Sağlık Bilimleri Fakültelerinde görev yapan öğretim elemanlarına göre daha yüksektir. Faktör2-(Teknolojiyi meslek hayatında kullanma düzeyi) birime göre değişkenlik göstermektedir. Turizm fakültesinde görev yapan öğretim elemanlarının teknolojiyi meslek hayatında kullanma durumları Eğitim, İİBF, Veterinerlik ve Sağlık fakültelerine göre daha yüksektir. Yapılan benzer çalışmalarda (Ergün, 2019; Eryılmaz, 2018) paralel sonuçlara ulaşılmıştır. Turizm sektörü tarih içerisinde çeşitli değişim ve dönüşümlerden geçmiştir (Kiper, Saraç, Çolak ve Batman, 2020). Ortaya çıkan ani olaylar; savaş, salgın hastalık ve ekonomik durumlar bu değişimlere örnek olarak verilebilir. Turizm sektörü bu değişimlere uyum sağlamalı ve çözümler üretmelidir. Ortaya çıkan problemlere çözümler üretmek için turizm araştırmacılarının dijitalleşme durumları da önemli bir konudur (Türker, 2020). Turizm fakültesinde görev yapan akademisyenlerin diğer fakültelerdeki akademisyenlere göre dijitalleşme düzeylerinin daha yüksek olmasının sebebi bu sektörün pandemiden en fazla etkilenen alanlardan biri

olması ve bundan dolayı da çözümler üretmek ve değişimlere uyum sağlayabilmek için dijital içerikleri daha fazla kullanmaları olabilir. Turizm sektöründe dijitalleşme, turistlerin talep ve ihtiyaçlarına cevap verebilmek için bilgi akışı ve bilgiye ulaşmayı oldukça kolaylaştırmaktadır (Erol, 2021). Turistlerin ziyaret ettiği müzelerde dijital birçok materyal kullanmakla birlikte bu müzelerin dijital kopyalarına internet üzerinden erişilebilmektedir. Aynı zaman Google Eart gibi uygulamalar aracılığı ile gitmek istenen birçok turistik şehir yine internet üzerinden gezilip görülebilmektedir. Turizm alanındaki bu dijital gelişmeler turizm araştırmacılarının da dijital olmasını bir gereklilik haline getirmektedir. Meslek yüksekokulunda (MYO) görev yapan öğretim elemanlarının Faktör-1 (teknolojiyi eğitimde kullanma durumları) BESYO, Eğitim, İİBF, Sağlık Bilimleri ve Veterinerlik fakültesine göre daha yüksektir. BESYO ve Meslek Yüksekokulunda görev yapan akademisyenlerin teknolojiyi meslek hayatında kullanma durumları Eğitim fakültesinde görev yapan öğretim elemanlarına göre daha yüksektir. MYO'lar eğitimin kısa sürede tamamlanıp iş hayatına geçiş için öğrenciler tarafından tercih edilebilir. Bu sebeple, teknolojiyi etkin bir şekilde kullanmak bir dijital staj şekline dönüşebilir. Bununla birlikte, eğitim süreci kısa sürdüğü için eksik kalınan bilgilerin öğretilmesi için teknoloji kullanılmış olabilir. Ziraat fakültesinde görev yapan öğretim elemanlarının teknolojiyi meslek hayatında kullanma düzeyleri İİBF ve Eğitim fakültesinde görev yapan öğretim elemanlarına göre daha yüksektir. Değişen ve gelişen teknolojik dönüşümlerden en fazla etkilenen alanlardan biri ziraat alanıdır. Bu sebeple değişen teknoloji takip etmek ve meslek hayatında kullanmak Ziraat fakültelerinde görev yapan öğretim elemanları için bir gereklilik haline gelebilir. Ancak yine de tüm bu eldeki verilere rağmen, Eğitim fakültesinde görev yapan akademisyenlerin diğer fakültelerde görev yapan akademisyenlere göre geride kalmaları da ayrıca üzerinde düşünülmesi gereken bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Öğretim elemanlarının durumları unvan değişkenine göre incelendiğinde, Öğretim elemanı/Okutman olanlar Prof. Dr, Doç. Dr, Dr. Öğrt. Üyesi, Araştırma Görevlisi Dr./Uzman olan kişilere göre dijitalleşme düzeyleri daha yüksektir. Alt faktörler incelendiğinde Faktör-1 (Teknolojiyi Eğitimde Kullanma düzeyi) unvana göre değişmektedir. Öğretim Elemanı/Okutman olan kişilerin Prof. Dr., Dr. Öğrt.

Üyesi ve Araştırma Görevlisi/Uzman olan kişilere göre teknolojiyi eğitimde kullanma düzeyleri daha yüksektir. Benzer bir şekilde Öğretim Görevlisi Dr. Olan kişiler Prof. Dr. ve Dr. Öğrt. Üyesi olan kişilere göre teknolojiyi eğitimde kullanma düzeyleri daha yüksektir. Faktör-2 Teknolojiyi meslek hayatında kullanma düzeyi unvana göre değişmektedir. Öğretim elemanı/Okutman olan kişilerin teknolojiyi eğitimde kullanma düzeyi Prof. Dr., Doç .Dr., Dr. Öğrt. Üyesi ve Araştırma Görevlisi/Uzman olan kişilere göre daha yüksektir. Faktör-3 Sosyal yaşamda teknolojiyi kullanma düzeyi unvana göre değişmektedir. Öğretim elemanı/Okutman olan kişilerin teknolojiyi eğitimde kullanma düzeyi Prof.Dr., Doç.Dr., Dr. Öğrt. Üyesi ve Öğretim Görevlisi Dr. olan kişilere göre daha yüksektir. Bu sonuçlar (Fidan ve Subaşı, 2015; Koç ve Albayrak, 2020) tarafından yapılan çalışmalardaki sonuçlara benzerdir. Bu durum öğretim elemanlarının yoğunluk durumuna göre değerlendirildiğinde, öğretim elemanı/okutman olan kişilerin iş yükünün diğer öğretim elemanlarına göre daha az olduğundan dolayı dijitalleşmeye daha fazla vakit ayırabildikleri düşünülebilir. Araştırma Görevlisi Dr. olan kişilerin teknolojiyi eğitimde kullanma düzeyi Prof. Dr. ve Doç. Dr. olan kişilere göre daha yüksektir. Sonuçlar, Öğretim Elemanı/Okutman olan kişilerin dijitalleşme durumlarının diğer unvanlara sahip olan kişilere göre daha yüksek olduğunu göstermektedir. Süer vd. (2005) yaptıkları çalışmada Öğretim Elemanı/Okutman olan kişilerin diğer unvanlara sahip kişilere göre uzaktan eğitime olumsuz bakış açısına sahip oldukları raporlanmıştır. Farklı sonuçlar elde edilmesinin sebebi belirtilen araştırmanın Covid-19 pandemi döneminden önce yapılmış olması olabilir. Bu sonuca göre pandeminin öğretim elemanlarının uzaktan eğitime karşı olan bakış açılarının değişime uğramış olabileceği ihtimali de doğurmuş olabilir. Araştırma Görevlisi Dr. Olan kişilerin dijitalleşme düzeyleri Prof. Dr., Doç. Dr. ve Dr. Öğrt. Üyesi olan kişilere göre daha yüksektir. Bu sonuca göre, Araştırma görevlileri bulundukları görev gereği akademik olarak kendilerini sürekli geliştirmelidir. Bu gelişime ve değişime ayak uydurabilmek için yaptıkları çalışmaların Araştırma görevlilerinin dijitalleşme düzeylerine katkı sağladığı düşünülebilir.

Öğretim elemanlarının dijitalleşme durumları ve alt faktörleri mezuniyet derecesi değişkenine göre de değişmektedir. Yüksek lisans mezunu olan öğretim elemanları doktora mezunu olanlara göre dijitalleşme düzeyleri, Faktör1

(Teknolojiyi eğitimde kullanma) düzeyleri ve Faktör3 (Sosyal yaşamda teknolojiyi kullanma) düzeyleri daha yüksektir. Bu sonuç yapılan bazı çalışmalardan (Bayrakçı ve Narmanlıoğlu, 2021; Koç ve Albayrak, 2020) elde edilen sonuçlarla benzerdir. Gök ve Çakmak (2020) yaptıkları çalışmada yüksek lisans mezunu olan öğretim elemanlarının Doktora mezunu olanlara göre uzaktan eğitime bakış açılarının daha olumlu olduğudur. Bu iki sonuç bu çalışmadaki sonuç ile uyushmaktadır. İki çalışma da Covid-19 döneminde yapıldığı için bu dönemde meydana gelen gelişmeler yüksek lisans mezunlarının doktora mezunlarına göre daha dijital olmalarına neden olmuş olabilir. Değişen şartlara yüksek lisans mezunu olanların daha iyi uyum sağladığı söylenebilir. Çizmeci ve Köse (2021) pandemi döneminde öğretmenler üzerinde yaptıkları çalışmada kıdem arttıkça bilgi okuryazarlığının azaldığını raporlamışlardır. Kıdem olarak incelendiğinde doktora, yüksek lisans eğitime göre daha üst ve yoğun bir eğitimidir. Bu açıdan bakıldığında doktora mezunlarının yüksek lisans mezunu olanlara göre iş ve sorumluluklarının daha fazla olması teknoloji kullanımına ayırdıkları süreyi kısıtladığı yorumu yapılabilir.

Öğretim elemanlarının, *Covid-19 döneminde yapılan uzaktan eğitim yeterli midir?* Sorusuna verdikleri cevaba göre dijitalleşme durumlarının incelenmesi araştırmanın başka bir boyutudur. Araştırma sonuçlarına göre bu soruya evet diyen akademisyenlerin dijitalleşme ve alt faktörlerdeki düzeyleri hayır diyenlere göre daha yüksektir. Kurnaz ve Serçemeli (2020) yaptıkları çalışmada uzaktan eğitim döneminde muhasebe dersi veren akademisyenlerin uzaktan eğitimi benimseyemedikleri raporlanmıştır. Nitel çalışmadan elde edilen sonuçlar incelendiğinde, çalışmaya katılan öğretim elemanlarının çoğu bu süreçte yapılan uzaktan eğitimin kendileri için yeterli olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Öğretim elemanları pandemi dönemindeki uzaktan eğitime hızlı bir şekilde geçildiğini ve sürece hazırlıksız yakalandıklarını belirtmişlerdir, Literatür incelendiğinde (Bozkurt 2020; Bozkurt ve Sharma, 2020; Gökbulut, 2021; Hodges vd., 2020; Kaya, 2020; Kaysi, 2020; Sayan, 2020; Skulmowski ve Rey, 2020) benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Öğretim elemanlarının sürece hazırlıksız yakalanmaları sebebiyle sürece uyum sağlamada problem yaşadıkları söylenebilir. Sürecin yeterli olup olmadığıyla ilgili yorum yapmak için bu süreci daha fazla deneyimlemeleri gerektiği söylenebilir. Hâlihazırda yapılan yorumlar

incelendiğinde, sürece geçişte yaşanan karmaşa neticesinde öğretim elemanlarının acil uzaktan eğitimi yeterli bulmadıkları söylenebilir.

Öğretim elemanlarının, Covid-19 döneminde *Türkiye’de atılan uzaktan eğitim adımları yeterli midir?* Sorusuna verilen cevaba göre dijitalleşme durumları incelendiğinde bu soruya evet diyen akademisyenlerin faktör1 ve faktör2 düzeyleri hayır diyenlere göre daha yüksektir. Türkiye’deki üniversitelerde öğretim elemanlarının dijitalleşme durumlarının oldukça düşük olduğu bilinen bir gerçektir (Toprak, Bayraktar ve Özyılmaz, 2020). Tonbuloğlu (2021) yaptığı çalışmada Türkiye’de yapılan acil uzaktan eğitim sistemlerinin sadece teknoloji boyutuyla ele alınmasının yetersiz olduğunu belirtmiştir. Bununla birlikte ders içeriklerinin dijital ortamlarda daha etkili bir şekilde oluşturulması, kullanılması ve bilgi okuryazarlığının olması acil uzaktan eğitim kalitesini arttıracakları belirtilmiştir (Darling-Hammond, Schachner ve Edgerton, 2020). Türkiye’de uzaktan eğitimin kalitesini arttırmak için ekonomik ve akademik adımlar atılmalıdır (Yamamoto ve Can, 2013). Acil uzaktan eğitimle birlikte dijitalleşmenin son derece önemli olduğu belirtilmiştir (Ertuğ, 2020). Dijitalleşmenin dünyadaki eğitim sistemlerinde önemi biliniyordu fakat pandemi dönemiyle birlikte bütün dünya eğitimde dijitalleşmenin önemi fark edilmiş oldu. Uzaktan eğitimin gelişmesi ve ileriye yönelik olan eğitim sistemlerine ayak uydurmak için eğitimde dijitalleşme ön plana alınması önemli görülmektedir.

Öğretim elemanlarının, Covid-19 döneminde *kendi yaptığınız uzaktan eğitimi verimli buluyor musunuz?* Sorusuna verilen cevaba göre dijitalleşme durumları incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre bu soruya evet diyen akademisyenlerin dijitalleşme, faktör1 ve faktör2 düzeyleri hayır diyenlere göre daha yüksektir. Bu çalışmada kendi yaptıkları uzaktan eğitimi yeterli bulan öğretim elemanlarının daha dijital oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Ak, Gökdaş, Öksüz ve Torun (2021) ulaştıkları sonuçla paralellik gösterdiği söylenebilir. Bu sonuca göre, öğretim elemanlarının uzaktan eğitim algılarının dijitalleşme düzeylerine etkisi olduğu söylenebilir. Ak vd. (2021) yaptıkları çalışmada öğretim elemanlarının öz yeterlilik algılarının artırılması için teknik vb. destekler verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Bu desteklerin verilmesi halinde akademisyenlerin uzaktan eğitimi kullanma öz yeterlilik algılarının artacağı belirtilmiştir. Yapılan

nitel çalışmada öğretim elemanlarının pandemi sürecinde yapılan uzaktan eğitimi kendileri için yeterli bulmadıkları görülmüştür. Bu açıdan nitel ve nicel çalışmaların sonuçları benzerlik göstermektedir. Nitel verilerdeki sonuçlar incelendiğinde özellikle sürece hazırlıksız yakalanan öğretim elemanlarının sürece uyum sağlamada problemler yaşadıkları belirlenmiştir. Yapılan çalışmalarda benzer sonuca ulaşılmıştır (Dahmash, 2020; Hazaea, Bin-Hady ve Toujani, 2021; Trust ve Whalen, 2020). Pandemi durumunun aniden ortaya çıkması öğretim elemanlarını uzaktan eğitime hazırlık yapma imkânı sağlamadığı için öğretim elemanlarında özellikle sürecin başında uyum sağlayamamalarına neden olmuştur. Fakat süreç ilerledikçe öğretim elemanlarının duruma uyum sağladıkları görülmüştür (Akpınar ve Çakmakkaya). Bu sonuca göre acil uzaktan eğitimde deneyim arttıkça sürece uyum sağlanabileceği söylenebilir.

Covid-19 döneminde kullandığınız uzaktan eğitim sonucunda dijital kullanım becerileriniz arttı mı? Sorusu için verilen cevaba göre dijitalleşme durumları incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre bu soruya evet diyen akademisyenlerin dijitalleşme ve faktör2 düzeyleri hayır diyenlere göre daha yüksektir. Bu sonuçlar yapılan çalışmalardan (Bozkurt, 2020; Nalbantoğlu, 2021) elde edilen sonuçlar ile benzerdir. Covid-19 birçok sektörde dijital dönüşümü hızlandırdığı söylenebilir. Eğitim alanında da acil uzaktan eğitim süreciyle birlikte yoğun teknoloji kullanımı eğitim alanındaki kişileri bir dijitalleşme sürecine koyduğu elde edilen sonuçlara göre söylenebilir. Yapılan benzer çalışmalarda bu durumun beraberinde teknolojiyi kullanabilenlerle kullanamayanlar arasında yetkinlik açısından bir dengesizlik yarattığı ifade edilmiştir. Covid-19 döneminde dijital eşitsizlik ciddi manada artmıştır (Tuncer, 2021). Bu eşitsizliğin çeşitli sebepleri olabilmektedir. Ekonomik, altyapısal ve akademik sebepler bunlardan birkaçıdır. Özellikle araştırmanın nitel boyutuna katkı sağlayan katılımcıların bir kısmının altyapı eksikliğinden fazlaca bahsetmesine rağmen, (Dikmen ve Bahçeci, 2020) yapmış oldukları çalışmalarında Türkiye'deki birçok üniversitede alt yapı ve ekonomik sorunun olmadığı şeklinde farklı sonuçlara ulaşmışlardır. Nitel araştırmada elde edilen sonuçlara göre bazı öğretim elemanları dijital eğitim materyali hazırlama konusunda kendilerini geliştirmişlerdir. Bazı öğretim elemanlarının sosyal medya kullanım durumlarında artma olmuştur. Bilgiye kolay erişim sağlandığı elde edilen sonuçlar arasındadır. Yapılan çalışmaların

bazılarında benzer sonuçlara ulaşılmıştır (Altunkaynak, 2019; Demir, 2014; Gökbulut, 2021). Genel olarak bakıldığında öğretim elemanlarının acil uzaktan eğitim sürecinde dijitalleşme durumlarında artış olduğu söylenebilir. Bu artışın sebebi Covid-19 döneminde yapılan acil uzaktan eğitim sürecinde olan teknoloji kullanımındaki artışa bağlı olduğu söylenebilir.

Covid-19 dönemi bittikten sonra uzaktan eğitim sistemlerinin devam etmesini istiyor musunuz? Sorusuna verilen cevaba göre dijitalleşme durumları incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre bu soruya evet diyen akademisyenlerin dijitalleşme, faktör1, faktör2 ve faktör3 düzeyleri hayır diyenlere göre daha yüksektir. Bununla birlikte öğretim elemanları uzaktan eğitim yerine örgün eğitimi tercih etmektedirler. Benzer araştırmalar incelendiğinde öğretici ve öğrencilerin örgün eğitimi uzaktan eğitime oranla daha verimli buldukları görülmüştür (Genç ve Gümrükçüoğlu, 2020; Kırtak 2020; Koç ve Albayrak, 2020; Yılmaz, 2020). Öğretim elemanlarının sürece hazırlıksız yakalandıkları için bu tercihte bulunmuş oldukları düşünülebilir. İlic (2020) tarafından yapılan çalışmadaki sonuçlar bu yorumu destekler niteliktedir. (Sayan, 2020) yaptığı çalışmada benzer bir sonuca ulaşmış, acil uzaktan eğitime hazırlıksız olan öğrenci ve öğretmenlerin acil uzaktan eğitim dönemine adapte olmada zorluklar yaşadıklarını belirtmiştir. Bu çalışmada sunulan tercihe göre uzaktan eğitimi tercih eden öğretim elemanlarının dijitalleşme düzeylerinin daha fazla çıkmasının sebebi öğretim elemanlarının süreç içerisinde uzaktan eğitime daha fazla adapte olmaları olabilir. Nitel Çalışmada elde edilen sonuçlara göre öğretim elemanları pandemiden sonra karma/hibrit model şeklinde hem uzaktan eğitim hem de örgün eğitim olarak eğitime devam edilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Tayfun, Öneren ve Yurdakul (2021) yaptıkları çalışmada bazı katılımcıların karma eğitimin yapılmasının daha faydalı olacağını ifade etmişlerdir. Us (2021) ise pandemi sürecinin karma eğitim modeli hazırlayabilmek için bir fırsat sunduğunu belirtmiştir. Bu şekilde ortaya çıkabilecek kriz anlarında (doğal felaket, pandemi gibi) zaten yapılmaya devam edilen uzaktan eğitime geçmek daha kolay ve sağlıklı olacağı söylenebilir.

Öğretim elemanlarının dijitalleşme düzeyleri Uzaktan eğitim dönemi akademik çalışmalarını iyi yönde etkiledi mi? Sorusuna verilen cevaba göre dijitalleşme durumları incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre bu soruya evet

cevabını veren akademisyenlerin dijitalleşme ve faktör1 düzeyleri hayır diyenlere göre daha yüksektir. Çiçek, Tanhan ve Tanrıverdi (2020) yaptıkları çalışmada öğretmenlerin covid-19 döneminde yapılan uzaktan eğitim döneminde daha fazla internet kullandıklarını ve uzaktan eğitime olumlu bir bakış açısıyla baktıkları belirtilmiştir. Covid-19 pandemisi çalışma hayatında dijitalleşmeyi önemli ölçüde arttırmıştır (Bozkurt, 2020). Covid-19 dönemindeki uzaktan eğitim süreci daha dijital akademisyenlerin olması ve dijital üniversiteler kurmak için bir fırsat olabilir (Yan, 2020). Bu iki çalışma incelendiğinde Covid-19 döneminde yapılan uzaktan eğitimin daha dijital bir eğitim öğretim ortamı yarattığı söylenebilir. Fakat bu süreçte evde çalışmak zorunda kalan akademisyenler için evdeki sorumluluklar çalışma performanslarını etkilemiştir (Watermeyer vd., 2021). Ev ortamındaki iş ve sorumluluklar çalışma performansını düşürebilir. Bu durum ev içerisinde sorumluluğu olmayan kişiler için acil uzaktan eğitim daha avantajlı bir hale dönüştüğü görülmektedir. Nitel çalışmadan elde edilen sonuçlara göre pandemi dönemindeki uzaktan eğitim sürecinde öğretim elemanlardan bazılarının teknoloji kullanım sıklığının arttığı, eğitim hayatında, akademik hayatlarında ve yeniliğe açık olma gibi durumlarda kendilerine katkıları olduğu görülmüştür. Fakat bir katılımcı acil uzaktan eğitimin sağlığa olumsuz etkisinden söz etmiştir. Aykar ve Yurdakal (2021) yaptıkları çalışmada acil uzaktan eğitimdeki yoğun bilgisayar ve tablet kullanımının göz sağlığı için zararlı olduğunu ifade etmişlerdir. Acil uzaktan eğitim yapılırken sağlığa olabilecek olumsuz etkileri göz önüne alınmalı ve planlamaların buna göre yapılması elde edilen sonuçlara göre söylenebilir.

Öğretim elemanlarının, Pandemi sürecinde yapılan uzaktan eğitimde öğrencileriniz ile etkili bir iletişim içerisinde olduğunuzu söyleyebilir misiniz? Sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde öğretim elemanlarının çoğu öğrencileri ile iyi iletişimde oldukları, diğer öğretim elemanları ise öğrencileri ile kötü, zayıf ve kısmen iletişim kurdukları görülmüştür. Benzer çalışmalarda uzaktan eğitimin iletişim konusundaki eksikliğine değinilmiştir (Arora ve Srinivasan, 2020; Sarıçam, Özdoğan ve Ünal, 2020; Shim ve Lee, 2020; Süğümlü, 2021). Öğretim elemanlarının cevapları incelendiğinde kötü iletişim olmasının sebebi olarak öğretim elemanlarının uzaktan eğitim modülü içerisindeki mesajlaşma ile sınırlı kalmalarıdır. İyi iletişim kuran öğretim elemanlarının tek bir mesajlaşma uygulaması ile sınırlı kalmadıkları görülmüştür. Bundan dolayı öğrencileri ile daha

etkili iletişim kurdukları söylenebilir. Nitel verilerden elde edilen sonuçlara göre öğretim elemanlarının en fazla kullandıkları iletişim kanalları e posta, WhatsApp ve ÖYSİM (Öğretim Yönetim Sistemleri İçi Mesajlaşma) uygulamalarıdır. İletişim şekilleri çeşitlendikçe uzaktan eğitim sistemlerinde mevcut bulunan mesajlaşma eksikliklerinin giderilebileceği ulaşılan sonuçlara göre söylenebilir.

Öğretim elemanlarının, Öğretim elemanlarının “Pandemi sürecinde yapılan uzaktan eğitim insanlara nasıl bir mesaj verdi? Sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde bazı öğretim elemanları eğitimin dinamik bir süreç olduğu ifade etmişlerdir. Sürekli bir değişim ve gelişim içerisinde olan hayatın her an bir değişim ile karşı karşıya kalmasının söz konusu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretim elemanları, özellikle eğitim alanında her duruma hazırlıklı olunması ve eğitimle ilgili planlamalar yapılırken oluşabilecek problemlerin göz önünde bulundurulması gerektiğini ifade etmişlerdir. Bununla birlikte pandemi sürecindeki uzaktan eğitim ile ilgili olarak, bu sürecin eğitim-öğretim hayatını derinden etkilediği, sivri ve sert dönüşümlerden geçirdiği sonuçlarına ulaşılmıştır. Benzer sonuçlara (Dahmash, 2020; Hazaea vd., 2021; Trust ve Whalen, 2020) ulaşılmıştır. Bu tarz durumlara hazırlıklı olunsaydı bu kadar sert ve sivri dönüşümlerden geçilmesine gerek kalınmazdı. Bundan dolayı bu tarz durumların eğitim-öğretim planlanırken göz önünde bulundurulması daha sağlıklı dönüşümlerin olmasının önemi elde edilen sonuçlara göre söylenebilir.

Öneriler

Cinsiyet açısından öğretim elemanlarının dijitalleşme durumlarında bir farklılık görülmediği için bu konuda yapılacak benzer çalışmalarda cinsiyet farklılaşma durumu incelenerek karşılaştırmalar yapılması önerilmektedir.

Yaş değişkeni açısından 31-40 yaş aralığındaki öğretim elemanlarının 40 yaş ve üstündeki öğretim elemanlarına göre daha dijital olmalarının sebeplerinin araştırılması yapılacak olan yeni çalışmalar için önerilmektedir. Öğretim elemanlarından 40 yaş ve üstünde olanların teknolojik gelişmelerden kopmamaları için teknoloji ve dijitalleşme ile ilgili eğitimlerin verilmesi düşünülebilir.

Teknoloji hayatımızda büyük bir öneme sahiptir. Bunu acil uzaktan eğitim dönemiyle de görmüş olduk. Bundan dolayı dijitalleşmeyle ilgili çalışmalara hız verilmelidir. Üniversitelerde dijitalleşme adına daha fazla ve daha hızlı adımlar atılmalıdır. Bunun için üniversitelerde akademisyenlere yönelik dijitalleşme çalışmaları yapılması sorunun çözümünde büyük rol oynayacaktır.

Covid-19 pandemisi ile eğitim ve öğretim camiasındaki acil durumlarda uzaktan eğitimin tek seçenek olarak karşımıza çıkmasından dolayı, Üniversitelerde görev yapan akademisyenlerin uzaktan eğitim deneyimlerini artıracak ilgili çalışmaların yapılması/planlanması düşünülmeli ve en kısa sürede hayata geçirilmelidir. Bu durumun gelecekte benzerlerinin yaşanmaması için önlemlerin alınması ve üniversitelerde kademeli olarak uzaktan eğitimle ders işlenmesi faydalı olabilir. Tüm öğretim elemanlarının derslerinin bir kısmını uzaktan eğitim ile vermesinin yolu açılarak, öğretim elemanlarının uzaktan eğitim deneyimlerini daha da geliştirmelerine olanak sağlanmalıdır.

Turizm fakültesinde görev yapan akademisyenlerin dijitalleşme düzeyleri bazı fakültelere göre anlamlı bir şekilde daha yüksektir. Turizm fakültesinin bu süreçte daha dijital bir düzeye sahip olmasının nedenlerinin yapılacak benzer çalışmalarda daha detaylı bir şekilde incelenmesi gerekebilir.

Öğretim Elemanı/Okutman unvanına sahip olan akademisyenler diğer akademik unvanlara sahip olanlara göre daha dijitaldirler. Tüm unvanlardaki öğretim elemanlarının dijitalleşmesi yönünde nelerin yapılabileceği ile ilgili çalışmaların yapılması alana katkı sağlayabilir.

Araştırmada, uzaktan eğitime olumlu bakan öğretim elemanlarının dijitalleşme düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Bundan dolayı uzaktan eğitime karşı var olan olumsuz bakış açısının değiştirilmesi yönünde adımların atılması, çalışmaların planlanması ve uygulanması gereklilik halini almıştır. Bunun için Uzaktan eğitimin faydaları/avantajları ile ilgili bilgilendirici ve farkındalık yaratıcı çalışmalar yapılabilir.

Çalışmaya katılan öğretim elemanları uzaktan eğitim yerine örgün eğitimi tercih etmektedirler. Uzaktan eğitimin gelecekte kullanılacak muhtemel bir eğitim modeli/yöntemi olacağı göz önünde bulundurulacak olursa, öğretim

elemanlarının bu uzaktan eğitim yerine örgün eğitimi tercih etmelerinin ileride benzer sorunlarla karşı karşıya kalmamıza sebep olabilir. Dolayısı ile uzaktan eğitimle ilgili bu olumsuz yargının kırılması/ortadan kaldırılması için acil önlemlerin alınması gerekmektedir.

Öğretim elemanları Covid-19 döneminde yapılan uzaktan eğitimin dijital kullanım becerilerini arttırdığını ifade etmişlerdir. Ancak uzaktan eğitimin verimi ile ilgili şüpheleri vardır. Bu şüpheleri gidermek için yeni ve sürece uygun uzaktan eğitim modellerinin geliştirilmesi ve kullanıma bir an önce sunulması planlanmalıdır.

Gelecekte karşılaşılabilecek durumlar için daha güçlü uzaktan eğitim alt yapıları olmalıdır. Uzaktan eğitim için, alt yapı çalışmalarına hız verilmeli ve olumsuzlukların giderilmesi için çok yönlü çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Acil Uzaktan eğitim yapılırken öğrenen-öğreten iletişimini güçlendirmek için ek iletişim uygulamaları kullanımı teşvik edilmelidir. Bu konuda öğretmenlere hizmet içi eğitimlerin yapılması daha etkili iletişim kurulmasını sağlayabilir.

Kaynaklar

- Ak, Ş., Gökdaş, İ., Öksüz, C. ve Torun, F. (2021). Uzaktan eğitimde eğitimcilerin eğitimi: Uzaktan eğitime yönelik öz yeterlik ve yarar algısına etkisi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 24-44.
- Akbaba, T. (2004). Cumhuriyet döneminde program geliştirme çalışmaları. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 5(54-55), 215-231.
- Akgün, F. (2017). Investigation of instructional technology acceptance and individual innovativeness of academicians. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 8(3), 291-322.
- Akın, A. (2021). *The perceptions and experiences of instructors regarding teaching ESP synchronously and asynchronously following Covid-19 outbreak via emergency remote teaching*. University of Bahçeşehir: Unpublished dissertation.
- Akkoyunlu, B. (2002). Öğretmenlerin internet kullanımı ve bu konudaki öğretmen görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(22), 1-8.
- Akpınar, T. ve Çakmakkaya, BAKİ. Y. (2021). Pandemi (Covid-19) sonrası lisansüstü uzaktan eğitim. *Sosyal Bilimler Metinleri*, 21(1), 1-14.
- Aksoy, N. C., Karabay, E. ve Aksoy, E. (2021). Sınıf öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi. *Selçuk İletişim*, 14(2), 859-894.
- Al-Hazza, T. C. ve Lucking, R. (2017). An examination of preservice teachers' view of multiliteracies: habits, perceptions, demographics and slippery slopes. *Reading Improvement*, 54(1), 32-43.
- Alkan, C. (1987). Açıköğretim "Uzaktan Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi". *Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları*, 157.
- Alkan, C. (1996). Uzaktan eğitimin tarihsel gelişimi. *Uluslararası Uzaktan Eğitim Sempozyumu*, 12-15 Kasım 1996, Ankara, Türkiye.
- Altıparmak, M., Kurt, İ. D. ve Kapıdere, M. (2011). E-öğrenme ve uzaktan eğitimde açık kaynak kodlu öğrenme yönetim sistemleri. *Malatya: Akademik Bilişim'11 - XIII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri Kitabı*.

- Altunkaynak, Y. (2019). Uzaktan eğitim uygulamalarına yönelik öğretmen görüşleri II. *Uluslararası Battalgail Multidisipliner Çalışmalar Kongresi*, 15-17 Mart, Malatya, Türkiye.
- Altuntaş, E. Y., Başaran, M., Özeke, B. ve Yılmaz, H. (2020). Covid-19 pandemisi sürecinde üniversite öğrencilerinin yükseköğretim kurumlarının uzaktan eğitime yönelik stratejilerine ve öğrenme deneyimlerine ilişkin algı düzeyleri. *Halkla İlişkiler ve Reklam Çalışmaları E-Dergisi*, 3(2), 8-23.
- Arora, A. K. ve Srinivasan, R. (2020). Impact of pandemic COVID-19 on the teaching-learning process: A study of higher education teachers. *Prabandhan: Indian journal of management*, 13(4), 43-56.
- Arslan, E. (2019). Ortaokul öğretmenlerinin ve öğrencilerinin eğitim bilişim ağı (EBA) platformu hakkındaki görüşleri: Hatay ili örneği. Çukurova Üniversitesi: Yayınlanmış yüksek lisans tezi.
- Aslan, Ö. (2006). Öğrenmenin yeni yolu: E-öğrenme. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(2), 121-131.
- Ataman, Y. D. (2016). Sosyal Medya ve akıllı mobil teknoloji: akıllı sosyal yaşamlar. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication*, 6(2), 105-113.
- Aydın, C. ve Biroğul, S. (2008). E-öğrenmede açık kaynak kodlu öğretim yönetim sistemleri ve Moodle. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 1(2), 31-36.
- Aykar, A. N. ve Yurdakal, İ. H. (2021). Erken çocukluk dönem öğretmenlerinin acil uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Temel Eğitim Dergisi*, 3(2), 6-14.
- Bahadır, F. ve Tuncer, M. (2017). Uzaktan eğitim programlarının bu programlarda öğrenim gören öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi. *The Journal of Educational Reflections*, 1(2), 29-48.
- Bayrakcı, S. ve Narmanlıoğlu, H. (2021). Türkiye'deki lisans öğrencilerinin ve mezunlarının dijital okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi. *AJIT-e: Bilişim Teknolojileri Online Dergisi*, 12(46), 46-67.
- Bozkurt, A. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemi süreci ve pandemi sonrası dünyada eğitime yönelik değerlendirmeler: Yeni normal ve yeni eğitim

paradigması. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(3), 112-142.

Bozkurt , A. ve Sharma, R. C. (2020). Emergency remote teaching in a time of global crisis due to CoronaVirus pandemic. *Asian Journal of Distance Education*, 15(1), 1-6.

Bozkurt, V. (2020). Pandemi döneminde çalışma: ekonomik kaygılar, dijitalleşme ve verimlilik. *COVID-19 Pandemisinin Ekonomik, Toplumsal ve Siyasal Etkileri*, 115-136.

Carrington, V. ve Robinson, M. (2009). Digital literacies. social learning and classroom practices. londres, *Sage and United Kingdom Literacy Association*, 1(1), 29-67.

Coeckelbergh, M. (2020). The postdigital in pandemic times: A comment on the Covid-19 crisis and its political epistemologies. *Education Postdigital Science*, 2(3), 547-550.

Cortina, J. M. (1993). What is coefficient alpha? An examination of theory and applications. *Journal of Applied Psychology*, 78(1), 98-104.

Çavus, H. (2015). The opinions of academic staff of yüzüncü yıl university on distance education. *The Anthropologist*, 19(3), 565-576.

Çepni, S. (2005). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Çetin, O. (2016). Pedagojik formasyon programı ile lisans eğitimi fen bilimleri öğretmen adaylarının sayısal okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi. *Journal of Education Faculty*, 18(2), 658-685.

Çiçek, İ., Tanhan, A. ve Tanrıverdi, S. (2020). COVID-19 ve eğitim. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 1091-1104.

Çizmecı, S. ve Köse, E. K. (2021). Uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin yeni medya okuryazarlığı üzerine bir inceleme. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 9(Özel Sayı), 126-146.

- Dahmash, B. (2020). I couldn't join the session': Benefits and challenges of blended learning amid Covid-19 from EFL students. *International Journal of English Linguistics*, 10(5), 221-230.
- Daniel, J. (2020). Education and the COVID-19 pandemic. *Prospects*, 49(1), 91-96.
- Darling-Hammond, L., Schachner, A. ve Edgerton, A. K. (2020). *Restarting and reinventing school: learning in the time of COVID and beyond*. Learning Policy Institute.
- Demir, E. (2014). Uzaktan eğitime genel bir bakış. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 39, 203-212.
- Demiray, U. (1999). Bir çağdaş eğitim modeli olarak uzaktan eğitim uygulaması. *Jandarma Dergisi*, 85, 46-52.
- Demirel, Ö. (2017). *Alternatif ders materyali geliştirme*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Demirkan, Ö. ve Saraçoğlu, G. (2016). Anadolu lisesi öğretmenlerinin derslerde kullandıkları öğretim yöntem ve tekniklerine ilişkin görüşleri. *The Journal of International Lingual Social Educational Sciences*, 2(1), 1-11.
- Dikmen, S. ve Bahçeci, F. (2020). Covid-19 pandemisi sürecinde yükseköğretim kurumlarının uzaktan eğitime yönelik stratejileri: Fırat Üniversitesi örneği. *Turkish Journal of Educational Studies*, 7(2), 78-98.
- Duman, N. (2020). Üniversite öğrencilerinde COVID-19 korkusu ve belirsizliğe tahammülsüzlük. *The Journal of Social Science*, 4(8), 426-437.
- Durak, G., Çankaya, S. ve İzmirli, S. (2020). COVID-19 pandemi döneminde Türkiye'deki üniversitelerin uzaktan eğitim sistemlerinin incelenmesi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 14(1), 787-809.
- Elçi, A. ve Vural, M. M. (2017). Öğretim elemanı 4.0: Öğretim elemanının değişen rolü ve teknoloji ile zenginleştirilmiş öğrenme. *Paper presented at the Mediterranean International Conference on Social Sciences by UDG*, 1(1), 494-498.

- Elitaş, T. (2017). *Uzaktan eğitim lisans sürecinde yeni iletişim teknolojileri: Atatürk Üniversitesi Uzaktan Eğitim Merkezi*. Atatürk Üniversitesi: Yayınlanmış doktora tezi.
- Erbir, M. (2021). Hemşirelerde dijital okuryazarlık düzeyinin bazı demografik özellikler ve çalışma statüsüne göre farklılaşma durumu. *Ekonomi İşletme Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 7(2), 336-354.
- Erfidan, A. (2019). *Derslerin uzaktan eğitim yoluyla verilmesiyle ilgili öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri Balıkesir Üniversitesi örneği*. Balıkesir Üniversitesi: Yayınlanmış yüksek lisans tezi.
- Ergün, B. (2019). Lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin medya okuryazarlığı becerileri: Afyon Kocatepe Üniversitesi örneği. *PESA Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(3), 241-251.
- Erol, G. (2021). *Kültür turizmi ve dijitalleşme*. Ankara: Çizgi kitabevi.
- Ertuğ, C. (2020). Coronavirüs (Covid-19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye'de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 11-53.
- Eryılmaz, S. (2018). Öğrencilerin bilgi ve iletişim teknolojileri yeterliliklerinin belirlenmesi: Gazi Üniversitesi, Turizm Fakültesi örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(65), 37-49.
- Eshet, Y. (2004). Digital literacy: A conceptual framework for survival skills in the digital era. *Journal of Educational Multimedia Hypermedia* 13(1), 93-106.
- Fidan, M. (2016). Uzaktan eğitim öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik tutumları ve epistemolojik inançları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(3), 536-550.
- Fidan , M. ve Subaşı, Ş. (2015). Türkiye'deki muhasebe öğretim elemanlarının sayısal çağda teknoloji kullanımına ilişkin durum tespiti. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(1), 85-112.
- Genç, M. F. ve Gümrükçüoğlu, S. (2020). Koronavirüs (Covid-19) Sürecinde İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Bakışları. *Electronic Turkish Studies*, 15(4), 403-422.

- Girginer, N. (2002). Uzaktan eğitim ekonomisi, *1. Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi*, 10-11 Mayıs 2002, Kocaeli, İzmit.
- Gök, B. ve Çakmak, E. K. (2020). Uzaktan eğitimde ders veren öğretim elemanlarının uzaktan eğitim algısı. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 28(5), 1915-1931.
- Gökbulut, B. (2021). Uzaktan eğitim öğrencilerinin bakış açısıyla uzaktan eğitim ve mobil öğrenme. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 11(1), 160-177.
- Gökçe, A. T. (2008). Küreselleşme sürecinde uzaktan eğitim. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 1-12.
- Gökmen, Ö. F., Duman, İ. ve Horzum, M. B. (2016). Uzaktan eğitimde kuramlar, değişimler ve yeni yönelimler. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 29-51.
- Gören, S. Ç., Gök, F. S., Yalçın, M. T., Göregen, F. ve Çalışkan, M. (2020). Küresel salgın sürecinde uzaktan eğitimin değerlendirilmesi: Ankara örneği. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 69-94.
- Greene, J. C., Kreider, H. ve Mayer, E. (2005). Combining qualitative and quantitative methods in social inquiry. *Research Methods In The Social Sciences*, 1(275) 282.
- Hazaea, A. N., Bin-Hady, W. R. A. ve Toujani, M. M. (2021). Emergency remote english language teaching in the arab league countries: Challenges and remedies. *Computer-Assisted Language Learning Electronic Journal*, 22(1) 201-222.
- Hodges, C., Moore, S., Lockee, B., Trust, T. ve Bond, A. (2020). The difference between emergency remote teaching and online learning: Educause Review. access address: [<https://er.educause.edu/articles/2020/3/the-difference-between-emergency-remote-teaching-and-online-learning>], Erişim tarihi: 24.06.2020
- Holmberg, B. (2005). *Theory and practice of distance education*. London: Routledge.

- Huang, R., Liu, D., Tlili, A., Yang, J. ve Wang, H. (2020). *Handbook on facilitating flexible learning during educational disruption: The Chinese experience in maintaining uninterrupted learning in COVID-19 Outbreak*. Beijing: Smart Learning Institute of Beijing Normal University Retrieved from: [https://iite.unesco.org/wp-content/uploads/2020/03/Handbook-on-Facilitating-Flexible-Learning-in-COVID-19-Outbreak-SLIBNU-V1.2-20200315.pdf], Erişim tarihi: 09.10.2021.
- İlic, U. (2020). Yükseköğretimde uzaktan eğitim sürecinde eski-yeni bir bölüm: BÖTE. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(2), 395-409.
- İnce, E. Y., Kabul, A. ve Diler, İ. (2020). Distance education in higher education in the COVID-19 pandemic process: A case of Isparta Applied Sciences University. *Technology in Education and Science*, 4(4), 345-351.
- İşman, A. (2008). *Uzaktan eğitim*: Ankara: Pegem Akademi.
- Kaçan, A. ve Gelen, İ. s. (2020). Türkiye'deki uzaktan eğitim programlarına bir bakış. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 6(1), 1-21.
- Kalemkuş, F. (2016). *Ortaöğretimdeki öğretmen ve öğrencilerin eğitim bilişim ağı (eba)'ya ilişkin görüşleri*. Afyon Kocatepe Üniversitesi: Yayımlanmış yüksek lisans tezi.
- Karakaya, İ. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayınları.
- Karakuş, Y. (2020). *Dijital haklar ve sorumluluk*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Karatepe, F., Küçükgençay, N. ve Peker, B. (2020). Öğretmen adayları senkron uzaktan eğitime nasıl bakıyor? Bir anket çalışması. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 7(53), 1262-1274.
- Kaya, S. (2020). Zorunlu uzaktan eğitimde karşılaşılan sorunlar: Öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri. *Paper presented at the VIIth International Eurasian Educational Research Congress Online*, 10-13 Eylül 2020, Eskişehir, Türkiye.
- Kaya , Z. (2002). *Uzaktan eğitim*. Ankara: Pegem Akademi
- Kayri, M. (2006). E-Öğrenme ve Türkiye açısından sorunlar, çözüm önerileri. *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(2), 20-30.

- Kaysi, F. (2020). Covid-19 salgını sürecinde Türkiye’de gerçekleştirilen uzaktan eğitimin değerlendirilmesi. *5th International Scientific Research Congress*, 1-2 September 2020, İstanbul, Türkiye.
- Kerres, M. (2020). Against all odds: Education in Germany coping with Covid-19. *Postdigital Science Education* 2(3), 690-694.
- Keskin, M. ve Derya, Ö. (2020). Covid-19 sürecinde öğrencilerin web tabanlı uzaktan eğitime yönelik geri bildirimlerinin değerlendirilmesi. *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 5(2), 59-67.
- Khosmehr, A. H. (2017). *Bilgi ve belge yönetiminde uzaktan eğitim: İran ve Türkiye milli kütüphanelerinin rolü üzerine bir araştırma ve kavramsal model önerisi*. Ankara Üniversitesi: Yayımlanmış doktora tezi.
- Kiper, V. O., Saraç, Ö., Çolak, O. ve Batman, O. (2020). Covid-19 salgınıyla oluşan krizlerin turizm faaliyetleri üzerindeki etkilerinin turizm akademisyenleri tarafından değerlendirilmesi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23(43), 527-551.
- Kırtak , N. (2020). Fizik öğretmen adaylarının uzaktan eğitime dair görüşleri. *Eğitim ve Teknoloji Dergisi*, 2(2), 78-90.
- Koç, P. ve Albayrak, M. (2020). Akademisyen dijitalleşme ölçeği geliştirilmesi. *international Journal of Social Sciences Education Research* 6(1), 41-53.
- Korkmaz, M., Kalkan, N., Doğan, A., Doğruluk, M. ve Aydın, C. Ç. (2018). Hacettepe Üniversitesinde uzaktan eğitim yöntemi ile okutulan Türk dili derslerinin başarı oranlarının ön lisans ve lisans programlarında karşılaştırılması. *Mesleki Bilimler Dergisi (MBD)*, 7(2), 207-215.
- Kurnaz, E. ve Serçemeli, M. (2020). Covid-19 pandemi döneminde akademisyenlerin uzaktan eğitim ve uzaktan muhasebe eğitime yönelik bakış açıları üzerine bir araştırma. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi*(3), 262-288.
- Mahmut, Ö. (2020). Educational policy actions by the ministry of national education in the times of COVID-19 pandemic in Turkey. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 28(3), 1124-1129.

- Marsh, J., Hannon, P., Lewis, M. ve Ritchie, L. (2017). Young children's initiation into family literacy practices in the digital age. *Journal of Early Childhood Research*, 15(1), 47-60.
- Means, B., Bakia, M. ve Murphy, R. (2014). *Learning online: What research tells us about whether*. New York: Routledge.
- Mertoğlu, S. (2020). *Sağlık Çalışanlarının hastanelerde bilişim teknolojilerine yönelik tutumları ve hazırbulunuşluk seviyelerinin bireysel performansına etkisinin değerlendirilmesi*. Hacettepe Üniversitesi: Yayınlanmış doktora tezi.
- Moore, M. G. (1990). Background and overview of contemporary American distance education. *Contemporary issues in American distance education*, 7(1), 115-117.
- Nalbantoğlu, C. B. (2021). Covid 19 sürecinin dijital dönüşüme etkileri. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(4), 13-18.
- Ng, W. (2012). Can we teach digital natives digital literacy. *Computers Education* 59(3), 1065-1078.
- Özarslan, Y. (2008). Uzaktan eğitim uygulamaları için açık kaynak kodlu öğrenme yönetim sistemleri. *XIII. Türkiye'de İnternet Konferansı*, 22-23 Aralık 2008, Ankara, Türkiye.
- Özarslan, Y. ve Ozan, Ö. (2014). Yükseköğretimde uzaktan eğitim programı açma sorunsalı. *XIX. Türkiye'de İnternet Konferansı*, 27-29 Kasım 2014, İzmir, Türkiye.
- Özbay, Ö. (2015). Dünyada ve Türkiye'de uzaktan eğitimin güncel durumu. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*(5), 376-394.
- Özüçelik, E. (2019). *Uzaktan eğitim sistemlerinin kullanımı; Uludağ Üniversitesi örneği*. Bursa Uludağ Üniversitesi: Yayınlanmış yüksek lisans tezi.
- Özyürek, A., Begde, Z., Yavuz, N. F. ve Özkan, İ. (2016). Uzaktan eğitim uygulamasının öğrenci bakış açısına göre değerlendirilmesi. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 595-605.

- Pınar, M. ve Dönel, A. G. (2020). The opinions of secondary school students about giving science courses with distance education during the covid-19 pandemic. *Journal of Current Researches on Social Sciences*, 10(2), 461-486.
- Sarıçam, İ., Özdoğan, Ü. ve Ünal, F. T. (2020). Uzaktan eğitim bünyesindeki Türkçe dersinin uygulanmasına yönelik öğretmen görüşleri. *Turkish Studies-Educational Sciences*, 15(4), 2943-2959.
- Sayan, H. (2020). COVID-19 Pandemisi sürecinde öğretim elemanlarının uzaktan eğitime ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Bilişim Teknolojileri Online Dergisi*, 11(42), 100-122.
- Serçemeli, M. ve Kurnaz, E. (2020). Covid-19 pandemi döneminde öğrencilerin uzaktan eğitim ve uzaktan muhasebe eğitimine yönelik bakış açıları üzerine bir araştırma. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademik Araştırmalar Dergisi*, 4(1), 40-53.
- Shim, T. E. ve Lee, S. Y. (2020). College students' experience of emergency remote teaching due to COVID-19. *Children youth services review*, 119, 105578.
- Skulmowski, A. ve Rey, G. D. (2020). COVID-19 as an accelerator for digitalization at a German university: Establishing hybrid campuses in times of crisis. *Human Behavior Emerging Technologies* 2(3), 212-216.
- Solak, H. İ. b., Ütebay, G. ve Yalçın, B. (2020). Uzaktan eğitim öğrencilerinin basılı ve dijital ortamdaki sınav başarılarının karşılaştırılması. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 41-52.
- Süer, İ., Kaya, Z., Bülbül, H. İ., Karaçanta, H., Koç, Z. ve Çetin, Ş. (2005). Gazi Üniversitesi'nin uzaktan eğitim potansiyeli. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 4(1), 107-113.
- Süğümlü, Ü. (2021). A case study on teaching Turkish through distance education. *International Journal of Psychology Educational Studies* 8(1), 174-190.

- Tashakkori, A. ve Creswell, J. W. (2007). The new era of mixed methods. *Journal of Mixed Methods Research*, 1(1), 3-7.
- Tayfun, A., Öneren, M. ve Yurdakul, G. (2021). Covid-19 kapsamında uzaktan eğitim sürecinin lisansüstü öğrencilerin algısındaki yeri: Kırıkkale üniversitesi örneği. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 154-167.
- Telli, S. G. ve Altun, D. (2020b). Coronavirüs ve çevrimiçi (online) eğitimin önlenemeyen yükselişi. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 25-34.
- Tokuç, B. ve Varol, G. (2020). Medical education in Turkey in time of COVID-19. *Balkan medical journal*, 37(4), 180.
- Tonbuloğlu, B. (2021). Türkiye’de acil durum uzaktan öğretim ve eğitim bilişim ağı (EBA) incelemesi. *Eğitim Politikaları Araştırma Merkezi* 1(1), 1-20.
- Toprak, M., Bayraktar, Y. ve Özyılmaz, A. (2020). Covid-19 pandemisi ve yüksek öğrenimde dijital dönüşüm: endüstri 4.0 ve toplum 5.0 perspektifinden bir değerlendirme. *COVID-19 Pandemisinin Ekonomik, Toplumsal Ve Siyasal Etkileri*, 1(9), 234-250.
- Trust, T. ve Whalen, J. (2020). Should teachers be trained in emergency remote teaching? Lessons learned from the COVID-19 pandemic. *Journal of Technology Teacher Education* 28(2), 189-199.
- Tsipianitis, D. ve Groumpos, P. (2018). University asynchronous distance learning programs to enhance interregional sustainable development. *IFAC-PapersOnLine*, 51(30), 346-351.
- Tuncer, B. B. (2021). Dijital iletişim, dijital eşitsizlik ve yaşlanma: kovid-19 süreci ile yaşanan dijital bölüme ve uçurumlar üzerine. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademisi Dergisi*(6), 1339-1369.
- Türk Dil Kurumu. (2020). *Güncel Türkçe sözlük*. [<https://sozluk.gov.tr/>], Erişim tarihi: 17.05.2020.
- Türker, G. Ö. (2020). Covid-19 salgını turizm sektörünü nasıl etkiler? Turizm akademisyenleri perspektifinden bir değerlendirme. *International Journal of Social Sciences Education Research* 6(2), 207-224.

- Urdan, T. A. ve Weggen, C. C. (2000). *Corporate elearning: Exploring a new frontier*. From: [\[http://wrhambrecht.com/research/coverage/elearning/ir/ir_explore.pdf\]](http://wrhambrecht.com/research/coverage/elearning/ir/ir_explore.pdf), Erişim tarihi: 23.03.2021.
- Us, F. (2021). Mimarlıkta uzaktan eğitim: Mimari tasarım stüdyosunda acil durum uzaktan eğitimi ve bir örnek üzerinden değerlendirilmesi. *Turkish Online Journal of Design Art Communication*, 11(3), 886-897.
- Uşun, S. (2006). *Uzaktan eğitim*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Uzun, Y. ve Çelik, G. (2020). Akademisyenlerin okuryazarlık algısındaki değişimler. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 15(22), 1134-1156.
- Ülkü, S. (2018). *İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumları*. Abant İzzet Baysal Üniversitesi: Yayımlanmamış yüksek lisans tezi.
- Üstündağ, M. T., Güneş, E. ve Bahçivan, E. (2017). Dijital okuryazarlık ölçeğinin Türkçeye uyarlanması ve fen bilgisi öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık durumları. *Future Journal of Education*(12), 19-29.
- Watermeyer, R., Shankar, K., Crick, T., Knight, C., McGaughey, F., Hardman, J., . . . Phelan, D. (2021). 'Pandemia': a reckoning of UK universities' corporate response to COVID-19 and its academic fallout. *British Journal of Sociology of Education*, 1(6), 1-16.
- Weiser, M. (1994). *Ubiquitous computing paper presented at the acm conference on computer science*, Available: [\[http://www.ubiq.com/hypertext/weiser/UbiHome.html\]](http://www.ubiq.com/hypertext/weiser/UbiHome.html), Erişim tarihi: 03.01.2021.
- Yamamoto, G. ve Can, E. (2013). Türkiye'de uzaktan eğitim uygulamalarının analizi. *Türkiye'de E-Öğrenme Gelişmeler ve Uygulamalar* (4), 193-206.
- Yan, Z. (2020). Unprecedented pandemic, unprecedented shift, and unprecedented opportunity. *Human Behavior and Emerging Technologies*, 2(2) 110– 112

- Yavuz, M., Kayalı, B., Balat, Ş. ve Karaman, S. (2020). Salgın sürecinde Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarının acil uzaktan öğretim uygulamalarının incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 129-154.
- Yazıcıoğlu, A., Yaylak, E. ve Galip, G. (2020). Temel eğitim öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık düzeyleri (Ordu ve Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi örneği). *ODÜ Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 10(2), 274-286.
- Yeşil, Y. (2017). Türkiye'de mesleki eğitimin gelişimi açısından uzaktan eğitim faaliyetlerinin önemi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22(3), 757-767.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, N. A. (2020). Yükseköğretim kurumlarında covid-19 pandemisi sürecinde uygulanan uzaktan eğitim durumu hakkında öğrencilerin tutumlarının araştırılması: Fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümü örneği. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 3(1), 15-20.
- Yontar, A. (2019). Öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık düzeyleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(4), 815-824.
- YÖK. (2020). Yök'ün "Yükseköğretimde Dijital Dönüşüm Projesi"nde İmzalar atıldı. Erişim adresi: [<https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/agri-dijital-donusum-tanitim-toplantisi.aspx>], Erişim tarihi: 10.09.2020.
- Yurtseven, M., Şentürk, K. ve Vural, Ş. (2020). Uzaktan Eğitim Sürecinde Kütüphanelerde Yeni Bir Hizmet Ağı: Kanıta Dayalı Psiko-Kütüphanecilik. *Koç Üniversitesi Suna Kıraç Kütüphanesi*, 2(1), 12-25.
- Zaborova, E., Glazkova, I. ve Markova, T. (2017). Distance learning: Students' perspective. *Sociological Studies*, 2(2), 131-139.

EK-A: Etik Komisyonu Onay Bildirimi

	T.C. VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLERİ YAYIN ETİK KURUL BAŞKANLIĞI ETİK KURUL KARARLARI
TOPLANTI TARİHİ: 22.10.2021 OTURUM SAYISI: 2021/16 TOPLANTIDA ALINAN KARAR SAYISI: 05	
Sayfa: 01/05	

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimleri Yayın Etik Kurulu'nun 22/10/2021 tarihinde saat 20.00' da zoom üzerinden Prof. Dr. Orhan DENİZ başkanlığında online yapmış olduğu toplantıda aşağıdaki karar/kararları almıştır:

KARAR NO 2021/16-04. Danışmanlığını Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı öğretim üyesi Doç. Dr. Hayati ÇAVUŞ'un yaptığı, yüksek lisans öğrencisi Abdullah AĞIRTAŞ'a ait "Öğretim Elemanlarının Acil Uzaktan Eğitim Dönemindeki Dijitalleşme Durumlarının İncelenmesi" adlı tez çalışmasında kullanılacak olan anket ve ölçekler incelenmiş olup, söz konusu araçların ilgili kişilere uygulanmasında Sosyal ve Beşeri Etik Kuralları ve İlkeleri çerçevesinde herhangi bir sakınca olmadığına toplantıya katılan üyelerin oy birliğiyle karar verilmiştir.

	BAŞKAN Prof. Dr. Orhan DENİZ Edebiyat Fakültesi	
ÜYE Prof. Dr. Mehmet Şirin ÇIKAR İlahiyat Fakültesi	ÜYE Prof. Dr. Zihni MEREY Eğitim Fakültesi	ÜYE Prof. Dr. Zafer KANBEROĞLU İktisadi ve İd. Bil. Fakültesi
ÜYE Prof. Dr. Gülsen BAŞ Edebiyat Fakültesi	ÜYE Prof. Dr. Mehmet KARATAŞ Eğitim Fakültesi	

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Evrak sorgulaması <https://turkiye.gov.tr/ebd?eK=4575&eD=BSU6R8T5MF&eS=5167> adresinden yapılabilir.

EK-B: Etik Beyanı

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında,

- Tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Görsel, işitsel ve yazılı bütün bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- Atıfta bulunduğum eserlerin bütününe kaynak olarak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,
- Bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

21/03/2022

Abdullah AĞIRTAŞ

VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimler Enstitüsü

LİSANSÜSTÜ TEZ ORJİNALLİK RAPORU

VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimler Enstitüsü

17/03/2022

Tez Başlığı / Konusu

Üniversitelerde Görev Yapan Öğretim Elemanlarının Acil Uzaktan Eğitim Dönemindeki Dijitalleşme Durumlarının İncelenmesi

Yukarıda başlığı/konusu belirlenen tez çalışmamın Kapak sayfası, Giriş, Ana bölümler ve Sonuç bölümlerinden oluşan toplam 92 sayfalık kısmına ilişkin, 17.03.2022 tarihinde şahsım tarafından Turnitin intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtreleme uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 4 (dört) dir.

Uygulanan Filtreler Aşağıda Verilmiştir:

- Kabul ve onay sayfası hariç,
- Teşekkür hariç,
- İçindekiler hariç,
- Simge ve kısaltmalar hariç,
- Gereç ve yöntemler hariç,
- Kaynakça hariç,
- Alıntılar hariç,
- Tezden çıkan yayınlar hariç,
- 7 kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç (Limit match size to 7 words)

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Lisansüstü Tez Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılmasına İlişkin Yönergeyi İnceledim ve bu yönergede belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içemediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

17/03./2022

Abdullah AĞIRTAŞ

Adı, Soyadı, İmza

Adı Soyadı : Abdullah AĞIRTAŞ
Anabilim Dalı : Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı
Bilim Dalı : Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bilim Dalı
Statüsü : Y. Lisans ☒ Doktora ☐

DANIŞMAN

Doç. Dr. Hayati ÇAVUŞ

...../...../20....

ENSTİTÜ ONAYI

U Y G U N D U R

...../...../20....

Cesim ALADAĞ

Enstitü Sekreteri

EK-D Akademisyen Dijitalleşme Ölçeği

Açıklama: Bu çalışma Eğitim Bilimleri Enstitüsü Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim dalı tarafından Yüksek Lisans Tezi kapsamında yapılmaktadır. Ölçek; akademisyenlerin dijitalleşme endeksini ölçmek amacı ile geliştirilmiştir. Demografik bilgiler kısmında ve ölçek sorularında yer alan teknolojik cihazlar/ürünler, dijital teknolojiler, kavramları akademik hayatınızda kullandığınız cihazları (Dizüstü, Tablet, Akıllı Telefon, Projeksiyon, vb.) kastetmektedir. Ölçekte bulunan maddelerden lütfen size en uygun seçenekleri işaretleyiniz. Sonuçlar tez bitiminde paylaşılacaktır. Bilime katkınız için verdiğiniz destekten dolayı teşekkür ederiz.

Öğrenci Adı: Abdullah AĞIRTAŞ
Danışman: Doç. Dr. Hayati ÇAVUŞ

Cinsiyetiniz : ☐ Kadın ☐ Erkek
Yaşınız :
Görev Yapılan Üniversite:.....
Fakülte:.....
Bölüm:.....
Alanınız : ☐ Teknik ☐ Sosyal ☐ Fen ☐ Sağlık ☐ Güzel Sanatlar
Son Mezuniyet Dereceniz : ☐ Lisans ☐ Yüksek Lisans ☐ Doktora
Unvanınız: ☐ Araş.Gör./Uzman ☐ Öğr.Gör./Okutman ☐ Dr. ☐ Dr.Öğr.Üyesi ☐ Doç. Dr. ☐ Prof. Dr.

	Evet	Kısmen	Hayır
1-Salgın (Pandemi) öncesinde uzaktan eğitim ile ders yürütme deneyiminiz var mıdır?			

Aşağıda ölçekte bulunan maddeleri dikkatlice okuyarak size uygun seçeneğe (X) işaretini koyarak belirleyiniz.

	Hiçbir Zaman	Nadiren	Bazen	Çoğunlukla	Her Zaman
1. Durum paylaşımı yaparım.					
2. Gittiğim yerlerde konum paylaşımı yaparım.					
3. Gün içerisinde sosyal medya hesaplarım açıktır.					
4. Sosyal medya kullanımı dijital bilgi ve becerilerimi artırır.					
5. Eğitim materyallerimi oluşturmada dijital teknolojiden yararlanırım.					
6. Benim için önemli verileri düzenli olarak yedeklerim.					
7. Dijital teknolojilerin kullanım amacı bilgiye erişimi kolaylaştırmaktadır.					
8. Genel kültürümü arttırmak-geliştirmek için web sitelerini kullanırım.					
9. Öğrenme ortamlarında Bilgi-İletişim Teknolojileri (BİT)					

kullanılması öğrencinin daha iyi öğrenmesine yardımcıdır.					
10. Bilgi-İletişim Teknolojilerinin öğrenmeyi daha ilginç hale getirdiğini düşünürüm.					
11. Bilgi-İletişim Teknolojilerini öğrenme ortamlarında kullanma daha motive edicidir.					
12. İnternet üzerinden meslektaşlarıma yardım ederim (anket doldurma, dergi hakemliği, belge/bilgi paylaşımı vb.).					
13. İnternet üzerinden meslektaşlarımla ortak çalışmalar yaparım (makale yazmak, bildiri hazırlamak, konferans vb.).					
14. Eğitim süreçlerinde daha fazla Bilgi-İletişim Teknolojileri kullanılmalıdır.					
15. Derslerimde uzaktan eğitim (sanal sınıf uygulaması vb.) kullanırım.					

Aşağıda bulunan maddeleri dikkatlice okuyarak size uygun seçeneğe (X) işaretini koyarak belirleyiniz.

	Evet	Hayır	Kararsızım
1- Covid-19 döneminde yapılan uzaktan eğitimi verimli buluyorum.			
2- Covid-19 döneminde Türkiye’de atılan uzaktan eğitim adımları yeterlidir.			
3- Covid-19 döneminde kendi yaptığım uzaktan eğitimi verimli buluyorum.			
4- Görev yaptığım üniversitede covid-19 sürecinde yapılan uzaktan eğitim çalışmaları yeterlidir.			
5- Covid-19 döneminde kullandığım uzaktan eğitim sonucunda dijital kullanım becerilerim arttı.			
6- Covid-19 dönemi bittikten sonra uzaktan eğitim sistemlerinin devam etmesini istiyorum.			
7- Uzaktan eğitim dönemi akademik çalışmaları iyi yönde etkiledi.			

Covid-19 döneminden önce hangisini tercih edersiniz? (Lütfen size uygun olan seçeneğin sağındaki kutucuğu işaretleyiniz, birden fazla seçenek işaretlenebilir.)	Covid-19 döneminden sonra hangisini tercih edersiniz? (Lütfen size uygun olan seçeneğin sağındaki kutucuğu işaretleyiniz, birden fazla seçenek işaretlenebilir.)
Uzaktan Eğitim () Örgün Eğitim ()	Uzaktan Eğitim () Örgün Eğitim ()

EK-E Acil Uzaktan Eğitim Döneminde Ders Veren Öğretim Elemanları Görüşme Formu

Bu çalışma Eğitim Bilimleri Enstitüsü Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim dalı tarafından Yüksek Lisans Tezi kapsamında yapılmaktadır. Form; Öğretim elemanlarının acil uzaktan eğitim sürecindeki dijitalleşme deneyimlerini anlamak amacıyla hazırlanmıştır.

Fakülteniz:

Bölümünüz:

Cinsiyetiniz:

Yaşınız:

Ünvanınız:

Son mezuniyet dereceniz:

- 1) Pandemi sürecinde yapılan uzaktan eğitim sizin için yeterli miydi?
- 2) Pandemi sürecinde yapılan uzaktan eğitimde öğrencileriniz ile etkili bir iletişim içerisinde olduğunuzu söyleyebilir misiniz?
- 3) Pandemi süreci uzaktan eğitim uygulamaları genel olarak (günlük yaşamda) ve bir hoca olarak (öğretim süreçlerinde) dijital teknoloji kullanımınızı ne yönde etkiledi?
- 4) Pandemi sürecinden sonra bu süreçteki tecrübelerinizin akademik manada size katkı sağlayacağını düşünüyor musunuz?
- 5) Pandemi sürecinde yapılan uzaktan eğitimde kullandığınız çevrimiçi ve çevrimdışı uygulamaları süreçten sonrada kullanacak mısınız?
- 6) Pandemi sürecinde yapılan uzaktan eğitim insanlara nasıl bir mesaj verdi?